

Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025 (dalej jako Program), który został przyjęty Uchwałą Nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r.

Punkt IX. - SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU*

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Chojnice przez realizację i doskonalenie działań realizowanych w ramach procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: liczba rodzin, w których zamknięto procedurę Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: 76 (w okresie sprawozdawczym daną rodzinę wskazuje się tylko raz, bez względu na to ile razy zamknięto w niej procedurę, dlatego suma wszystkich zakończonych procedur jest większa);

W 2023 r. podjęto decyzję o zakończeniu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 27 rodzinach, w tym w 21 ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy (w 2022 r. procedura została zakończona w 24 rodzinach, w tym w 23 ze względu na ustanie przemocy, w 2021 r. procedura została zakończona w 28 rodzinach, w tym w 25 ze względu na ustanie przemocy).

wskaźnik: liczba rodzin, w których procedura została ponownie wszczęta

wartość wskaźnika: 5;

W 2023 r. w 5 rodzinach procedura została wszczęta ponownie. W 2021 r. oraz 2022 r. żadna procedura nie została wszczęta ponownie w tej samej rodzinie.

2. Zwiększenie liczby osób na terenie gminy Chojnice, które posiadają wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie i skutecznych sposobach zapobiegania temu zjawisku

wskaźnik: liczba osób uczestniczących w szkoleniach

wartość wskaźnika: 7;

W 2023 r. w szkoleniach uczestniczyło 7 osób, w 2022 r. w szkoleniach uczestniczyły 3 osoby. W 2021 r. nie uczestniczono w szkoleniach z tego zakresu.

* Punkt IX. Programu - SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU, w sprawozdaniu z realizacji Programu (składanym corocznie Radzie Gminy), jest przedstawiany kumulacyjnie od początku realizacji Programu, tj. od 2021 r. Natomiast druga część sprawozdania - Zadania, działania, wskaźniki z realizacji działania oraz wartość wskaźników, odnoszą się tylko do jednego roku.

Zadania, działania, wskaźniki realizacji działania oraz wartość wskaźników za 2023 r. – wydatkowana kwota 411,00 zł

Cel szczegółowy:

1. Integrowanie i koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie

Działanie: Gromadzenie dokumentacji z realizacji procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba prowadzonych procedur

wartość wskaźnika: 44;

Działanie: Analiza danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie dokumentacji procedury Niebieskie Karty oraz informacji gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny

wskaźnik: Liczba raportów na temat zjawiska przemocy w rodzinie przedstawianych na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Liczba sporządzanych sprawozdań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

wartość wskaźnika: 8 (*sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I.-XII.2022 r., sprawozdanie jednorazowe – karta monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r., jednostki aktualnie funkcjonujące na terenie gmin, miast i powiatów, obejmujące swym działaniem pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jednostki poradnictwa specjalistycznego na terenie województwa pomorskiego w 2023 r., sprawozdanie z realizacji w 2022 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025 sporządzane dla Rady Gminy w Chojnicach, kwartalne sprawozdania dotyczące osób doświadczających przemocy na podstawie informacji zawartych w procedurze „Niebieskie Karty” za okres: I-III 2023 r, IV-VI 2023 r. oraz VII-IX 2023 r.).*

Zadanie 2: Podejmowanie działań profilaktycznych w środowisku lokalnym

Działanie: Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności

wskaźnik: Liczba mieszkańców, którym przekazano materiały edukacyjne
wartość wskaźnika: 540;

W 2023 r. rozpowszechniano ulotki dotyczące zjawiska przemocy wśród lokalnej społeczności poprzez sołtysów i pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach. Ponadto przekazano ulotki do Gminnego Zespołu Oświaty Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice wraz z filiami: Ośrodkami Zdrowia i Punktami Lekarskimi.

Działanie: Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach skorzystania z pomocy w środowisku lokalnym

wskaźnik: Strona internetowa z aktualną informacją zamieszczaną w części B formularza Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Umieszczanie w BIP aktualnych informacji dotyczących Zespołu Interdyscyplinarnego

wartość wskaźnika: 1 (w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Chojnice zostały zamieszczone: uchwała Rady Gminy w Chojnicach w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2015, uchwała w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020, uchwała w sprawie wprowadzenia zmian do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020, uchwała w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025, uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdań z realizacji ww. Programów za lata 2013-2022, uchwała w sprawie likwidacji Schroniska dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice, a także zarządzenia Wójta Gminy Chojnice dotyczące powołania i składu Zespołu). W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (obecnie ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej) umieszczono

nową uchwałą Rady Gminy w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice oraz zarządzenie Wójta Gminy Chojnice w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice.

Działanie: Propagowanie pozytywnych zachowań wśród dzieci oraz postaw rodzicielskich, promujących przeciwstawianie się przemocy w rodzinie i odpowiednich wzorców życia rodzinnego, wyrażanie dezaprobaty wobec przemocy w rodzinie

wskaźnik: Zorganizowanie konkursu plastycznego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży ze szkół z terenu gminy Chojnice i/lub dzieci biorących udział w zajęciach w gminnych świetlicach

wartość wskaźnika: 0

W 2023 r. konkurs plastyczny nie był organizowany. W programie przyjęto, że zostanie zorganizowany dwukrotnie w ciągu realizacji programu.

Cel szczegółowy:

2. Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku

Działanie: Wspieranie działań realizowanych przez grupy robocze w ramach procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba wniosków kierowanych do Policji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa), sądu (prośba o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą w rodzinie), których autorem był Zespół Interdyscyplinarny w ramach realizacji procedury Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa – 4, prośba o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą w rodzinie – 5;

wskaźnik: Liczba spotkań grup roboczych oraz diagnostyczno - pomocowych z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie lub co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie

wartość wskaźnika: ogółem spotkań grup roboczych oraz diagnostyczno pomocowych było 131, z czego 83, na które zaproszona była osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy w rodzinie (w 21 przypadkach nie skorzystała z zaproszenia i nie była obecna na spotkaniu), 28 na które zaproszona była osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc (w 12 przypadkach osoba ta nie

stawiała się na spotkanie), 18 spotkań na które nie zapraszano członków rodzin oraz 2 spotkania z inną osobą bliską.

wskaźnik: Liczba powołanych grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych.

wartość wskaźnika: 31.

Zadanie 2: Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców gminy Chojnice

Działanie: Motywowanie przedstawicieli grup roboczych do kierowania osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc lub są ofiarami przemocy w rodzinie do korzystania z pomocy w instytucjach działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

wskaźnik: Liczba współpracujących instytucji, z których przedstawiciele zostali powołani do grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych.

wartość wskaźnika: 12 (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice, Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach, Sąd Rejonowy w Chojnicach, Samodzielna Publiczna Przychodnia Wiejska Gminy Chojnice oraz szkoły - Szkoła Podstawowa w Charzykowach, Szkoła Podstawowa w Ostrowitem, Szkoła Podstawowa w Pawłowie, Zespół Szkół nr 2 w Chojnicach, Szkoła Mundurowa w Chojnicach, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Człuchowie, z których pedagodzy oraz psychologodzy zostali powołani do grup roboczych), Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach;

wskaźnik: Liczba instytucji, do skorzystania z pomocy których motywowano osoby uwikłane w przemoc

wartość wskaźnika: 23 (Samorządowy Ośrodek Edukacji w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice, Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach, Gdańska Fundacja Pomocy Prawno Psychologicznej Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przesłępstwem i Świadkom Przesłępstw, Punkt Konsultacyjny KRPA gminy Chojnice, NZOZ Promedica Ośrodek Wsparcia Psychicznego, NZOZ OPUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, Samodzielna Publiczna Przychodnia Wiejska Gminy Chojnice wraz z filiami: Ośrodkami Zdrowia i Punktami Lekarskimi, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Chojnicach, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Chojnicach, Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Chojnicach, Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Chojnicach, Szkoła Podstawowa w Ostrowitem, Szkoła Podstawowa w Charzykowach, Szkoła Podstawowa nr 3 w Chojnicach, Technikum nr 1 w Chojnicach, Świetlica Wiejska w Doręgowicach, Świetlica Wiejska w Ciehocinie, Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach, Przychodnia „NOVA” w Chojnicach, Przychodnia „GEMINI” w Chojnicach, Szpital Specjalistyczny w Chojnicach - Podstawowa Opieka Zdrowotna, Szpitalny Oddział Ratunkowy).

Zadanie 3: Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Działanie: Motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych i/lub innych rozwijających umiejętności społeczne

wskaźnik: Liczba osób, które motywowano do udziału w zajęciach

wartość wskaźnika: 19.

Cel szczegółowy:

3. Zapewnienie skutecznych działań interwencyjnych wobec osób uwikłanych w przemoc oraz ograniczających skutki przemocy w rodzinie

Zadanie: Zwiększanie wiedzy i umiejętności przedstawicieli służb zaangażowanych w procedurę Niebieskie Karty

Działanie: Organizowanie szkoleń w zakresie rozpoznawania, inicjowania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie dla przedstawicieli instytucji uprawnionych do wszczynania procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba zorganizowanych szkoleń

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Liczba osób biorących udział w szkoleniach

wartość wskaźnika: 9

W Programie przyjęto, że szkolenie zostanie zorganizowane raz w ciągu realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Stosownie do przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program został przyjęty w gminie Chojnice, uchwałą nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025. Na podstawie § 2 ww. uchwały nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r., Wójt Gminy Chojnice został zobowiązany do składania Radzie Gminy w Chojnicach corocznej informacji z realizacji Programu. Ponadto dodać należy, że ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw dokonano nowelizacji ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zmianie uległa m.in. sama nazwa ustawy, która otrzymała brzmienie „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a także grupy robocze, które zostały zastąpione grupami diagnostyczno-pomocowymi. Powyższa zmiana weszła w życie z dniem 22 czerwca 2023 r.

Wójt Gminy Chojnice

dr inż. Zbigniew Szczepański

Chojnice 11.03.2024 r.

Rada Gminy w Chojnicach

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 40 z późn. zm.), art 4¹ ust. 2b ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.) oraz § 1 Uchwały Nr XXXIX/684/2022 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 28.12.2022 r. w sprawie przyjęcia "Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii do realizacji na terenie Gminy Chojnice w 2023 r." w załączeniu przedkładam raport z wykonania i efektów realizacji "Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowanego na terenie Gminy Chojnice w 2023 roku".

Raport sporządził: Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Adam Modrzejewski

Załącznik:

1. Raport z wykonania i efektów realizacji "Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii realizowanego na terenie Gminy Chojnice w 2023 roku".

Z poważaniem

Pełnomocnik Wójta ds. Profilaktyki
i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
Adam Modrzejewski

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNICACH ZA 2023 ROK**
/w tym sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny/

Poniższe opracowanie przedstawia działania tut. ośrodka pomocy społecznej podejmowane w 2023 r., w szczególności, zawiera informacje, których przekazanie radnym gminy nakazują przepisy obowiązującego prawa, w tym:

- **art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.): Kierownik ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektor centrum usług społecznych, składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka, oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.
- **art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej** (tekst jednolity Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.): W terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

Niniejsze sprawozdanie, ze względu na komplementarny zakres tematyczny, prezentuje ww. sprawozdania łącznie.

Spis treści

WPROWADZENIE	3
I. WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ	11
1. Świadczenia pieniężne i rzeczowe	12
2. Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej	12
3. Praca socjalna	14
4. Prace społecznie użyteczne	15
5. Dominujące problemy podopiecznych	15
II. POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ	17
III. REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY	18
1. Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”	18
2. Program „Opieka wytchnieniowa”	19
3. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	19
4. Program „Opieka 75+” – edycja 2023 - wsparcie gmin w realizacji usług opiekuńczych	20
5. Resortowy „Program asystent rodziny w 2023 r.”	20
6. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023	20
7. Programy gminne	21
7.1. Program osłonowy „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023	21
7.2. Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024	21
7.3. Program „Karta Dużej Rodziny Gminy Chojnice”	24
7.4. Program „Koperta życia”	24
IV. POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY	25
1. Stypendia szkolne	25
2. Zasiłki szkolne	26
V. DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK	27
1. Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł	27
2. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny	27
3. Spotkanie Wigilijne	28

4.	Przeciwdziałanie przemocy domowej i obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)	28
5.	Wydawanie zaświadczeń o wysokości dochodu – do programu Czyste powietrze	31
6.	Realizacja świadczeń tarczy antykryzysowej.....	31
6.1.	Dodatek węglowy	32
6.2.	Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	32
6.3.	Dodatek elektryczny.....	33
6.4.	Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe	33
7.	Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	34
7.1.	Jednorazowe świadczenie 300 zł dla obywateli Ukrainy	34
7.2.	Świadczenia pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy	34
7.3.	Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	34
7.3.1.	Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego dla obywateli Ukrainy	34
7.3.2.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka dla obywateli Ukrainy	35
7.3.3.	Świadczenie rodzicielskie dla obywateli Ukrainy.....	35
7.3.4.	Świadczenia opiekuńcze dla obywateli Ukrainy.....	35
7.4.	Pomoc materialna dla uczniów - obywateli Ukrainy	35
7.5.	Zwrot wydatków za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy	36
7.5.1.	Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (40 zł za dobę).....	36
7.5.2.	Zwrot wydatków za zbiorowe zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy podmiotom gospodarczym (70 zł za dobę).....	36
8.	Spółdzielnia socjalna „Razem można więcej”	36
VI.	WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH	37
1.	Świadczenia wychowawcze	38
2.	Świadczenia rodzinne.....	39
2.1.	Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów).....	39
2.2.	Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami	41
2.3.	Świadczenia rodzicielskie	43
2.4.	Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”.....	43
3.	Jednorazowe świadczenie z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	44
4.	Świadczenia alimentacyjne	44
4.1.	Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych	44
4.2.	Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych.....	45
5.	Zmiany w świadczeniach rodzinnych i alimentacyjnych wprowadzone w związku z COVID-19	46
VII.	FUNKCJONOWANIE OŚRODKA.....	47
	PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2023R.	51

WPROWADZENIE

W roku 2023 tut. ośrodek pomocy społecznej – zwany dalej ośrodkiem, realizował szeroki zakres zadań, wynikających, w szczególności, z następujących przepisów obowiązującego prawa:

a/ ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 ze zm.) wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi, w tym:

- rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. poz. 1598 ze zm.),
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 17 stycznia 2022 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. poz. 150),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1609), zastąpione rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 27 października 2023 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej (Dz. U. poz. 2494)
- rozporządzeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 26 kwietnia 2018 r. w sprawie mieszkań chronionych (Dz. U. z 2023 r. poz. 75), zastąpione rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 30 października 2023 r. w sprawie mieszkań treningowych i wspomaganych (Dz. U. poz. 2354),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 734),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. nr 218 poz. 1439),
- rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. poz. 893),
- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie minimalnych standardów noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni (Dz. U. poz. 896),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. poz. 1296),
- rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 grudnia 2016 r. w sprawie superwizji pracy socjalnej (Dz. U. poz. 2087),
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy (Dz. U. poz. 719)
- uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. poz. 1007 ze zm.),
- uchwała nr XXX/537/2021 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania
- uchwała nr XVIII/288/08 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 października 2008 r. w sprawie minimalnej wysokości zasiłku okresowego realizowanego w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2009 r. Nr 3 poz. 100 ze zm.),
- uchwała nr III/16/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2019 r. poz. 72 ze zm.),
- uchwała nr III/17/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków na pomoc rzeczową, zasiłki okresowe i zasiłki celowe przyznane pod warunkiem zwrotu (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2019 r. poz. 169 ze zm.),
- uchwała nr III/18/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia programu ostonowego „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023,

- uchwała nr XI/175/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 listopada 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia – schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi (Dz. Urz. Woj. Pomorskiego z 2019 r. poz. 5820);
- b/ ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2123 ze zm.),
- c/ ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177 ze zm.) wraz z aktami normatywnymi, w tym:
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. nr 292 poz. 1720 ze zm.),
 - uchwała nr XXX/533/2021 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024,
- d/ ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 2151),
- e/ ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) wraz z wydanym na jej podstawie aktami normatywnymi:
 - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. nr 209 poz. 1245),
 - rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. poz. 1870),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2023 r. w sprawie programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób prowadzących te programy (Dz. U. poz. 1166),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru zaświadczenia o zgłoszeniu się do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową oraz wzoru zaświadczenia o ukończeniu tych programów, a także wzorów pouczeń w związku z uczestnictwem osób stosujących przemoc domową w tych programach (Dz. U. poz. 1164),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. poz. 1163),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 21 czerwca 2023 r. w sprawie wzoru pouczenia rodziców, opiekunów prawnych lub faktycznych dziecka, któremu pracownik socjalny zapewnił ochronę w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową (Dz. U. poz. 1159),
 - Uchwała nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025;
- f/ ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 390 ze zm.) wraz z aktami normatywnymi, w tym:
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1811),
 - rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 września 2010 r. w sprawie formy opieki medycznej nad kobietą w ciąży, uprawniającej do dodatku z tytułu urodzenia dziecka oraz wzoru zaświadczenia potwierdzającego pozostawanie pod tą opieką (Dz. U. z 2021 r. poz. 199),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych, które zostało zastąpione rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych (Dz. U. poz. 1340),
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 listopada 2007 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych w urzędach administracji publicznej (Dz. U. nr 216 poz. 1610),

- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz. U. poz. 1481);
- g/ ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 246),
- h/ ustawy z dnia 7 września 2007 r. roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1993) wraz z aktami normatywnymi, w tym:
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 czerwca 2010 r. w sprawie systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji zadań w zakresie świadczeń z funduszu alimentacyjnego w urzędach administracji publicznej (Dz. U. nr 118 poz. 798),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. poz. 1467), zastąpione rozporządzeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 7 lipca 2023 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach w sprawach o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego (Dz. U. poz. 1341)
 - rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2011 roku w sprawie wzoru kwestionariusza wywiadu alimentacyjnego oraz wzoru oświadczenia majątkowego dłużnika alimentacyjnego (Dz. U. nr 73, poz. 395),
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. poz. 1812);
- i/ ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 810 ze zm.)wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach niezbędnych do ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 1177) oraz rozporządzenia je poprzedzające,
- j/ ustawy z dnia 17 września 2021 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 1981 ze zm.),
- k/ ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie wzoru wniosku o ustalenie prawa do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (Dz. U. poz. 211);
- l/ ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. z 2024 r. poz. 54);
- m/ ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 ze zm.), wraz z wydanymi na jej podstawie aktami normatywnymi:
 - uchwała nr XXXII/532/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 20 kwietnia 2018 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach do prowadzenia postępowań, w tym wydawania decyzji administracyjnych w sprawach z zakresu świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym udzielanej uczniom(Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 2042),
 - uchwała nr XXXIV/564/2018 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 22 czerwca 2018 r. w sprawie przyjęcia „Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Chojnice" (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2018 r. poz. 2891);
- n/ ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 735 ze zm.) wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. poz. 2447)
- o/ ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1230 ze zm.)

- p/ ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146),
- q/ ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2240),
- r/ ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1327 ze zm.),
- s/ ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167 ze zm.),
- t/ ustawy z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1630 ze zm.) wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 sierpnia 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku węglowego (Dz. U. poz. 1712);
- u/ ustawy z 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (t.j. Dz. U. z 2023 poz. 1772 ze zm.) wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 października 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła (Dz. U. poz. 2194);
- v/ ustawy z dnia 27 października 2022 r. o zakupie preferencyjnym paliwa stałego dla gospodarstw domowych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 114),
- w/ ustawy z 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1704 ze zm.) wraz z aktem normatywnym:
 - rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 listopada 2022 r. w sprawie wzoru wniosku o wypłatę dodatku elektrycznego (Dz. U. poz. 2443 ze zm.);
- x/ ustawy z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 303).

Wszystkie realizowane przez ośrodek zadania służyły ochronie poziomu życia osób oraz rodzin zamieszkujących na terenie gminy Chojnice, w tym obywateli Ukrainy przebywających na terenie gminy Chojnice w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, i obejmowały działania w obszarach zabezpieczenia społecznego, dotyczących, w szczególności:

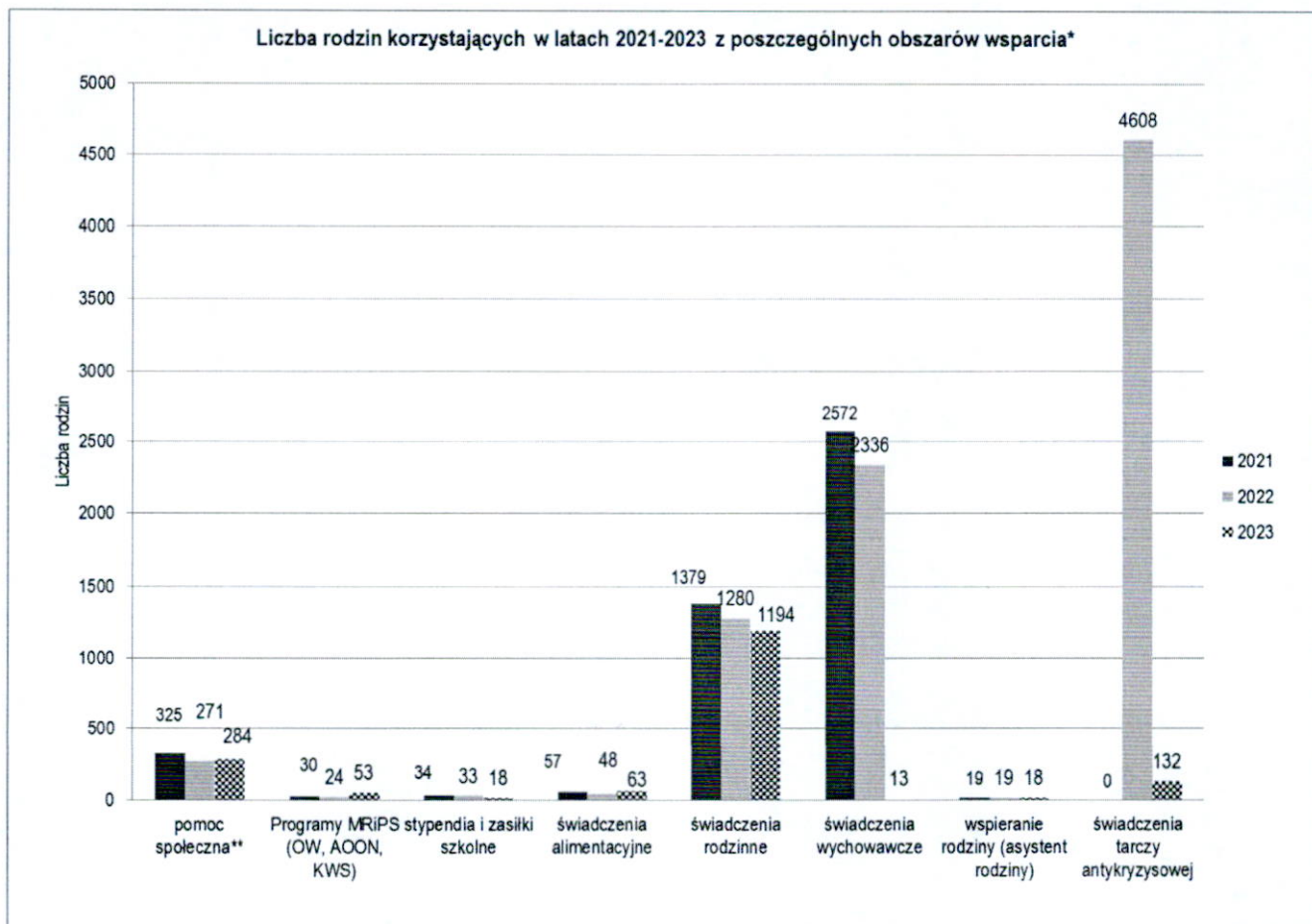
- pomocy społecznej (w tym programy: Posiłek w szkole i w domu, Posiłek dla dzieci i młodzieży, Opieka 75+),
- systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej¹ (w tym program Asystent rodziny),
- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych,
- świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych,
- programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej - Opieka wytchnieniowa (OW), Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (AOON), Korpus Wsparcia Seniorów (KWS),
- świadczeń tarczy antykryzysowej,
- pomocy dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Pomijając pomoc dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (brak możliwości ustalenia liczby rodzin, która otrzymała tę pomoc), mieszkańcy naszej gminy najczęściej korzystali ze świadczeń rodzinnych, następnie pomocy społecznej, świadczeń tarczy antykryzysowej, świadczeń alimentacyjnych, programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej, stypendiów i zasiłków szkolnych, usług asystenta rodziny, z kolei najmniejsza ich grupa, co ilustruje wykres 1, skorzystała ze świadczenia wychowawczego.

¹W obszarze tym uwzględnia się, w treści niniejszego opracowania, wyłącznie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatki związane z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup diagnostyczno-pomocowych i Zespołu Interdyscyplinarnego

Należy nadmienić, że niejednokrotnie jedna rodzina korzysta z każdego rodzaju ww. wsparcia – nie prowadzi się statystyki w tym zakresie. W związku z tym w sprawozdawczości odrębnie ujmuje się liczbę rodzin² otrzymujących wsparcie z poszczególnych obszarów obsługiwanych przez ośrodek.

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających w latach 2021-2023 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej

*na wykresie nie uwzględniono ostatniego obszaru działania pomocy dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ponieważ nie było w nim możliwe ustalenie liczby rodzin;

** w liczbie rodzin w systemie pomocy społecznej nie uwzględniono rodzin korzystających z programów „Opieka wychnieniowa” i „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” i „Korpus Wsparcia Seniorów”

Na swoje zadania ośrodek wydatkował łącznie w 2023 roku **18 407 459 zł**, tj. o 54,48% mniej w porównaniu z 2022 r. – 40 435 575 zł, w tym:

- a/ środki budżetowe – 18 079 761 zł,
- b/ środki pozabudżetowe – 327 698 zł.

Z kwoty **18 407 459 zł** najwięcej środków, podobnie jak w 2022 r.:

- przeznaczono na zaspokajanie, w różnorodnych formach, potrzeb mieszkańców gminy – 85,7%, tj. 15 772 166 zł (w 2022 r. 93,8%, tj. 37 945 741 zł), a pozostała kwota – 2 635 293 zł, tj. 14,3% to koszty utrzymania ośrodka (w 2022 r. – 2 489 834 zł, tj. 6,2%),

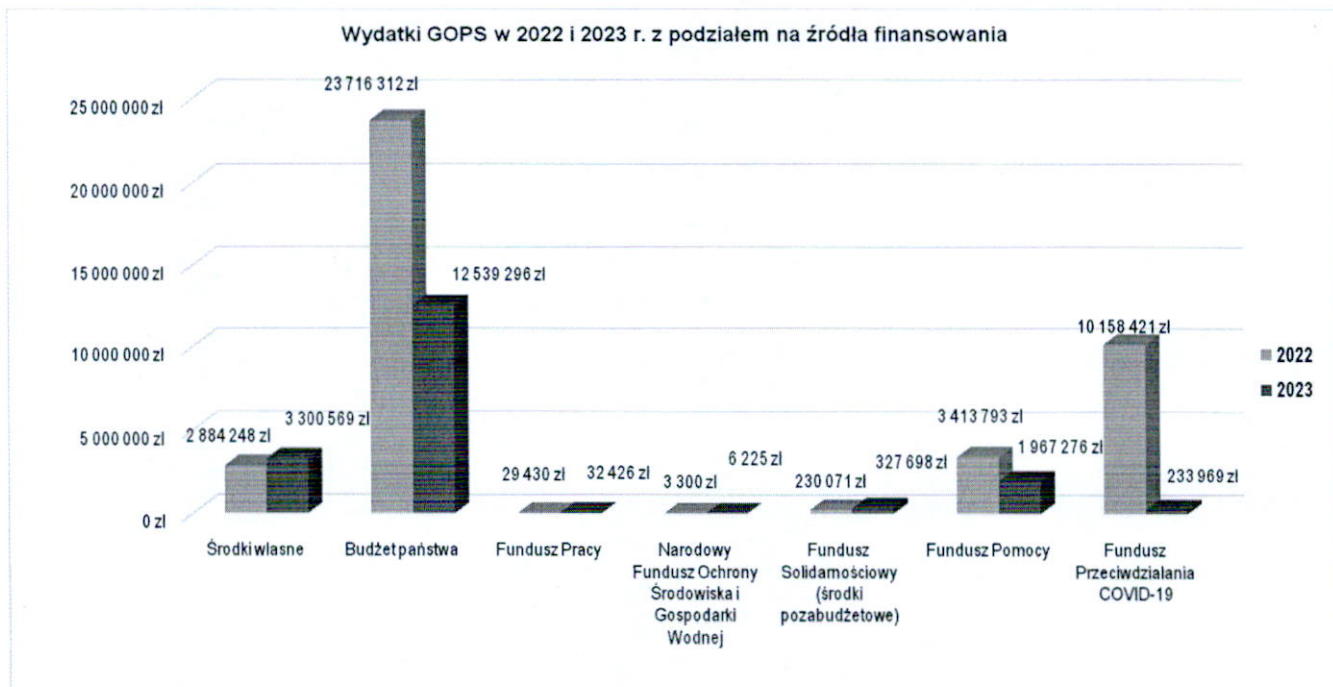
²Pojęcie „rodzina” jest odmiennie definiowane w poszczególnych obszarach wsparcia, i w związku z tym dane liczbowe możliwe do pozyskania z systemów informatycznych obsługujących te obszary nie są zawsze porównywalne, i tak:

- w obszarach pomocy społecznej, wspierania rodziny oraz stypendiów i zasiłków szkolnych „rodzina” oznacza osoby prowadzące wspólne gospodarstwo domowe (wieloosobowe lub jednoosobowe), rodzina jest tu też określana jako „środowisko”;

- w obszarach świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych „rodzina” oznacza uwzględnione we wniosku osoby, tj. np. małżonkowie, konkubenci, dzieci do 25 r.ż., spełniający warunki, o których mowa w przedmiotowych ustawach. Tak zdefiniowane pojęcie rodziny prowadzi – zwłaszcza w obszarze świadczeń rodzinnych – do zawyżenia liczby rodzin, ponieważ, np. rodzina, z której jedna osoba pobrała zasiłek rodzinny, a inna zasiłek pielęgnacyjny, będzie policzona dwa razy.

- stanowiły dotacje z budżetu państwa – 12 539 296 zł, tj. 68,12% (w 2022 r. 23 716 312 zł, 58,65%) dane te ilustruje wykres 2.

Wykres 2: Wydatki GOPS w 2022 i 2023 r. z podziałem na źródła finansowania

Badając wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zadań z poszczególnych obszarów, to największy odsetek spośród nich w 2023 r. wydatkowano na zadania z zakresu świadczeń rodzinnych i wychowawczych – **67,74%**, tj. 10 683 228 zł, a w dalszej kolejności na świadczenia w ramach:

- pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa – **12,45%**,
- pomocy społecznej (w tym programy dożywiania i „Opieka 75+”) – **11,68%**,
- świadczeń alimentacyjnych – **2,78%**,
- programów Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (OW, AOON, KWS) – **2,10%**,
- wspierania rodziny i pieczy zastępczej (w tym program Asystent rodziny) – **1,49%**
- świadczeń tarczy antykryzysowej – **1,46%**,
- pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych – **0,30%**,

W porównaniu z rokiem 2022 i 2021, w 2023 roku:

- znacznie zmniejszyły się wydatki na świadczenia wychowawcze, które wypłacano tylko do maja 2022 r. (realizacja zadania została przeniesiona do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, a wydatki w 2023 r. dotyczą świadczeń związanych z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego za okres 1.04.2016-31.05.2022 r.),
- zwiększyły się wydatki na wspieranie rodziny i pieczę zastępczą,
- zwiększyły się wydatki na programy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej (OW, AOON),
- po spadku w 2022 r., w 2023 r. zwiększyły się wydatki na świadczenia alimentacyjne,
- zmniejszyły się wydatki ogółem na pomoc obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, ale wydatki na świadczenia rodzinne oraz stypendia i zasiłki szkolne wzrosły,
- zmniejszyły się wydatki na świadczenia tarczy antykryzysowej,
- najmniej środków wydatkowano na pomoc socjalną dla uczniów/słuchaczy w postaci zasiłków i stypendiów szkolnych (tak jak w 2022 r. i 2021 r.).

Stosowne dane przedstawia tabela 1.

Tabela 1: Wydatki w latach 2021-2023 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania

OBSZARY DZIAŁANIA		ROK					
		2021		2022		2023	
		zł	%	zł	%	zł	%
Świadczenia rodzinne i wychowawcze (500+), w tym:	wychowawcze	24 390 143,-	66,41	10 498 235,-	27,67	59 418,-	0,38
	rodzinne	9 575 579,-	26,07	9 669 061,-	25,48	10 623 810,-	67,36
Pomoc społeczna (w tym programy dożywiania i „Opieka 75+)		2 003 770,-	5,46	1 924 882,-	5,07	1 842 495,-	11,68
Świadczenia alimentacyjne		430 506,-	1,17	405 360,-	1,07	438 817,-	2,78
Stypendia i zasiłki szkolne		71 325,-	0,19	62 425,-	0,17	47 601,-	0,30
Wspieranie rodziny i piecza zastępcza (w tym program Asystent rodziny)		142 107,-	0,39	179 146,-	0,47	234 899,-	1,49
Programy Ministra Rodziny i Polityki Społecznej	Opieka wytchnieniowa	87 087,-	0,31	126 166,-	0,59	112 876,-	2,10
	Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	26 955,-		99 393,-		208 528,-	
	Korpus Wsparcia Seniorów	0,-		0,-		9 875,-	
Świadczenia tarczy antykryzysowej	Dodatek osłonowy	0,-	0	1 613 425,-	30,50	0,-	1,46
	Dodatek węglowy			7 914 000,-		141 000,-	
	Dodatek „źródła ciepła”			2 047 500,-		17 500,-	
	Dodatek elektryczny			0,-		60 000,-	
	Refundacja podatku VAT za gaz			0,-		11 752,-	
Pomoc obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	Świadczenia rodzinne UKR	0,-	0	35 229,-	8,98	72 827,-	12,45
	Pomoc społeczna UKR			3 492,-		313,-	
	Jednorazowe wsparcie 300 zł			209 400,-		17 400,-	
	Stypendia i zasiłki szkolne UKR			9 297,-		9 366,-	
	Zakwaterowanie i wyżywienie (40 zł)			1 481 240,-		320 560,-	
	Zakwaterowanie i wyżywienie (70 zł)			1 667 490,-		1 543 129,-	
RAZEM		36 727 472,-	100	37 945 741,-	99,99	15 772 166,-	100

Analizując, na podstawie danych zawartych w tabeli nr 1, wydatki w każdym z poszczególnych obszarów działania, to:

- wzrost w 2023 r., w porównaniu z rokiem 2022, odnotowano w obszarze:
 - programów MRiPS (Opieka wytchnieniowa i Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej) o 42,49%, tj. o 95 845 zł,
 - wspierania rodziny i pieczy zastępczej o 31,12%, tj. o 55 753 zł,
 - świadczeń rodzinnych o 9,87%, tj. o 954 749 zł;
 - świadczeń alimentacyjnych o 8,25%, tj. o 33 457 zł;
- z kolei spadek wydatków odnotowano w obszarze:
 - świadczeń wychowawczych o 99,43%, tj. o 10 438 817 zł,
 - świadczeń tarczy antykryzysowej o 98,01%, tj. o 11 344 673 zł,
 - pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa o 42,35%, tj. o 1 442 553 zł,
 - pomocy socjalnej dla uczniów/słuchaczy (stypendia i zasiłki szkolne) o 23,75%, tj. o 14 824 zł,

- pomocy społecznej o 4,28%, tj. o 82 387 zł;
- 3. pojawiły się nowe wydatki – na realizację programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.

Biorąc z kolei pod uwagę środki finansowe wydatkowane (bez względu na obszary działania) na poszczególne formy wsparcia, to w 2023 r. najwięcej z nich, podobnie jak w 2022 r., przeznaczono na świadczenia pieniężne lub w naturze, które bezpośrednio zasiliły budżety domowe świadczeniobiorców – **aż 11 306 638 zł**, a w dalszej kolejności na:

- zapewnienie całodobowego wsparcia (dom pomocy społecznej, schronienie dla osób bezdomnych, piecza zastępcza, zapewnienie schronienia dla obywateli Ukrainy) – **2 809 492 zł**,
- składki na ubezpieczenia zdrowotne i emerytalno-rentowe, odprowadzane bezpośrednio do ZUS i KRUS za uprawnionych świadczeniobiorców – **1 066 432 zł**,
- wsparcie usługowe w postaci usług opiekuńczych, specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, opieki wytchnieniowej, usług asystenta rodziny i asystenta osoby niepełnosprawnej, usług teleopieki w ramach Korpusu Wsparcia Seniorów, a także zaliczono do tej kategorii ustalone przez sąd wynagrodzenie za sprawowanie opieki – **589 604 zł**,

Takie same tendencje występowały w 2022 i 2021 r., ale z zastrzeżeniem, że kwoty na zasilenie budżetów domowych świadczeniobiorców oraz zapewnienie całodobowego wsparcia znacznie się zmniejszyły, odpowiednie dane zawiera tabela nr 2.

Tabela 2: Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2021 – 2023

ROK	PRZEZNACZENIE WYDATKÓW										RAZEM /w zł/	
	Zasilenie budżetów domowych świadczeniobiorców		Składki ZUS i KRUS odprowadzane za świadczeniobiorców		Zapewnienie całodobowego wsparcia		Zabezpieczenie pomocy usługowej		Inne cele*			
	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%	zł	%		
2021	34 667 117	94,39	802 014	2,18	855 420	2,33	397 534	1,08	5 387	0,01	36 727 472	
2022	32 476 794	85,59	915 222	2,41	3 990 632	10,52	563 093	1,48	0	0,00	37 945 741	
2023	11 306 638	Pomoc społeczna										
		843 349										
		Świadczenia tarczy antykryzysowej										
		230 252										
		500+										
		59 418										
		Świadczenia rodzinne	71,69	1 066 432	6,76	2 809 492	17,81	589 604	3,74	0	0,00	15 772 166
		9 587 295										
		Świadczenia alimentacyjne										
		438 817										
Pomoc obywatelom Ukrainy												
99 906												
Stypendia i zasiłki szkolne												
47 601												

*Dotyczy wydatków na sprawienie pogrzebu.

Z danych w tabeli 2 wynika, że w 2023 r., w porównaniu z 2022 r.:

a/ wzrost wydatków nastąpił na:

- ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne dla uprawnionych świadczeniobiorców – o 16,52%, tj. o 151 210 zł,
- zabezpieczenie pomocy usługowej – o 4,71%, tj. o 26 511 zł,

b/ zmniejszenie wydatków odnotowano na:

- zasilenie budżetów domowych klientów, w szczególności w postaci świadczeń wychowawczych, świadczeń tarczy antykrzysowej, zasiłków z systemu pomocy społecznej (w formie świadczeń pieniężnych i pomocy rzeczowej), pomocy obywatelom Ukrainy – o 65,19%, tj. o 21 170 156 zł,
- zapewnienie całodobowego wsparcia, w szczególności na zapewnienie schronienia obywatelom Ukrainy - o 29,60%, tj. o 1 181 140 zł.

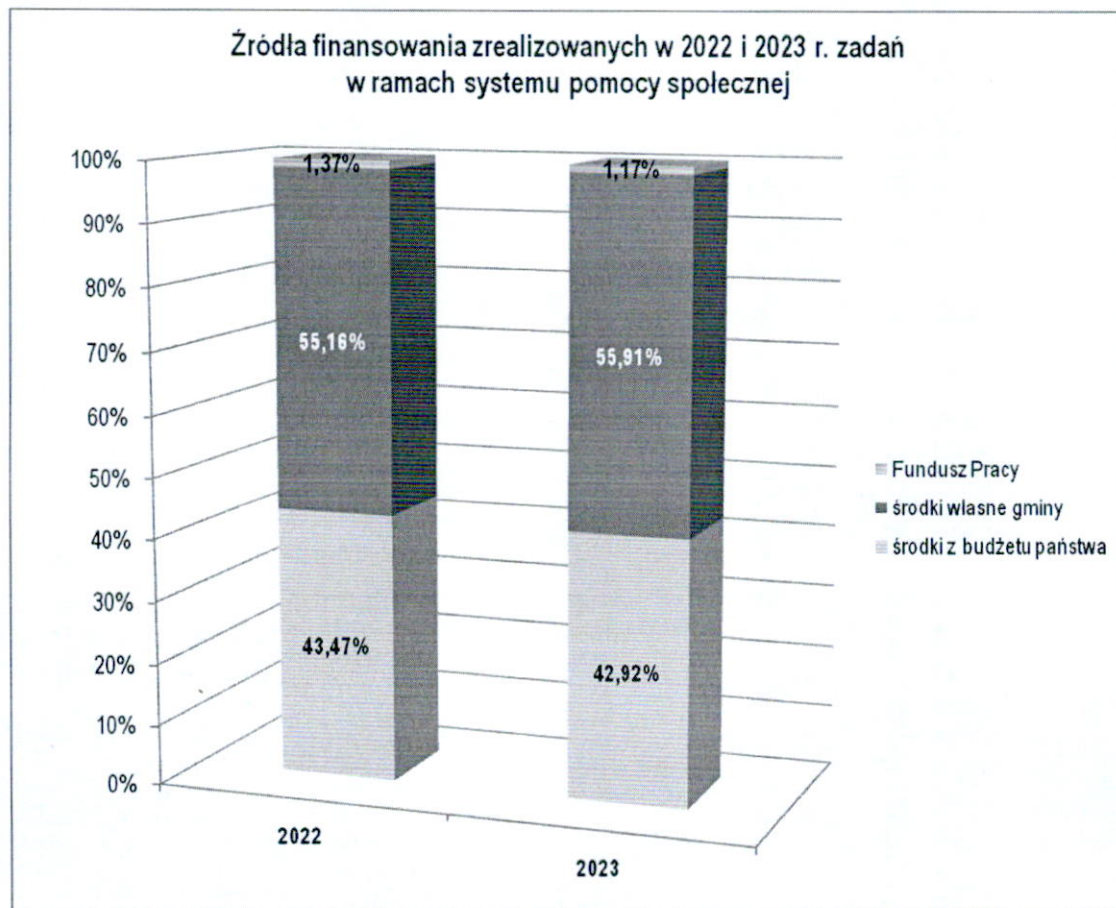
Szczegółowy opis środków wydatkowanych w ramach poszczególnych, powyżej wymienionych, kategorii został przedstawiony w kolejnych rozdziałach niniejszego opracowania.

I. WSPIERANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 r. **284** rodziny (tj. **701** osób) skorzystały ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej (w 2022 r. 271 rodzin, 674 osoby). Na zaspokajanie niezbędnych potrzeb w ramach systemu pomocy społecznej wydatkowano łącznie **1 842 495 zł** (w 2022 r. 1 924 882 zł), z których najwięcej, bo 758 379 zł, tj. 41,16% na pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej (w 2022 r. – 707 444 zł, tj. 35,31%), a następnie na dożywianie w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” oraz gminnego programu osłonowego „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019 - 2023 – szerzej o programach w rozdziale III.

Z kwoty 1 842 495 zł środki z budżetu państwa stanowiły 42,92% tj. 790 720 zł (w 2022 r. 43,47%, tj. 836 779 zł), środki własne gminy 55,91%, tj. 1 030 147 zł, (w 2022 r. 55,16%, tj. 1 061 672 zł), oraz środki Funduszu Pracy –1,17%, tj. 21 628 zł – refundacja 60% kosztów świadczeń wypłacanych osobom wykonującym prace społecznie użyteczne (w 2022 r. – 1,37%, tj. 26 430 zł), co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3: Źródła finansowania zrealizowanych w 2022 i 2023 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej

Zdecydowana większość tych środków, bo **843 349 zł**, tj. 45,77% zasilła bezpośrednio budżety domowe mieszkańców gminy (w 2022 r. 892 791 zł, tj. 46,38%), pozostałe przeznaczono na: zapewnienie wsparcia w placówkach całodobowych – **793 500 zł**, tj. 43,07% (w 2022 r. 740 627 zł, tj. 38,48%), sfinansowanie usług – **175 729 zł**, tj. 9,54% (w 2022 r. 259 662, tj. 13,49%), opłacenie składek na ubezpieczenie zdrowotne – **29 917 zł**, tj. 1,62% (w 2022 r. 31 801 zł, tj. 1,65%).

Opisane powyżej wydatki w ramach systemu pomocy społecznej – poza kosztami ww. programów w zakresie dożywiania – szczegółowo zostały opisane w podrozdziałach niniejszego rozdziału.

1. Świadczenia pieniężne i rzeczowe

Zasiłki okresowe – wsparcie otrzymało **26** rodzin/osób na łączną kwotę **39 330 zł**, w tym **38 860 zł** środki budżetu państwa i 470 zł środki własne gminy (w 2022 r. 33 rodziny/osoby na kwotę 59 246 zł, w tym 85 949 zł środki z budżetu państwa i 1 333 zł środki własne gminy). Przeciętnie pomoc przyznawano na okres 4 miesięcy, a kwota świadczeń była niższa od ubiegłorocznej i wynosiła średnio po 414 zł – w tym 409zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 5 zł środki własne gminy (w 2022 r. po 424 zł, w tym 420 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a 4 zł środki własne gminy).

Zasiłki stałe – wypłacono **74** osobom/rodzinom na łączną kwotę **376 805 zł** (w 2022 r. 68 osobom/rodzinom na kwotę 398 132 zł). Miesięczna wysokość świadczenia wynosiła średnio **597 zł** (w 2022 r. 589 zł), a środki finansowe w 100%, podobnie jak w 2022 r., pochodziły z budżetu państwa.

Składki na ubezpieczenie zdrowotne – odprowadzono za **60** osoby pobierające zasiłek stały, które nie posiadały prawa do ubezpieczenia z innego tytułu, na kwotę **29 917 zł** (w 2022 r. 56 osób, 31 801 zł), 100% kosztów realizacji tego zadania stanowiły środki z budżetu państwa.

Zasiłki celowe w gotówce i w naturze – pomocy, ze środków własnych gminy, udzielono **14** rodzin/osobom, łącznie na kwotę **4 536 zł** (w 2022 r. 12 rodzinom na kwotę 5 797 zł), na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb: opał – 2 150 zł, zakup leków i leczenie – 1086 zł, zakup odzieży i obuwia, środki higieniczne, żywność, dezynsekcje 1300 zł.

Specjalne zasiłki celowe – skierowano do **2** osób/rodzin, łącznie w wysokości **850 zł** (w 2022 r. 5 osób/rodzin na kwotę 4 676 zł). Zasiłki przyznawano, ze środków własnych gminy, gdy stwierdzono występowanie szczególnie trudnej sytuacji życiowej, a faktyczny dochód osoby/rodziny przekraczał ustawowe kryterium. W 2023 r. zasiłki przeznaczone były głównie na: zabezpieczenie opału 600 zł, zakup leków – 250 zł.

Zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego – pomocy ze środków własnych gminy, w kwocie **600 zł**, udzielono **1** rodzinie, (w 2022 r. – 4 rodzinom w związku z wystąpieniem pożaru, na łączną kwotę 20 000 zł.). Jest to świadczenie o szczególnym charakterze, przyznawane w wyjątkowych, losowych sytuacjach, tj. takich, które są nieprzewidywalne, niezależne od woli człowieka i nie do uniknięcia, mimo zachowania należytej staranności.

2. Pomoc usługowa, w tym zapewnienie schronienia i opieki całodobowej

Usługi opiekuńcze – przyznano **11** osobom, koszt ich realizacji wyniósł **152 875 zł (w tym środki z programu „Opieka 75 plus” – kwota łączna 18 697 zł)** (w 2022 r. 13 osobom, 206 093 zł). - Usługami objęto przede wszystkim osoby samotne, które z powodu wieku lub choroby wymagają opieki osób drugih. Pomoc ta polega na zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zakup żywności, przygotowywanie posiłków, mycie, sprzątanie, pranie, pielęgnację – adekwatnie do wskazówek lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem) i realizowana była opiekunki zatrudnione na umowy zlecenie przez spółdzielnię socjalną „Razem można więcej” – której współzałożycielem jest Gmina Chojnice.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla **12** osób z zaburzeniami psychicznymi, w kwocie **13 900 zł** (w 2022 r. 10 osób, 51 960 zł). Jest to zadanie zlecone gminie przez administrację rządową w całości finansowane ze środków budżetu państwa. Zadanie realizowane było przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaangażowane do realizacji usług oraz osobę nie prowadzącą działalności gospodarczej na podstawie umowy zlecenia.

Pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej – to instytucjonalny rodzaj pomocy, w 100% finansowanej ze środków własnych gminy – przeznaczonej dla osób wymagających całodobowej opieki. W 2023 r. pobyt

16 podopiecznych w tych placówkach obciążył budżet ośrodka na kwotę **758 379 zł** (w 2022 r. 18 osób, koszt 707 444 zł).

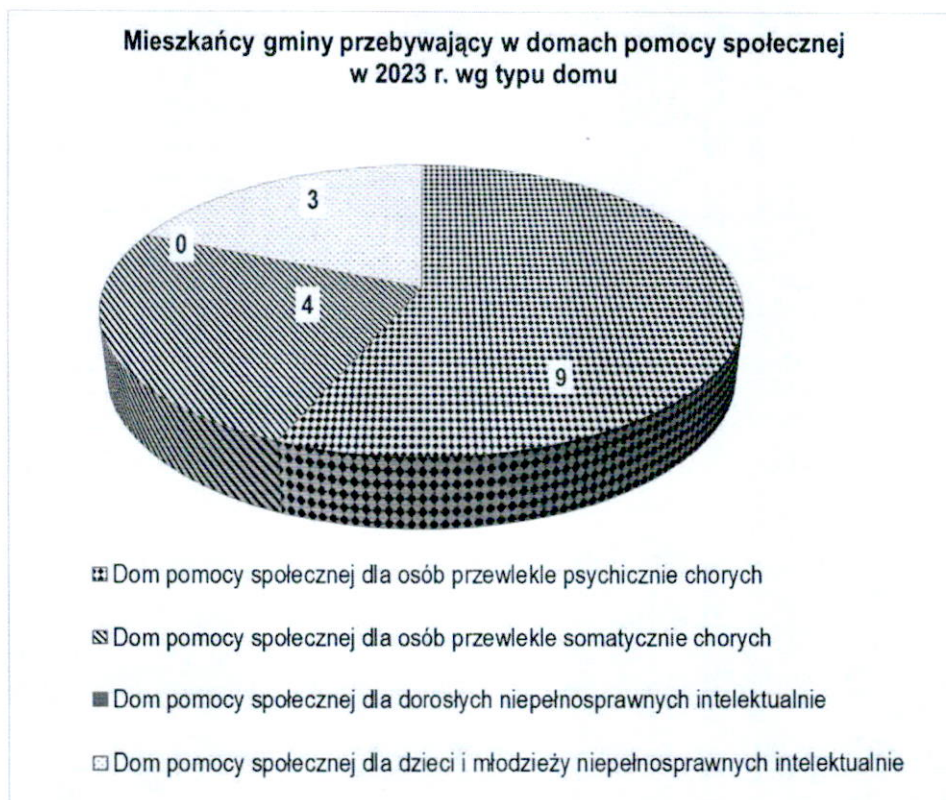
W 2023 r odnotowaliśmy wzrost wydatków na pokrycie kosztów pobytu w DPS pomimo spadku liczby pensionariuszy w porównaniu z rokiem 2022. Do 2019 r. corocznie rejestrowaliśmy zwiększenie wydatków na pokrycie kosztów pobytu w DPS, co wynikało zwykle z rosnącego zapotrzebowania na ten rodzaj wsparcia. W 2019 r. po raz pierwszy od wielu lat liczba pensionariuszy nie wzrosła, natomiast w 2020 r. spadła i utrzymała się w 2021 r. Jednak wydatkowana w 2021 r. kwota jest wyższa niż w poprzednich latach. Istotny dla planowania wydatków na ten cel jest fakt, że każdego roku wzrasta średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej, i tak np.: w 2017 r. koszt pobytu mieszkańca np. w DPS w Chojnicach wynosił 3 617 zł, w 2018 r. 3 840 zł, w 2019 r. 4 211 zł, w 2020 r. 4 511 zł, a w 2021 r. 4 827 zł, w 2022 r. 5 305 zł, w 2023 r. 6165 zł.

Tabela 3: Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2014-2023

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców gminy przebywających w dps	13	12	16	19	23	23	22	22	18	16
Odpłatność gminy za pobyt w dps (w zł)	294 352	331 324	372 992	453 946	698 110	739 799	682 305	747 026	707 444	758 379

Mieszkańcy naszej gminy zazwyczaj kierowani są do okolicznych domów pomocy społecznej (w Chojnicach, Wysokiej, Kamieniu Krajeńskim) – adekwatnie do dominujących problemów zdrowotnych – dla somatycznie lub psychicznie chorych. Osoby umieszczone w poszczególnych typach domów przedstawia wykres nr 4.

Wykres 4: Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej według typu domu

Analizując z kolei osoby przebywające w domach pomocy społecznej pod względem wieku, to należy zauważyć, że średnia wieku 9 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle

psychicznie chorych w 2023 r. wynosiła 56 lat i była znacznie niższa od średniej 4 osób przebywających w domu pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych, która wynosiła 78 lat., 3 osoby przebywały w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie – 2 miały po 21 lat, jedna - 27 lat.

Schronienie – wsparcie to polega na zapewnieniu tymczasowego miejsca w noclegowniach, schroniskach dla bezdomnych lub schroniskach dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi. **W 2023 r. 8** osób skorzystało z takiej pomocy, a koszt tego zadania wyniósł **35 121 zł**, w 100% pokrywany ze środków własnych gminy (w 2022 r. 3 osoby, 33 183 zł).

Prowadzenie postępowań w sprawach ustalenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec osób, które nie są objęte powszechnym, obowiązkowym i dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym, a wymagały pomocy medycznej. W 2023 r. przeprowadzono **9** takich postępowań – ich koszt, ze środków budżetu państwa, tylko częściowo został sfinansowany i była to kwota **137 zł** (w 2022 r. przeprowadzono 11 postępowań - koszt 254 zł).

Sprawienie pogrzebu – usługa ta dotyczy sfinansowania kosztów trumny, krzyża z tabliczką, obsługi pogrzebu, wykopania i zasypania grobu, a wydatki na ten cel w 100% pokrywane są ze środków własnych gminy. W 2023 podobnie jak 2022 r. nie wystąpiła potrzeba wykonania takiej usługi (w 2021 r. 2 osoby, 5 387 zł).

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki – wypłaca się w wysokości ustalonej przez sąd. Wynagrodzenie to obliczane w stosunku miesięcznym nie może przekroczyć 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa GUS za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia. W 2023 r. - **1** osoba otrzymywała takie wynagrodzenie (w 2022- 1 osoba). Koszt zadania wyniósł **8 817 zł** (w 2022 r. – koszt wyniósł 1 355 zł).

3. Praca socjalna

Zgodnie z definicją ustawową jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna jest procesem, który ma na celu wywołanie pożądanych zmian w funkcjonowaniu klienta, wzmocnienie go i doprowadzenie do samodzielności. Powinna być podejmowana w sposób zorganizowany i opierać się na dokładnej diagnozie sytuacji rodziny. Jest to forma pomocy, która nie stanowi obciążenia dla budżetu i jest najbardziej pożądanym wsparciem dla rodziny/osoby. Świadczona jest bez względu na posiadany dochód i bez konieczności przeprowadzania rodzinnego wywiadu środowiskowego, a jej forma powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb, problemów z jakimi boryka się klient oraz jego możliwości. Praca socjalna może przybierać postać poradnictwa, polegać na wyjaśnianiu i informowaniu o uprawnieniach, obowiązkach, dostępnych formach wsparcia, pomocy w załatwianiu spraw np. urzędowych, czy reprezentowaniu interesów klienta, wspieraniu emocjonalnym, wartościującym.

W niektórych sytuacjach prowadzenie pracy socjalnej może odbywać się z wykorzystaniem narzędzia jakim jest kontrakt socjalny, czyli pisemnej umowy zawieranej pomiędzy pracownikiem socjalnym a osobą ubiegającą się o pomoc, określającej sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby (rodziny) oraz wzajemne zobowiązania i uprawnienia stron w ramach podejmowanych działań. W kontrakcie dokonuje się krótkiej oceny sytuacji życiowej klienta i wytycza się w związku z tą sytuacją określone cele, które mają zostać osiągnięte w uzgodnionym terminie poprzez podejmowanie konkretnych działań.

Niedotrzymanie przez klienta ustaleń zawartych w kontrakcie, jak i odmowa jego zawarcia oznacza brak chęci współdziałania w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej i może stanowić, zgodnie z zapisem ustawowym, podstawę do odmowy świadczenia, uchylenia decyzji o przyznanej pomocy lub ograniczenia świadczeń z systemu pomocy społecznej.

W 2023 r. pracą socjalną objęto 136 rodzin (297 osób), tj. 1,54% mieszkańców gminy (w 2022 r. 1,06%, 93 rodziny, tj. 203 osoby).

W grupie tej:

- 65 rodzin (148 osób) korzystało również z innych świadczeń systemu pomocy społecznej,
- 71 rodzin (149 osób) korzystało wyłącznie z pracy socjalnej.

Szczegółowy wykaz działań podejmowanych w ramach pracy socjalnej zawiera **załącznik nr 1**.

Najczęściej praca socjalna polegała na działaniach / była ukierunkowana na osiągnięcie celów:

a/ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, w tym monitoring NK – w 18,38% rodzin objętych pracą socjalną,

- b/ reprezentowanie interesu podopiecznego (współpraca z instytucjami) – 23,52%,
- c/ podjęcie lub kontynuacja leczenia – 9,55%,
- d/ podjęcie współpracy z asystentem – 13,23%,
- e/ terapia uzależnienia w tym utrzymanie abstynencji – 8,09%,
- f/ mediacje rodzinne – 12,5%
- g/ ustalenie niepełnosprawności – 7,35%,
- h/ poradnictwo w kwestiach mieszkaniowych – 7,35%,
- i/ podjęcie zatrudnienia – 2,94%,
- j/ pomoc w nabyciu uprawnień z innych źródeł – 7,35%,
- k/ zarejestrowanie się w PUP – 7,35%
- l/ rozwój umiejętności społecznych i wychowawczych – 6,62%
- m/uzyskanie prawa do ubezpieczenia zdrowotnego –3,68%
- n/ uzyskanie świadczenia z ZUS – 3,68%,
- o/ organizowanie usług – 5,88%
- p/ aktywizacja zawodowa świadczeniobiorców, realizowana w szczególności w formie motywowania do:
 - uczestnictwa w szkoleniu oferowanym przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - skorzystania z oferty udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

4. Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku jednocześnie korzystających ze świadczeń pomocy społecznej albo uczestniczących w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Prace wykonywane są w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Koszt jednej godziny wynosił 9,50 zł w kwietniu i maju 2023 roku, natomiast od czerwca 2023 roku 10,90 zł i w 60% był finansowany ze środków Funduszu Pracy. Wykonywanie prac społecznie użytecznych odbywało się na podstawie porozumienia zawartego między Starostą Chojnickim a Gminą Chojnice na okres od 1 kwietnia 2023 r. do 30 listopada 2023 r.

Łącznie do prac społecznie użytecznych, polegających na porządkowaniu terenów i obiektów na terenie sołectw, skierowanych zostało 13 osób, z których 1 przerwała wykonywanie prac z powodu choroby, 1 osoba przepracowała godziny proporcjonalnie do czasu osiągnięcia wieku emerytalnego, 11 przepracowało wszystkie zaplanowane godziny.

Świadczenia osobom wykonującym prace społecznie użyteczne ośrodek wypłacał ze środków własnych gminy zabezpieczonych na ten cel w budżecie, o refundację 60% z Funduszu Pracy występowała Gmina Chojnice. Koszt prac społecznie użytecznych wyniósł **36 046 zł** (w 2022 r. 44 050 zł).

5. Dominujące problemy podopiecznych

Pomoc społeczna adresowana jest do osób lub rodzin, które nie są w stanie samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Zasadniczo, aby nabyć prawo do świadczeń, faktyczny dochód nie może przekroczyć ustawowego kryterium³ oraz wymagane jest stwierdzenie, że osoba/rodzina znajduje się w trudnej sytuacji m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu⁴ lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Wśród powodów udzielania wsparcia mieszkańcom gm. Chojnice, co przedstawia **załącznik nr 2**, tak jak w roku 2023 najczęściej występowało ubóstwo – 52,11% (w 2022 r. – 53,51%), następnie niepełnosprawność –

³ Są jednak świadczenia, które są dostępne także w przypadku gdy dochód rodziny/osoby przekracza ustawowe kryterium, np. świadczenia w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu”, usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych, specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi, specjalne zasiłki celowe, praca socjalna.

⁴ Alkoholizm może stanowić powód (przyczynę) przyznania pomocy wyłącznie w przypadkach stwierdzenia przez lekarza – diagnoza, rozpoznanie – choroby alkoholowej.

43,66% (w 2022 r. – 43,17%) i bezrobocie – 29,93% (w 2022 r. – 28,41%) w dalszej kolejności: długotrwała lub ciężka choroba – 26,76%, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 15,85%, alkoholizm – 15,85%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych – 13,03%, bezdomność – 3,87%, przemoc w rodzinie – 0,70%, zdarzenie losowe – 0,35%, narkomania – 0,70% .

Bliżej zostaną scharakteryzowane te negatywne zjawiska, które zdecydowanie dominują wśród klientów ośrodka, tj. ubóstwo, niepełnosprawność i bezrobocie.

Ubóstwo

Ubóstwo można określić jako stan poniżej pewnego zmiennego w czasie progu dochodowego lub progu realizacji potrzeb w odniesieniu do jednostki, rodziny lub grupy społecznej.⁵

Istnieje szereg metod pomiaru ubóstwa i wytyczania jego granic. Wyróżnia się ubóstwo absolutne, względne, obiektywne, subiektywne itd. Natomiast granice ubóstwa ujmuje się wskaźnikowo i stanowią je m.in. minimum socjalne, minimum egzystencji, granica ustawowa i in.

Dla potrzeb niniejszego opracowania przyjęte zostało pojęcie ubóstwa w rozumieniu ustawowym, tj. granice ubóstwa wyznacza ściśle określone ustawowe kryterium dochodowe, które od 1 stycznia 2022 r. wynosi 600 zł na osobę w rodzinie i 776 zł na osobę samotnie gospodarującą.

W 2023 r. ubóstwo było powodem przyznania pomocy w przypadku 148 środowisk (314 osób), tj. 69,48% ogółu środowisk korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z wyłączeniem pracy socjalnej (w 2022 r., odpowiednio 145 środowisk, 339 osób, co stanowiło 67,76%).

Odsetek osób funkcjonujących w gospodarstwach domowych o dochodzie nie przekraczającym ustawowej granicy ubóstwa w gminie Chojnice wynosił 1,63%, jednocześnie w 14 sołectwach (w 2022 r. w 14 sołectwach) był wyższy od tej wartości, a w pozostałych 20 niższy. Więcej informacji na temat wskaźnika ubóstwa w sołectwach gminy Chojnice zawiera **załącznik nr 3.**

Analizując zjawisko ubóstwa w poszczególnych sołectwach, można zauważyć, że:

- duża odległość sołectwa od ośrodka miejskiego i/lub słabo rozwinięty transport publiczny wiąże się z większym odsetkiem osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe (Swornegacie, Gockowice-Objezierze, Doręgowice, Lotyń, Raclawki),
- w niektórych miejscowościach na większy odsetek gospodarstw domowych znajdujących się poniżej ustawowej granicy ubóstwa ma wpływ upadek większego zakładu pracy, np. PGR, ZDZ (Silno, Granowo).

Jest to zgodne z tendencjami w kraju, ponieważ wskaźnik zagrożenia ubóstwem dla miast jest znacznie niższy od wskaźnika dla obszarów wiejskich⁶.

Z danych zawartych we wprowadzeniu do niniejszego opracowania wynika, że pomocą społeczną w 2023 r., łącznie objętych zostało 284 rodziny (701 osób), tj. 3,64% ludności zamieszkałej na terenie gminy (w 2022 r. odpowiednio 271 rodzin, 674 osób, co stanowiło 3,51% ogółu mieszkańców gminy). W 2023 r. wzrost liczby środowisk odnotowano w 18 sołectwach (w 2022 r. – 12 sołectwach), z których najwyższy w: Nowym Ostrowitem (o 125,39%) i Charzykowach (o 247,11%), natomiast spadek wystąpił w 16 sołectwach (w 2022 r. – 22 sołectwach) - najwyższy w Kłodawie (o 60,89%), Powalkach (o 52,28%).

Wykaz liczby świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej oraz odsetek osób objętych pomocą społeczną w poszczególnych sołectwach gm. Chojnice w latach 2023 i 2022 zawiera **załącznik nr 4.**

Niepełnosprawność

Drugim - ze względu na częstotliwość występowania – powodem udzielania pomocy mieszkańcom gminy Chojnice jest niepełnosprawność. W 2023 r. ze wsparcia z systemu pomocy społecznej korzystały 124 środowiska z przynajmniej jedną osobą niepełnosprawną, tj. 58,22% z ogółu środowisk korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z wyłączeniem pracy socjalnej (w 2022 r. – 117 rodzin, tj. 54,67%). Z danych za 2023 r. wynika, że pracownicy socjalni zarejestrowali w swoich rejonach działania 243 osoby niepełnosprawne oraz 30 dzieci (w 2022 r. – 193 dorosłe osoby niepełnosprawne i 25 dzieci). Zaznaczyć należy, że wsparcie z systemu pomocy społecznej, dla tej grupy osób, odbywa się na ogólnych zasadach, tzn. po dokonaniu oceny

⁵Stochmiałek J.: Zagrożenie ubóstwem – sytuacja kryzysu życiowego a proces marginalizacji, W: Pomoc społeczna. Praca socjalna, red. Marzec-Holka Krystyna, Bydgoszcz 2003, t. II, s. 404.

⁶Ubóstwo w Polsce w 2011 r. (na podstawie badań budżetów gospodarstw domowych), oprac. pod kierunkiem Anny Bieńkuńskiej, dostępne na dzień 04.03.2016 r. pod adresem: http://stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/gus/WZ_ubostwo_w_polsce_2011.pdf

indywidualnego przypadku i tylko wtedy, gdy osoba ubiegająca się o pomoc wyczerpała wszystkie własne zasoby, możliwości czy uprawnienia z innych systemów – pomoc nie przysługuje tylko przez sam fakt legitymowania się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Na szczeblu gminy pomoc dla tej grupy osób posiada przeważnie charakter wsparcia finansowego – poprzez przyznawanie różnego rodzaju zasiłków, świadczone są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, a także kieruje się takie osoby do domów pomocy społecznej. Poza tym, pracownicy socjalni świadczą pomoc w postaci pracy socjalnej, i poradnictwa w zakresie dostępnej na rynku oferty skierowanej do osób niepełnosprawnych, tj.: programy celowe PFRON, projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, itp.

Bezrobocie

W 2023 roku, w porównaniu do roku 2022, liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP Chojnice wzrosła o 20 osób. Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim wg stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 8,6%, w 2022 r. – 8,4%. Dla porównania – stopa bezrobocia w województwie pomorskim wynosiła 4,6%, Polsce – 5,1% (w 2022 r. – odpowiednio 4,6% i 5,2%).

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w PUP zarejestrowanych było 645 mieszkańców gminy, w tym 423, tj. 65,58% stanowiły kobiety (na dzień 31.12.2022 r. – 625 mieszkańców, w tym 431 kobiet, tj. 69%), z czego aż 518 osoby, tj. 80,31%, nie posiadały prawa do zasiłku dla bezrobotnych (w 2022 r. 535 osób, tj. 85,60%). Właśnie te osoby najczęściej ubiegają się o otrzymanie wsparcia z pomocy społecznej. W 2023 r., odnotowano 104 osoby bezrobotne (w tym 63 kobiet, tj. 60,48%) – funkcjonowały one w 85 jedno- i wieloosobowych gospodarstwach domowych (w 2022 r. 90 osób w 77 gospodarstwach domowych).

Wśród bezrobotnych mieszkańców naszej gminy, tak jak w roku 2023, w PUP najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa od 35 do 44 r.ż., tak jak w systemie pomocy społecznej grupa od 35 do 44 r.ż.

Biorąc pod uwagę wykształcenie - w PUP najliczniejszą grupę stanowiły, osoby z wykształceniem zawodowym, następnie z wykształceniem średnim (w tym ogólnokształcącym i zawodowym), i osoby z wykształceniem gimnazjalnym i podstawowym oraz wykształceniem wyższym. Wśród podopiecznych ośrodka najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym następnie gimnazjalnym i podstawowym, oraz absolwenci szkół średnich.

Struktury osób bezrobotnych według wyżej omawianych kryteriów ilustrują wykresy zawarte w **załącznikach nr 5 i 6.**

II. POMOC UDZIELANA W RAMACH SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ

W obszarze tym pomoc skierowana jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci. W tym zakresie do zadań własnych gminy, adekwatnie do zapisów Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, należy, w szczególności:

- a/ opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- b/ tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- c/ tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych m. in. poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa;
- d/ finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- e/ współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- f/ prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Powyższe zadania wykonywane były w oparciu o „Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022 – 2024”, którego celem głównym jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, a celami szczegółowymi są:

- wsparcie biologicznych rodziców w sprawowaniu opieki nad dziećmi oraz kobiet w ciąży powikłanej i w sytuacji niepowodzeń położniczych,
- wsparcie dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym umożliwienie powrotu do rodziny biologicznej.

Roczne sprawozdanie z realizacji zadań w ramach ww. programu – stanowiące **załącznik nr 7** do niniejszego opracowania – zawiera szczegółowe dane wynikające z monitoringu działań podejmowanych na rzecz wspierania rodzin w gminie Chojnice. Natomiast poniżej, w rozdziale III pkt 3.2., zostały szerzej opisane przedsięwzięcia podejmowane w stosunku do rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny wraz z kosztami oraz wydatkami związanymi z przebywaniem dzieci w różnych formach pieczy zastępczej, ponieważ pozostałe działania powielają się z zadaniami realizowanymi w zakresie systemu pomocy społecznej oraz działaniami grup roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego.

III. REALIZACJA PROGRAMÓW POMOCOWYCH W RAMACH SYSTEMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ I WSPIERANIA RODZINY

Programy te mają na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia.

Na realizację programów pomocowych łącznie wydatkowano **989 744 zł**, w tym 330 926 zł pochodziło z budżetu państwa, 320 322 zł ze środków własnych gminy, 327 698 zł z Funduszu Solidarnościowego, 10 798 zł z Funduszu Pracy (w 2022 r. - **787 380 zł**, w tym 294 031 zł pochodziło z budżetu państwa, 260 278 zł ze środków własnych gminy, 230 071 zł z Funduszu Solidarnościowego 3 000 zł z Funduszu Pracy).

W 2023 roku w ośrodku realizowano 10 takich programów (w 2022 r. – 9).

1. Rządowy program „Posiłek w szkole i w domu”

Od 1 stycznia 2019 r. realizowany jest program „Posiłek w szkole i w domu”, którego celem jest zapewnienie pomocy zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej.

Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

W ramach Programu opracowane zostały 3 moduły:

1. Moduł dla dzieci i młodzieży;
2. Moduł dla osób dorosłych;
3. Moduł organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Celem modułu 1 i 2 Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Za realizację zadań wynikających z modułów 1 i 2 Programu odpowiada minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

W ramach modułów 1 i 2 Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

- 1) posiłek;
- 2) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności;
- 3) świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Celem modułu 3 Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Koordinatorem modułu 3 Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Tut. Ośrodek realizował moduł I i II Programu.

Koszt realizacji modułu I i II Programu w 2023 r. wyniósł **379 485 zł**, w tym dotacja z budżetu państwa 303 588 zł, tj. 80,00% i środki własne gminy 75 897 zł, tj. 20,00%. W ramach tych środków wsparcie otrzymało łącznie 477 osób (w 2022 r. 356 419 zł, 460 osób), a realizowane ono było w formie:

- a/ **zasiłku celowego na zakup żywności i/lub pomoc rzeczową w postaci produktów żywnościowych**
 - z tego wsparcia, w 2023 r., skorzystało 460 osób (w 2022 r. 451 osób), w tym świadczenie pieniężne otrzymało 426 podopiecznych (w 2022 r. 425 osób), a świadczenie rzeczowe 34 osoby (w 2022 r. 26 osób);
 - łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **349 300 zł** (w 2022 r. 330 654 zł), a pojedyncza rodzina otrzymała pomoc o wartości – średnio – po 319 zł przez 6 miesięcy 2023 r. (w 2022 r. – 309 zł przez 7 miesięcy);
- b/ **dożywiania dzieci w szkołach i w przedszkolach**
 - dożywianiem, w 2023 r., objęto 118 dzieci – uczniów szkół podstawowych, a także wychowanków przedszkoli, łącznie na ten cel wydatkowano **30 185 zł** (w 2022 r. 123 dzieci, 25 765 zł), wszystkie dożywiane dzieci spożywały posiłki w placówkach znajdujących się na terenie gminy Chojnice.

2. Program „Opieka wytchnieniowa”

W 2023 r. po raz piąty Gmina Chojnice otrzymała dofinansowanie ze środków Funduszu Solidarnościowego na realizację usług opieki wytchnieniowej w miejscu zamieszkania w ramach Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023.

Głównym celem programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami przez umożliwienie im uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie opieki wytchnieniowej. W tym czasie opiekun mógł odpocząć, pójść na wizytę do lekarza czy załatwić sprawę w urzędzie.

Całkowity koszt zadania to **115 077 zł**, w całości pochodzący z Funduszu Solidarnościowego (w 2022 r. 128 690 zł, również w całości pochodzący z Funduszu Solidarnościowego). Z kwoty **115 077 zł** na realizację zadania przeznaczono 112 876 zł, natomiast na obsługę Programu 2 201 zł.

Usługi opieki wytchnieniowej zrealizowane zostały łącznie na rzecz **15 osób**, tj. 15 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności (w 2022 r. 14 osób, tj. 14 opiekunów osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności), w ilości średnio 192 godzin dla członka rodziny lub opiekuna sprawującego bezpośrednią opiekę, (w 2022 r. - w ilości średnio 230 godzin).

Istotnym ograniczeniem dla osób sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w korzystaniu z tego Programu był w 2023 r. – tak samo jak w 2022 r. – wymóg całodobowego sprawowania opieki nad osobą z niepełnosprawnością, co wykluczało z udziału w Programie opiekunów, którzy pracowali zawodowo, a także opiekunów dzieci uczęszczających do szkoły lub przedszkola.

3. Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”

W 2023 r. Gmina Chojnice po raz czwarty realizowała program ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny, i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”- edycja 2023, który finansowany był ze środków Funduszu Solidarnościowego.

Celem programu było wprowadzenie usługi asystenta jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami w stopniu znacznym lub umiarkowanym albo orzeczeniem równoważnym do wyżej wymienionych oraz dzieci posiadających orzeczenia o niepełnosprawności ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Osoby z niepełnosprawnościami miały możliwość skorzystania z pomocy asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Z Programu skorzystały 32 osoby, w tym 22 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 3 osoby z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz 7 dzieci w wieku do 16 r.ż. Asystent świadczył na ich rzecz pracę w wymiarze średnio: 194 godzin dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną, 153 godzin dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 43 godzin dla osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, oraz 102 godzin dla dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności. Liczba godzin przyznana uczestnikowi Programu była uzależniona od rodzaju orzeczenia

(orzeczenie o niepełnosprawności / stopniu niepełnosprawności) stopnia niepełnosprawności, występowania niepełnosprawności sprzężonej, a także od miesiąca, w którym został złożony wniosek o przyznanie usług asystenta. Koszt realizacji programu, w całości finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego wyniósł **212 621 zł** (w tym: 192 961 zł - koszt godzin usług asystenckich, 15 567 zł – koszt zakupu biletów komunikacji publicznej, koszty dojazdu własnym środkiem transportu, koszt zakupu biletów wstępu na wydarzenia kulturalne/rozrywkowe/sportowe/społeczne, a 4 093 zł to koszty obsługi zadania). W 2022 r. z Programu skorzystało 10 osób, w tym 7 osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz 3-je dzieci, w wymiarze średnio 236 godzin, koszt Programu wyniósł **101 381 zł**, w całości sfinansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego.

4. Program „Opieka 75+” – edycja 2023 - wsparcie gmin w realizacji usług opiekuńczych

Celem Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej pn. „Opieka 75+” – edycja 2023 jest zwiększenie dostępności usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.

Koszt Programu w 2023 r. to **31 161 zł**, w tym 18 697 zł to środki budżetu państwa, a pozostałe 40%, tj. 12 464 zł stanowiły środki własne gminy (w 2022 r. **17 793 zł**, w tym 8 897 zł to środki budżetu państwa, a pozostałe 50% stanowiły środki własne gminy).

Dzięki dofinansowaniu trzy osoby, które zostały objęte po raz pierwszy usługami w 2022 r. w ramach Programu „Opieka 75+”, kontynuowały korzystanie z tego wsparcia, natomiast jednej osobie usługi opiekuńcze zostały przyznane w 2023 r. po raz pierwszy.

Liczba godzin usług, których koszt został dofinansowany w ramach Programu to 957 godzin.

Osoby objęte usługami opiekuńczymi w ramach ww. Programu, tak jak pozostałe osoby korzystające z tych usług, ponoszą za nie odpłatność zgodnie z uchwałą Rady Gminy w Chojnicach w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania.

5. Resortowy „Program asystent rodziny w 2023 r.”

Celem Programu jest pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również w realizacji przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem. Program zakładał dofinansowanie ze środków Funduszu pracy asystentowi dodatku do wynagrodzenia w wysokości 2 000 zł, co miało stanowić nie więcej niż 80% dodatku brutto oraz dofinansowanie kosztów wynagrodzeń należnych za listopad i grudzień 2023 r. również w wysokości nieprzekraczającej 80% tych kosztów.

W ramach programu pozyskano jednorazowo kwotę 11 058 zł pochodzącą ze środków Funduszu Pracy, z której wykorzystano **10 798 zł**, natomiast 3 203 zł stanowiły środki własne gminy (w 2022 r. – pozyskano 3 000 zł dofinansowania z przeznaczeniem na dodatek do wynagrodzenia asystenta ze środków Funduszu Pracy).

6. Program „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2023

Gmina Chojnice po raz pierwszy w 2023 r. skorzystała z Programu Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Korpus Wsparcia Seniorów” – z modułu II tego Programu, którego założeniem było wsparcie gmin w realizacji usług opiekuńczych poprzez dostęp do tzw. opieki na odległość mającej na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych.

Wsparciem zostało objętych 13 osób w wieku powyżej 65 r. ż. Uczestnicy Programu nie ponosili żadnych kosztów związanych z korzystaniem z usługi teleopieki.

Dostawcą opasek bezpieczeństwa oraz realizatorem kompleksowej usługi całodobowego centrum teleopieki jest SiDLY spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie.

Całkowity koszt Programu wyniósł 10 803 zł, w tym 8 642 zł stanowiły środki budżetu państwa, a 2 161 zł stanowiły środki własne gminy. Z kwoty 10 803 zł na realizację Programu została przeznaczona kwota 9 875 zł, a na koszty obsługi kwota 928 zł (kwota wykazana również w rozdziale VII niniejszego opracowania Funkcjonowanie ośrodka.

7. Programy gminne

7.1. Program osłonowy „Posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023

Celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży poprzez umożliwienie – w szczególnie uzasadnionych przypadkach – wychowankom przedszkola oraz uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej, bezpłatne spożycie posiłku wówczas, gdy zgłoszą oni, do dyrektora placówki, chęć jego zjedzenia – udzielenie takiego wsparcia nie wymaga ustalania sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego i wydania decyzji administracyjnej. Ze wsparcia na tych zasadach może skorzystać nie więcej niż 20% z ogólnej liczby uczniów i dzieci dożywianych w szkołach oraz w przedszkolach, którym prawo do spożywania posiłku przyznano na podstawie decyzji administracyjnej.

W latach 2014-2018 realizowany był program o bardzo zbliżonych założeniach pn. Program osłonowy w zakresie dożywiania na lata 2014-2020 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”.

W 2023 r. z pomocy w ramach programu skorzystało 53 dzieci, tj. 30,99 % z ogólnej liczby dożywianej w placówkach populacji - łącznie na ten cel wydatkowano **5 698 zł** (w 2022 r. 34 dzieci, koszt wyniósł 3 951 zł).

7.2. Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024

Od 2022 r. realizowana jest czwarta edycja tego programu, pierwsza obejmowała lata 2013-2015, druga 2016-2018, trzecia edycja 2019-2021.

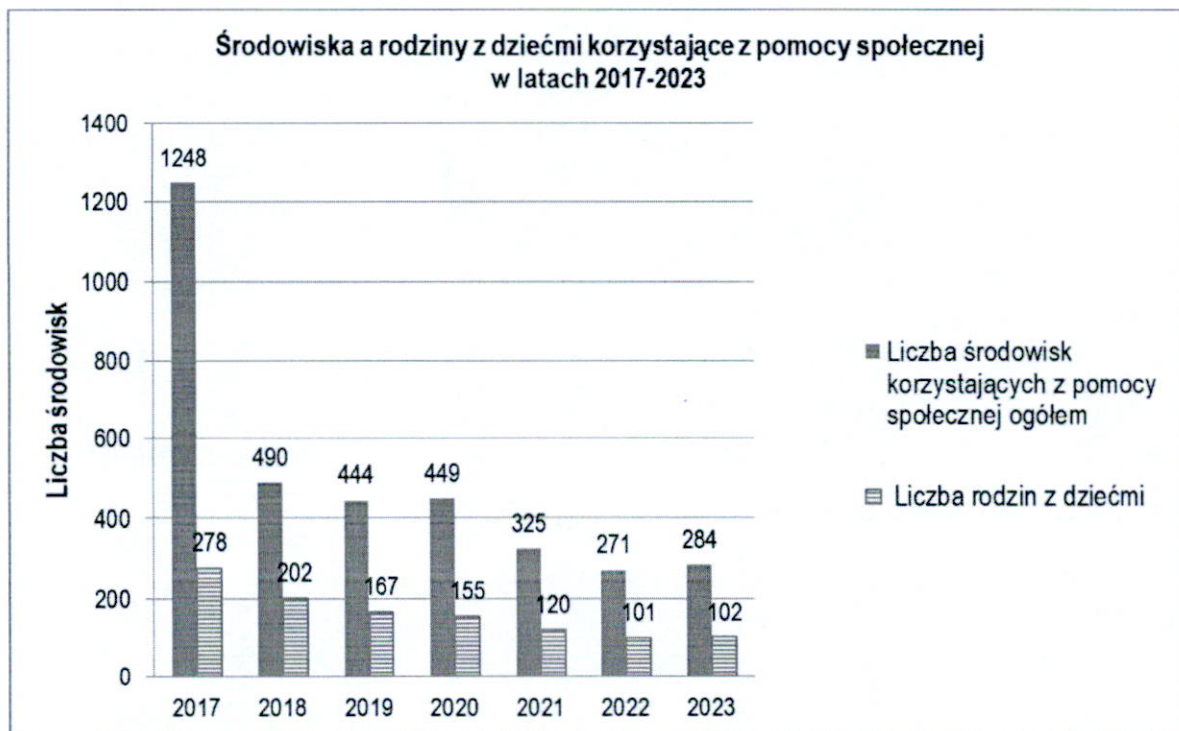
Program ten został ustanowiony Uchwałą Nr XXX/533/2021 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2021 r.

Koszt realizacji Programu w 2023 r., wyniósł ogółem **234 899 zł**, (w 2022 r. 179 146 zł), w tym:

- 224 101 zł (tj. 95,40%) stanowiły środki własne gminy, z których 64 969 zł przeznaczono na zatrudnienie asystenta rodziny, 152 303 zł na pokrycie kosztów pobytu 11 dzieci w pieczy zastępczej oraz 6 829 zł na pozostałe koszty związane świadczeniem pracy przez asystenta rodziny;
- 10 798 zł (tj. 4,60%) to kwota pozyskana na dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystenta w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2023”, o którym mowa w rozdziale III. 2. niniejszego opracowania; w tym dofinansowanie do dodatku dla asystenta 2 000 zł oraz dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny w listopadzie i grudniu 2023 r. – w kwocie 8 798 zł

*Dla porównania w 2022 r. łączne koszty wyniosły **179 146 zł**, w tym: 176,146 zł stanowiły środki własne gminy (69,129 zł – zatrudnienie asystenta rodziny, 101 275 zł – pobyt dzieci w pieczy zastępczej, 5742 zł – pozostałe koszty związane ze świadczeniem pracy przez asystenta rodziny) i 3000 zł stanowiła dotacja z Programu asystent rodziny*

Analizując sytuację rodzin korzystających z pomocy ośrodka warto zwrócić uwagę na ważną, z punktu widzenia niniejszego rozdziału, kategorię świadczeniobiorców, jakimi są rodziny z dziećmi – adresaci „Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024”. Ich udział w ogólnej liczbie środowisk (tj. jedno- i wieloosobowych gospodarstwach domowych) korzystających z pomocy społecznej przedstawia poniższy wykres.

Z danych przedstawionych na wykresie wynika, że rodziny z dziećmi w 2023 r. tak jak w latach 2017-2022 stanowiły mniej niż połowę wszystkich środowisk korzystających z systemu pomocy społecznej. W latach 2015-2016 proporcje te przedstawiały się odwrotnie i rodziny z dziećmi stanowiły ponad połowę – wszystkich środowisk objętych wsparciem GOPS (w 2016 r. 50,88%, w 2015 r. 51,3%). Porównując jednak rzeczywistą liczbę rodzin z dziećmi w poszczególnych latach, zauważyć można utrzymujący się stały spadek: o 0,99% w 2023 r. w stosunku do 2022 r., o 15,83% w 2022 r. w stosunku do 2021 r., o 22,58% w 2021 r. w stosunku do 2020 r., o 7,19% w 2020 r. w stosunku do 2019 r., o 17,33% w 2019 r. w stosunku do 2018 r., o 27,34% w 2018 r. w stosunku do 2017 r. o 4,5% w porównaniu 2017 r. do 2016 r. oraz o 7,62% w 2016 r. w porównaniu z 2015 r.

Podobnie jak w przypadku innych kategorii świadczeniobiorców, rodziny z dziećmi dotyka niejednokrotnie problem ubóstwa, bezrobocia, ale też bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej jednym z powodów przyznawania wsparcia, jest „bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych” i właśnie w kontekście takich rodzin jest ona ujmowana w sprawozdawczości ogólnokrajowej i w niniejszym opracowaniu.

Dane liczbowe dotyczące problemu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym w rodzinach wielodzietnych i niepełnych przedstawia tabela nr 4.

Tabela 4: Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

		Liczba rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	
		2022 rok	2023 rok
Ogółem		33	37
w tym:	rodziny wielodzietne	6	10
	rodziny niepełne	18	21

Na podstawie danych zawartych w tabeli należy stwierdzić, że w 2023 r., zwiększyły się liczby:

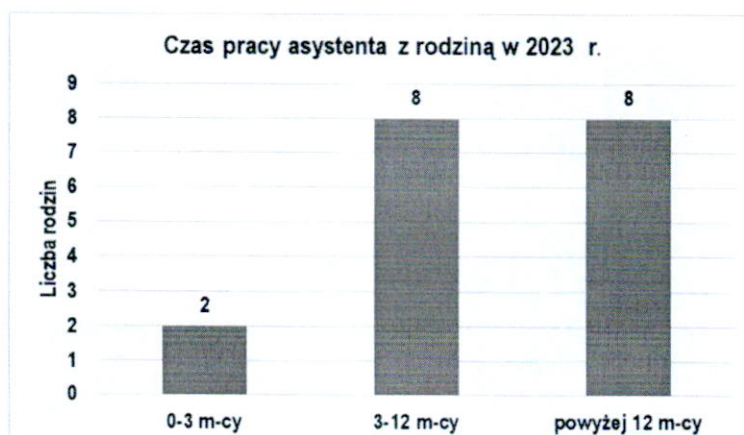
- rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego o 12,12%,
- rodzin wielodzietnych z problemem bezradności o 66,67%,
- rodzin niepełnych z problemem ww. bezradności o 16,67%.

Należy pamiętać, że powody „bezradności” są bardzo różne, m.in. brak lub niewystarczające umiejętności społeczne i zawodowe, brak lub niedostateczne umiejętności wychowawcze, brak nawyków skutecznego działania, a także bardzo często do bezradności prowadzi wystąpienie kilku niekorzystnych okoliczności, takich jak np. choroba, niepełnosprawność, uzależnienie, bezrobocie członka rodziny.

To właśnie te rodziny, zwane również wieloproblemowymi, wymagają przede wszystkim pogłębionej pracy socjalnej oraz zapewnienia dodatkowego wsparcia, w tym specjalistycznego poradnictwa i usług asystenta rodziny.

W 2023 r. wsparcie w formie usług asystenta rodziny zapewniono 18 rodzinom, w których wychowywało się 43 dzieci (w 2022 r. 19 rodzin, 44 dzieci). W roku tym, w tut. ośrodku był zatrudniony 1 asystent w zadaniowym systemie czasu pracy, który pracował średnio z 9 rodzinami miesięcznie. Przeciętny czas pracy asystenta z 1 rodziną na koniec 2023 r. wynosił 27 miesięcy, z tego z 8 rodzinami praca asystenta trwała - lub jeszcze trwa - ponad 12 miesięcy, szczegółowe dane przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6: Czas pracy asystenta z rodziną w 2023 r.

W 2023 roku współpracę z asystentem zakończyło 9 rodzin (w 2022 r. 10): w 1 przypadku zmiany metody pracy, w 7 osiągnięto zaplanowane cele, w 1 w związku z zaprzestaniem współpracy przez rodzinę.

Efekty realizacji działań w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swych funkcji są zróżnicowane i należy podchodzić do ich oceny indywidualnie. Ogólnie rzecz ujmując można zauważyć poprawę funkcjonowania tych rodzin w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia. Jest to „zasługa” wieloaspektowego podejścia do problemów konkretnej rodziny, współpracy kilku podmiotów przy ich rozwiązywaniu, „poświęcenia” większej uwagi, wypracowania planu pracy i konsekwentnej jego realizacji. Z naszego doświadczenia wynika, że mimo zakończenia pracy w środowisku, z którym pracował asystent rodziny, niejednokrotnie udało się doprowadzić do sytuacji, w której rodziny kontynuują rozpoczęte działania np. uczęszczają na zajęcia o charakterze edukacyjnym czy terapeutycznym, utrzymują współpracę z lekarzem itp. Zauważana jest ponadto istotna poprawa w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem oraz wzrost świadomości swoich praw i obowiązków. Jednocześnie poprawiają się relacje klientów objętych wsparciem asystenta rodziny z pracownikami ośrodka - klienci są zmotywowani do podejmowania działań mających na celu poprawę swojej trudnej sytuacji.

W roku 2023 w rodzinie zastępczej opiekę znalazło 3 dzieci. Jedno dziecko wróciło do rodziny biologicznej. W roku 2022 znalazło opiekę w rodzinie zastępczej 3 dzieci, w 2021 w rodzinie zastępczej opiekę znalazło 5 dzieci. W roku 2019 i 2018 w instytucjach do tego powołanych umieszczono 3-je dzieci, w 2017 r. nie umieszczono żadnego dziecka, natomiast w 2016 Sąd orzekł o konieczności umieszczenia w pieczy 3-ga dzieci, a w 2015 r. 6-ga.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 2012 r., w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem

go w pieczy po raz pierwszy, ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka w wysokości 10% ww. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30% w drugim roku, natomiast w trzecim i kolejnych latach finansuje 50% wydatków, – dlatego zobowiązania gminy z tego tytułu z roku na rok systematycznie wzrastają.

W ciągu 2023 r. 14-ro dzieci z terenu gminy Chojnice przebywało w pieczy zastępcze (11 w rodzinnej i 3 w instytucjonalnej pieczy zastępczej). W trakcie roku jedno dziecko na mocy postanowienia Sądu wróciło do domu rodzinnego. Na dzień 31 grudnia ośrodek regulował należność w ustawowej wysokości za pobyt w pieczy zastępczej 7-ga dzieci w wysokości 50%, za 1 dziecko w wysokości 10% a za 3 dzieci w wysokości 30%. Za 2 dzieci do 31 grudnia 2023 r. gmina nie została obciążona należnością. Wydatki dotyczyły, w większości, pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, troje dzieci natomiast przebywa w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w Człuchowie i w Siennie).

Tabela 5: Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej

ROK	LICZBA DZIECI PRZEBYWAJĄCYCH W PIECZY, ZA KTÓRE GOPS PONOSIŁ ODPLATNOŚĆ	KWOTA PONIESIONEJ PRZEZ GMINĘ ODPLATNOŚCI
2022	12	101 275 zł
2023	11	152 303 zł

7.3. Program „Karta Dużej Rodziny Gminy Chojnice”

Program dla rodzin wielodzietnych Karta Dużej Rodziny Gminy Chojnice został skierowany do mieszkańców gminy Chojnice. Program przyznaje uprawnienia członkom rodzin wielodzietnych, którzy posiadają ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, przyznawaną na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny. Partnerami Programu są przedsiębiorcy i instytucje, niebędące jednostkami organizacyjnymi gminy Chojnice, którzy przystąpili do Programu proponując ulgi, rabaty, upusty dla rodzin wielodzietnych.

Został on wprowadzony uchwałą nr XI/176/2019 Rady Gminy w Chojnicach, gdzie jako podmiot go obsługujący wskazano Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach.

Dokumentem identyfikującym osobę uprawnioną do korzystania z Programu jest Karta Dużej Rodziny. Uprawnionych członków rodziny wielodzietnej z gminy Chojnice identyfikuje się po siedmiu pierwszych cyfrach stanowiących identyfikator gminy Chojnice.

Pracownicy kontaktowali się z potencjalnymi partnerami drogą telefoniczną oraz za pomocą poczty elektronicznej by zachęcić ich do współpracy.

7.4. Program „Koperta życia”

„Koperta życia” to gminny program osłonowy, przyjęty uchwałą nr VIII/118/2019 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 5 lipca 2019 r. Adresowany jest do osób powyżej 60 roku życia, osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych - dla uczestników programu jest całkowicie bezpłatny.

Głównym celem Programu jest przeciwdziałanie bezpośredniemu zagrożeniu życia i zdrowia. Przystępując do Programu ułatwia się jednostkom ratownictwa medycznego podjęcie właściwych czynności medycznych, zwłaszcza w sytuacji gdy utrudniony lub ograniczony jest kontakt osobisty. „Koperta Życia” czyli karta informacyjna z podstawowymi danymi dotyczącymi stanu zdrowia, danymi osób do kontaktu oraz przyjmowanych lekach, zapakowana w plastikową kopertę, umieszczana jest w oznakowanej naklejką lodówce. Naklejka z charakterystycznym logo programu na lodówce jest sygnałem dla ratowników, że w tym miejscu znajdują się cenne informacje.

Program ten w 2023 roku nie wygenerował żadnych nowych kosztów w związku z zabezpieczeniem w 2019 roku wystarczającej ilości pakietów „Koperta życia” oraz ulotek informacyjnych. Do programu w 2023 r. przystąpiło 14 osób, w 2022 r. 21 osób, w 2021 r. nie przystąpiła żadna osoba, w 2020 r. 16 osób, w 2019 r. było to 21 osób.

IV. POMOC MATERIALNA W ZAKRESIE SYSTEMU OŚWIATY

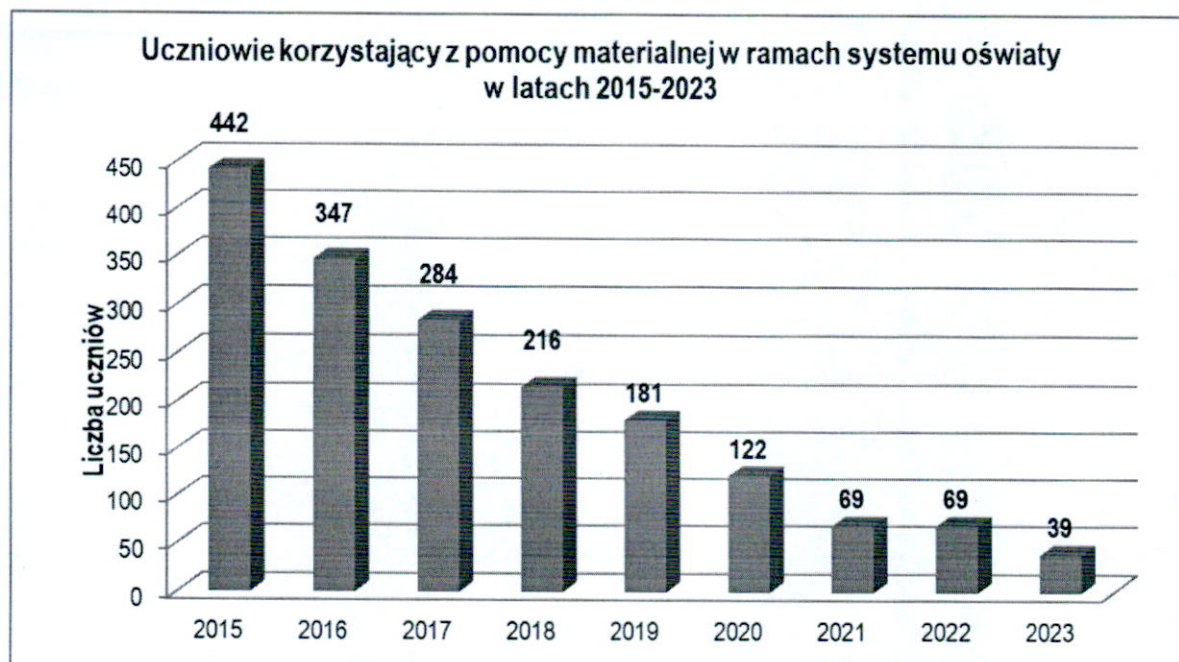
Pomoc materialna w ramach systemu oświaty dotyczy udzielania wsparcia o charakterze socjalnym w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych.

W 2023 r. na realizację tego zadania wydatkowano kwotę **47 601 zł** – tj. o 33,36% mniej, w porównaniu z 2022 r. (62 426 zł) – z której zdecydowaną większością, tak jak w latach poprzednich, stanowiły środki z budżetu państwa – 80%, tj. 38 081,04 zł (w 2022 r. – 49 940,08 zł).

Łącznie ze stypendiów i zasiłków szkolnych w 2023 r. skorzystało 39 uczniów z 18 rodzin, (w 2022 r. 69 uczniów z 33 rodzin).

W 2023 r. utrzymywała się tendencja spadkowa liczby uczniów uprawnionych do pomocy materialnej o charakterze socjalnym, co ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7: Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2023

1. Stypendia szkolne

W 2023 r. na stypendia szkolne przeznaczono **43 281 zł**, tj. o 29,26% mniej, w porównaniu z 2022 r. (61 186 zł), w tym:

- 31 111 zł w okresie styczeń – czerwiec,
- 12 170 zł w okresie wrzesień – grudzień.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń/słuchacz znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, dochód ten nie mógł przekroczyć kwoty 600 zł na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

W 2023 r. rodziny ucznia/słuchacza uprawnionego do stypendium, zostały podzielone na trzy grupy, adekwatnie do wysokości dochodu na osobę w rodzinie, liczby złożonych wniosków, wielkości dotacji otrzymanej z budżetu państwa uzupełnionej obowiązkową 20% partycypacją środków własnych gminy, z uwzględnieniem występujących w rodzinie okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty.

W 2023 r. kwoty przyznanego stypendium w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

- w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 300 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:

- 222,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty w okresie od stycznia do czerwca wsparcie otrzymał 1 uczeń, natomiast w okresie od września do grudnia wsparcie otrzymał 1 uczeń;
- 245,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 9 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 3 uczniów;
- w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 300,01 zł do 450,00 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 198,18 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty w okresie od stycznia do czerwca nie przyznano żadnemu z uczniów, oraz w okresie od września do grudnia wsparcia nie przyznano żadnemu z uczniów;
 - 218,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 5 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 5 uczniów;
- w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 450,01 zł do 600,00 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 172,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymał 1 uczeń, natomiast w okresie od września do grudnia nie przyznano żadnemu z uczniów;
 - 190,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 14 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 10 uczniów.

Łącznie stypendia szkolne otrzymało 30 uczniów z 14 rodzin (w 2022 r. 67 uczniów z 32 rodzin).

2. Zasiłki szkolne

Zasiłek szkolny może otrzymać – jednorazowo - uczeń znajdujący się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z zaistniałego zdarzenia losowego (tj.: zdarzenie, które jest zależne od wystąpienia zewnętrznych, nagłych, nieprzewidywalnych, niemożliwych do uniknięcia – przy zachowaniu należytej staranności o swoje sprawy – okoliczności, np.: kradzież mienia, śmierć członka rodziny, pożar, powódź, itp.).

W roku 2023, na ten cel wydatkowano 4 320 zł (w 2022 r. - 1 240 zł). Wsparcia w tej formie udzielono 9 uczniom: w kwocie po 620 zł - 6 uczniom oraz w kwocie 200 zł - 3 uczniom (w 2022 r. 2 uczniom). W 2022 roku wysokość zasiłku szkolnego wynosiła 620 zł.

W 2023 r. przyczyną przyznania uczniom zasiłku szkolnego były zgon członka rodziny i susza rolnicza. Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2018-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6:Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2020-2023

	Okres, w którym przyznano zasiłek szkolny	Rodzaj zdarzenia losowego			
		Zgon członka rodziny	Choroba	Utrata pracy	Inne (kradzież, pożar, susza)
		Liczba uczniów			
1.	styczeń – czerwiec 2020 r.	5	-	-	-
2.	wrzesień – grudzień 2020 r.	-	-	-	-
3.	styczeń – czerwiec 2021 r.	-	-	-	2
4.	wrzesień – grudzień 2021 r.	-	-	-	-
5.	styczeń – czerwiec 2022 r.	-	-	-	2
6.	wrzesień – grudzień 2022 r.	-	-	-	-
7.	styczeń – czerwiec 2023 r.	6	-	-	-
8.	wrzesień – grudzień 2023 r.	-	-	-	3

V. DODATKOWE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK

Na realizację dodatkowych zadań w 2023 r. wydatkowano łącznie **2 219 758 zł**, w tym 7 778 zł pochodziło ze środków własnych gminy, 4 510 zł z budżetu państwa, a 6 225 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 233 969 zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, 1 967 276 zł z Funduszu Pomocy (w 2022 r. **15 236 179 zł**, w tym 9 838 zł pochodziło ze środków własnych gminy, 1 650 827 zł z budżetu państwa, a 3 300 zł z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, 10 158 421 zł z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, 3 413 793 zł z Funduszu Pomocy). Kwoty wydatkowane w ramach tych zadań ujęte zostały w kosztach funkcjonowania ośrodka, z wyjątkiem kwot wypłaconych świadczeń w ramach nowych dużych obszarów działania, tj. świadczeń tarczy antykrzysowej i pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

1. Pomoc z Banku Żywności w Chojnicach i z innych źródeł

W 2023 r. – podobnie jak w latach poprzednich – podopieczni, za pośrednictwem ośrodka, otrzymali wsparcie od instytucji, stowarzyszeń, fundacji, była to pomoc m.in. w postaci:

- produktów spożywczych – przekazanych przez Stowarzyszenie „Bank Żywności w Chojnicach” dla ponad 340 rodzin, a także gminnych szkół – z przeznaczeniem na wyżywienie dzieci – o łącznej wartości 207 916 zł (w 2022 r. 279 353 zł).

Indeks zwrotu, tj. wartość otrzymywanych towarów w stosunku do poniesionych kosztów – łącznie w wysokości 13 074,00 zł (w tym: składki członkowskie – 10 056 zł, opłacane bezpośrednio przez gminę oraz opłaty uiszczane z budżetu tut. Ośrodka – 3 018 zł za wynajem magazynu), był niższy od ubiegłorocznego i wyniósł 15,90 (w 2022 r. – 22,18).

Uwaga: W latach 2004 - 2021 indeks zwrotu kształtował się na poziomie od 5,14 do 34,53;

- „**Szlachetnej Paczki**” – w 2023 r. w ramach akcji „Szlachetna Paczka” z terenu Gminy Chojnice wsparcie otrzymało 27 osób/rodzin. W paczkach były między innymi: artykuły chemiczne, środki czystości, odzież, obuwie, artykuły spożywcze, warzywa, owoce, słodycze, sprzęt AGD – (pralki, grzejnik elektryczny, kuchenka gazowa), koldra, poduszki, kosmetyki, artykuły szkolne, pieluchomajtki 2 rodziny otrzymały bony towarowe na zakup obuwia i odzieży (bon do CCC o wartości 2 x po 100 zł, oraz bon do sklepów na odzież i obuwie o wartości 2000 plus jeden bon o wartości 1000 zł na automat),

2. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny

Karta Dużej Rodziny (KDR) – zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej – to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. Karta przysługuje niezależnie od dochodu i jest wydawana bezpłatnie każdemu członkowi rodziny. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 r.ż. lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Dzieci legitymujące się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, otrzymują kartę na czas ważności orzeczenia o niepełnosprawności.

Do 31 grudnia 2018 r. KDR mógł uzyskać rodzic (oraz jego małżonek), jeśli w momencie ubiegania się o nią wychowywał co najmniej troje dzieci w wieku poniżej 18 lub 25 lat, o ile uczyło/y się w szkole lub szkole wyższej. Od 1 stycznia 2019 r. Kartę może otrzymać także rodzic/malżonek rodzica, który nie tylko ma, ale także miał na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na wiek dzieci, jeżeli nie został pozbawiony władzy rodzicielskiej przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci.

Od 1 stycznia 2018 r., jako środek identyfikujący członka rodziny wielodzietnej, poświadczający prawo do uprawnień, oprócz tradycyjnej (plastikowej) KDR w formie dokumentu, funkcjonuje także „karta elektroniczna”, którą można wyświetlać od 9 czerwca 2021 r. w aplikacji mObywatel wydawanej przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów. Karta Dużej Rodziny w mObywatelu – inaczej mKDR – dostępna jest dla każdej dorosłej osoby, której przyznano prawo do KDR i posiadającej ważny polski dowód osobisty i każdego dziecka, któremu przyznano prawo do KDR i posiadającym mLegitymację szkolną. Osoby, które nie posiadają polskiego dowodu osobistego oraz dzieci, które nie posiadają mLegitymacji szkolnej mogą korzystać z KDR w formie tradycyjnej – w postaci plastikowej Karty. Dzięki mKDR rodziny wielodzietne mogą korzystać z bogatej oferty zniżek i uprawnień oferowanych przez instytucje publiczne i firmy m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Aplikacja pozwala na przekierowanie użytkowników na portal Emp@tia, gdzie znajduje się mapa partnerów KDR wraz z lokalizacjami i opisem zniżek.

KDR jest realizowana w gminie Chojnice od 16 czerwca 2014 r. – wykonawcą tego zadania do dnia 31.12.2014 r. był Urząd Gminy w Chojnicach, a od stycznia 2015 r. tut. ośrodek.

Koszty realizacji tego zadania w 100% pokrywane są ze środków budżetu państwa i wyniosły w 2023 r. - 4510 zł (2022 r. – 5 135,00 zł, 2021 r. – 1 425,77 zł, 2020 r. – 882 zł, 2019 r. – 3 119 zł, 2018 r. – 846 zł, 2017 r. – 878 zł, 2016 r. – 1 025 zł, 2015 r. – 2 313 zł), co oznacza umiarkowany spadek w porównaniu do poprzedniego roku, spowodowany zmniejszeniem się ilości złożonych wniosków w 2023 roku.

Najwięcej wniosków o dodanie nowej rodziny wpłynęło od mieszkańców następujących sołectw: Charzykowy(21), Lichnowy (17), Ogorzeliny (17), Krojanty (15), Chojniczki (12). Nie było sołectwa, z którego nie wpłynął żaden wniosek.

W 2023 r. rozpatrzono 209 wniosków o dodanie nowej rodziny (w tym 159 rodziny, w których dzieci są już dorosłe), dla porównania w 2022 r. było 278 rodzin (w tym 223 rodziny, w których dzieci są już dorosłe) w 2021 r. było 91 rodzin, w 2020 - 87 w 2019 r. - 439, 2018 r. – 49, 2017 r. – 59, 2016 r. – 67, 2015 r. – 170, a w 2014 r. – 79. Liczbę wniosków o przyznanie KDR w poszczególnych sołectwach zawiera tabela zawarta w załączniku nr 8.

Łącznie od 16.06.2014 r. do 31.12.2023 r. mieszkańcy gminy Chojnice złożyli 1528 wniosków o wydanie KDR. Kartę przyznano 5047 mieszkańcom gminy Chojnice, w tym 2756 Kart dla rodziców/małżonków oraz 2291 Kart dla dzieci i młodzieży. Na dzień 31.12.2023 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 1523 (różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków związana jest z faktem, iż Karty unieważnia się ze względu na zmianę gminy miejsca zamieszkania).

Warto dodać, iż w 2023 r. nastąpił umiarkowany spadek składanych wniosków, w szczególności o przyznanie KDR dla rodziców, którzy kiedykolwiek wychowali troje lub więcej dzieci. Wzrosty nastąpiły w kategoriach uzupełnienie rodziny oraz przyznanie nowej KDR dla członka rodzin wielodzietnych, który był już wcześniej jej posiadaczem (załącznik nr 9).

3. Spotkanie Wigilijne

Z uwagi na ponownie pojawiające się coraz częściej zachorowania na COVID – 19, postanowiono odwołać spotkanie wigilijne dla podopiecznych tutejszego ośrodka w grudniu 2023 r. Osoby, które zwykle zapraszaliśmy na spotkanie, pozostały w swoich domach, ale odwiedzili ich pracownicy socjalni i dostarczyli świąteczne paczki, w których znajdowały się artykuły żywnościowe. Łącznie obdarowano **35 osób**. Na ten cel wydatkowano **4 349 zł** (w 2022 r. – 4 477 zł).

4. Przeciwdziałanie przemocy domowej i obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego (ZI)

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice działał nieprzerwanie od 2011 r. do 13 września 2023 r., minęło więc 12 lat od jego powołania. W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Wójt Gminy Chojnice w dniu 14 września 2023 r. zarządzeniem nr 185/2023 powołał nowy Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obsługę organizacyjno-techniczną ww. Zespołu zapewnia ośrodek pomocy społecznej. Wydatki na ten cel w 100% stanowiły środki własne gminy. Koszt tego zadania w 2023 r. wyniósł 411 zł (2022 r. – 2.400 zł, 2021 r. – 400 zł, 2020 r. - 3 394 zł, 2019 r. – 3 400 zł, 2018 r. – 400 zł, 2017 r. – 400 zł, 2016 r. – 406 zł, 2015 r. – 999 zł, 2014 r. – 1 463 zł).

Dzięki powołaniu Zespołu wzrosła szansa na zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy domowej i ustalenie prawidłowych wzorców funkcjonowania członków rodziny uwikłanych w przemoc. Jednocześnie nakład pracy w realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej zwiększył się – i zgodnie z niżej zamieszczonymi danymi – w okresie od 2014 r. do 2018 r. utrzymywał się na zbliżonym poziomie. Jedynie w 2019 r. nastąpił zauważalny spadek w zakresie liczby nowo założonych Niebieskich Kart w porównaniu do lat ubiegłych. Z kolei w 2020 r. wpłynęło najwięcej Niebieskich Kart A od początku funkcjonowania Zespołu, tj. 34 sprawy. Od 2021 r. obserwujemy tendencję spadkową w zakresie liczby nowo założonych Niebieskich Kart w porównaniu do 2020 r. – w 2021 r. wpłynęło 30 spraw, w 2022 r. – 21, a w 2023 r. – 31, mniej odpowiednio o cztery, trzynaście i 3 sprawy.

I tak, pracownicy ośrodka w 2023 r.:

- uczestniczyli w:
- 24 posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego (2022 r. - 30, 2021 r. – 40, 2020 r. – 33, 2019 r. – 9, 2018 r. – 9, 2017 r. – 9, 2016 r. – 9, 2015 r. – 8, 2014 r. – 7),

- 131 spotkaniach grup diagnostyczno - pomocowych (2022 r. – 134, 2021 r. – 158, 2020 r. – 139, 2019 r. – 120, 2018 r. – 149, 2017 r. - 123, 2016 r. – 107, 2015 r. – 129, 2014 r. – 147);
- sporządzili:
- 27 Niebieskich Kart C (2022 r. – 24, 2021 r. – 35, 2020 r. – 34, 2019 r. – 17, 2018 r. – 31, 2017 r. – 35, 2016 r. – 71, 2015 r. – 94, 2014 r. – 107),
- 24 protokoły spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego (2022 r. – 30, 2021 r. – 40, 2020 r. – 33, 2019 r. – 9, 2018 r. – 9, 2017 r. – 9, 2016 r. – 9, 2015 r. – 8, 2014 r. – 7),
- 27 protokołów zamknięcia procedury „Niebieskie Karty” w indywidualnych przypadkach (2022 r. – 24, 2021 r. – 28, 2020 r. – 30, 2019 r. – 27, 2018 r. – 28, 2017 r. – 14, 2016 r. – 30, 2015 r. – 35, 2014 r. – 37),
- sprawozdanie z realizacji *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2022*, (2022 r. – 1, 2021 r. – 1, 2020 r. – 1, 2019 r. – 1, 2018 r. – 1, 2017 r. – 1, 2016 r. – 1, 2015 r. – 1, 2014 r. – 1),
- sprawozdanie z realizacji w 2022 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025 (2022 r. – 1, 2021 r. – 1, 2020 r. – 1, 2019 r. – 1, 2018 r. – 1, 2017 r. – 1, 2016 r. – 1, 2015 r. – 1, 2014 r. – 1),
- kwartalne sprawozdania dotyczące osób doświadczających przemocy na podstawie informacji zawartych w procedurach "Niebieskie Karty" (2023 r. – 3)
- projekt - Zarządzenia Nr 48/2023 Wójta Gminy Chojnice z dnia 13 marca 2023 r. zmieniającego zarządzenie Nr 78/2020 Wójta Gminy Chojnice z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice,
- aneks nr 2 do porozumienia o współpracy z 23 kwietnia 2020 r. w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Chojnicach,
- projekt uchwały Nr XLV/753/2023 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 30 czerwca 2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice,
- projekt - Zarządzenia Nr 185/2023 Wójta Gminy Chojnice z dnia 14 września 2023 r. w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice,
- projekty porozumień o współpracy w ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice ze wszystkimi instytucjami mającymi swojego przedstawiciela w Zespole,
- projekt Regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice,
- 4 zawiadomienia do Komendy Powiatowej Policji w Chojnicach w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa związanego z przemocą domową (2022 r. – 5, 2021 r. – 13, 2020 r. – 8, 2019 r. – 11, 2018 r. – 17, 2017 r. – 15, 2016 r. – 17, 2015 r. – 10, 2014 r. – 6),
- dokumentację finansowo – księgową związaną z wydatkami na realizację Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025– w 2023 r. była to kwota **411 zł**, która przeznaczona została na materiały biurowe oraz szkolenie;
- przygotowali do udostępnienia:
- kserokopię dokumentacji 35 prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” Komendzie Powiatowej Policji w Chojnicach, Sądowi Rejonowemu w Chojnicach, Sądowi Okręgowemu w Słupsku, Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sopocie, Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Miejskiej Chojnice, Zespołowi Interdyscyplinarnemu w Karsinie, Zespołowi Interdyscyplinarnemu ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Kamieniu Krajeńskim, Zespołowi Interdyscyplinarnemu w Sępólnie Krajeńskim oraz Żandarmerii Wojskowej w Ustce w związku z prowadzonymi postępowaniami (2022 r. – 13, 2021 r. – 24, 2020 r. – 11, 2019 r. – 16, 2018 r. – 21, 2017 r. – 16, 2016 r. – 14, 2015 r. – 15, 2014 r. – 3).

Warto także zwrócić uwagę na utrzymującą się tendencję, że najwięcej Niebieskich Kart A wszczynających procedurę jest sporządzanych przez przedstawicieli Policji, natomiast na drugim miejscu znajdują się przedstawiciele pomocy społecznej. W 2023 r. i 2022 r. spadła w porównaniu do 2021 r. liczba procedur wszczętych przez przedstawicieli pomocy społecznej, zarówno w 2023 r., jak i 2022 r. takich Niebieskich Kart A zostało założonych 5, w 2021 r. – 9, w 2020 r. – 4, a w 2019 r. – 5. W 2023 r. spadła również w porównaniu do 2022 r. liczba Niebieskich Kart A założonych przez przedstawicieli oświaty, w 2023 r. przez przedstawiciela oświaty została wszczęta jedna procedura, a w 2022 r. – 6. Warto zwrócić uwagę, że w 2023 r. zostały założone

3 Niebieskie Karty A przez przedstawicieli Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice. Dla porównania od 2015 r. do 2022 r. pracownicy komisji rozwiązywania problemów alkoholowych nie wszczęli ani jednej procedury.

W 2023 r. wpłynęło dziesięć Niebieskich Kart A więcej niż w 2022 r. – dane w tym zakresie przedstawiają poniższy wykres i tabela 7.

Wykres 8: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2014-2023

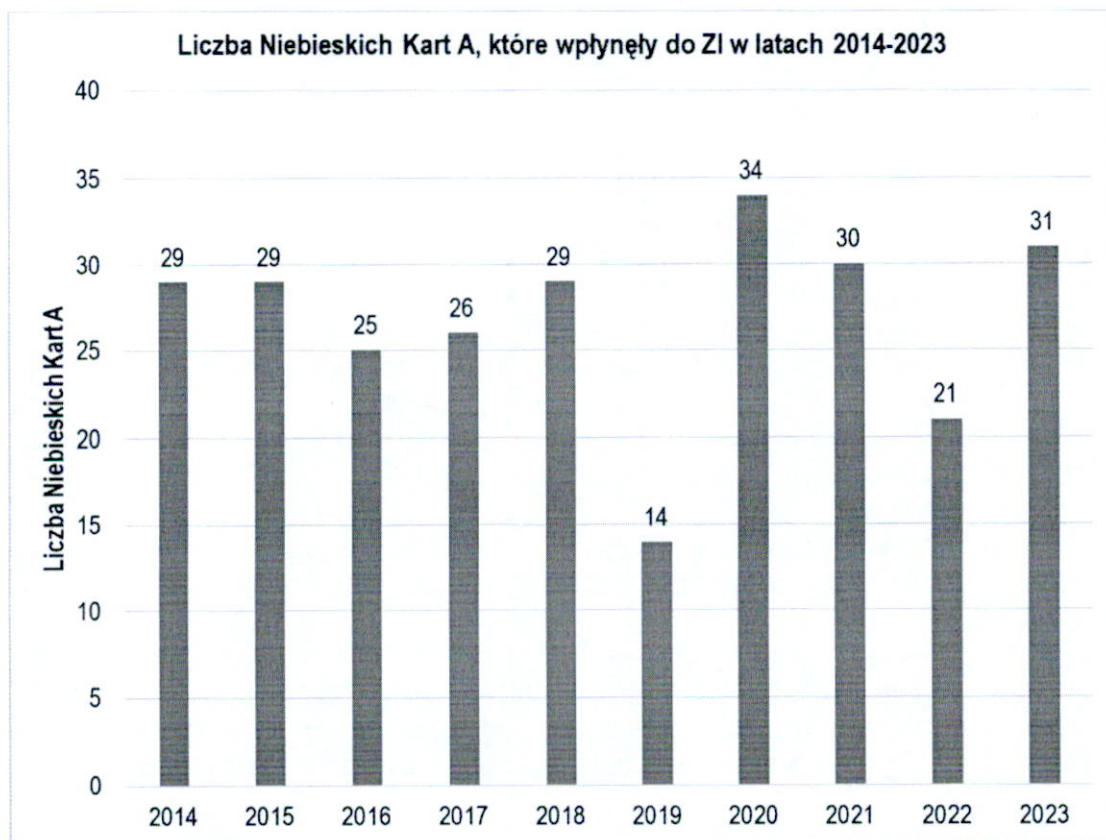

Tabela 7: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2014-2023, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie

Dane dot. procedury Niebieskie Karty	Liczba Niebieskich Kart A wszczynających procedurę										
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	29*	29	25	26	29	14	34	30	21	31	
w tym przez przedstawicieli:	pomocy społecznej	3	6	0	2	3	5	4	9	5	5
	Policji	21	23	24	24	26	9	30	20	12	22
	Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	6	0	0	0	0	0	0	0	0	3
	oświaty	0	0	1	0	0	0	0	1	4	1
	ochrony zdrowia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

* Uwaga: Suma Niebieskich Kart A założonych przez przedstawicieli poszczególnych instytucji jest większa niż łączna liczba Kart w danym roku, ponieważ w jednej rodzinie Kartę założył przedstawiciel Policji i KRPA.

Ponadto, poprzez działania podejmowane w ramach prac grup diagnostyczno - pomocowych i Zespołu Interdyscyplinarnego – pracownicy przyczynili się w 2023 r. do zakończenia procedury Niebieskie Karty ze względu na ustanie przemocy i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o braku występowania przemocy w rodzinie w 27 rodzinach, natomiast procedura Niebieskie Karty była prowadzona w 2023 r. w 44 rodzinach

(2022 r. – odpowiednio 23/37, 2021 r. – odpowiednio 25/44, 2020 r. – odpowiednio 25/44, 2019 r. – odpowiednio 23/37, 2018 r. odpowiednio 25/51, 2017 r. odpowiednio 13/36, 2016 r. odpowiednio – 28/40, 2015 r. odpowiednio – 27/48, 2014 r. odpowiednio - 33/54).

5. Wydawanie zaświadczeń o wysokości dochodu – do programu Czyste powietrze

Od października 2020 r. tut. ośrodek – Dział świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych realizuje nowe zadanie, którym jest wydawanie zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego, o których mowa w art. 411 ust. 10g ustawy Prawo ochrony środowiska.

O zaświadczenie ubiegają się osoby, które zamierzają skorzystać z podwyższonego dofinansowania w ramach programu Czyste powietrze, tj. ogólnopolskiego programu wsparcia finansowego na wymianę źródeł ciepła.

Zaświadczenie wydaje się – co do zasady – zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych. W odniesieniu do wniosków składanych w okresie od 1 stycznia do 31 lipca podstawą są dochody osiągnięte w przedostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia, natomiast w odniesieniu do wniosków składanych od 1 sierpnia do 31 grudnia podstawą są dochody osiągnięte w ostatnim roku kalendarzowym poprzedzającym rok, w którym złożono żądanie wydania zaświadczenia. Nie mają zastosowania przepisy o utracie i uzyskaniu dochodu.

W 2023 r. wydano **187** zaświadczeń o dochodzie, w tym dla 170 gospodarstw domowych wieloosobowych i 17 jednoosobowych. W 156 zaświadczeniach wykazany dochód kwalifikował do podwyższonego poziomu dofinansowania, ponieważ w przypadku gospodarstwa domowego wieloosobowego był niższy niż 1 894 zł, a w przypadku gospodarstwa domowego jednoosobowego był niższy niż 2 651 zł. W pozostałych 31 zaświadczeniach dochód przekraczał kryterium (w 2022 r. - 87 zaświadczeń, z których w 75 zaświadczeniach dochód kwalifikował do podwyższonego poziomu dofinansowania, w 2021 r. - 95 zaświadczeń, z których w 78 zaświadczeniach dochód kwalifikował do podwyższonego poziomu dofinansowania, w 2020 r. – 7 zaświadczeń, w każdym przypadku dochód kwalifikował do podwyższonego poziomu dofinansowania).

W związku z realizacją nowego zadania przez tut. ośrodek istnieje możliwość pozyskania środków na koszty jego obsługi na podstawie Porozumienia zawartego dnia 18 grudnia 2020 r. pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku a Gminą Chojnice. Zmiany do ww. Porozumienia zostały wprowadzone aneksami z dnia 21.05.2021 r., 8.12.2021 r., 07.09.2022 r. oraz z 9.10.2023 r. Zgodnie z § 3 Porozumienia Gmina otrzyma kwotę w wysokości 75 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania zawierający zaświadczenie wydane przez Gminę, złożony w ramach Programu bez pośrednictwa Gminy, a 150 zł za wniosek o podwyższony poziom dofinansowania, zawierający zaświadczenie wydane przez Gminę, przekazany do WFOŚiGW za pośrednictwem Gminy. Z zapisów Porozumienia wynika, że nie będą pokryte koszty obsługi zaświadczeń, jeżeli dochód nie będzie uprawniał do podwyższonego poziomu dofinansowania, a także jeżeli wnioskodawca nie wystąpi z wnioskiem o podwyższony poziom dofinansowania do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W 2023 roku za wydawanie zaświadczeń tut. Ośrodek otrzymał z Urzędu Gminy w Chojnicach kwotę **6 225 zł**. Kwota dotyczyła 83 zaświadczeń wydanych od 1 kwietnia 2022 r. do 30 września 2023 roku. Środki te zostały przeznaczone w szczególności na zakup oprogramowania do realizacji zadania, opłaty pocztowe, dodatki specjalne dla pracowników realizujących zadanie (w 2022 r. 3 300 zł, kwota dotyczyła 44 zaświadczeń wydanych od 1 lipca 2021 r. do 31 marca 2022 roku, w 2021 r. – 2 075 zł, kwota dotyczyła 34 zaświadczeń wydanych od początku realizacji zadania do 30 czerwca 2021 roku).

6. Realizacja świadczeń tarczy antykryzysowej

Świadczenia tarczy antykryzysowej realizowane przez ośrodek w 2023 r. obejmują: dodatek węglowy, dodatek dla gospodarstw domowych, dodatek elektryczny oraz refundację podatku VAT od paliw gazowych. Na ich realizację wydatkowano łącznie **230 252 zł** z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19. Poniżej zostały opisane poszczególne świadczenia.

6.1. Dodatek węglowy

Dodatek węglowy był realizowany od sierpnia 2022 r. przez prawie wszystkich pracowników ośrodka, na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym. Wnioski o to świadczenie można było składać do 30 listopada 2022 r.

Zgodnie z ww. ustawą przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ogrzewania gospodarstwa domowego był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, którym jest węgiel kamienny, brykiet lub pelet, zawierające co najmniej 85% węgla kamiennego.

Dodatek węglowy wynosił 3 000 zł i jego uzyskanie nie było uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego.

W okresie od 17 sierpnia do 30 listopada br. do tut. GOPS w Chojnicach wpłynęło 3 727 wniosków o dodatek węglowy.

Ustawa – w trakcie jej realizacji - była kilkakrotnie nowelizowana. Pierwsza nowelizacja, która weszła w życie 20 września 2022 r., m.in. ograniczyła możliwość uzyskania dodatku węglowego gospodarstwom domowym, które nie zgłosiły wskazanego we wniosku głównego źródła ogrzewania w CEEB (Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków) do 11 sierpnia 2022 r., a także kolejnym gospodarstwom domowym pod tym samym adresem, jednocześnie nałożyła na organy realizujące ustawę obowiązek weryfikacji wniosków m.in. poprzez porównanie z informacjami wynikającymi z deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, informacjami z postępowań o przyznanie świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego, dodatku osłonowego, dodatku mieszkaniowego oraz wprowadziła zapisy o możliwości przeprowadzenia wywiadu środowiskowego. Kolejna zmiana, która weszła w życie 3 listopada ubiegłego roku złagodziła niektóre przepisy wprowadzone poprzednią nowelizacją, m.in. umożliwiła otrzymanie dodatku węglowego kolejnemu gospodarstwu domowemu pod tym samym adresem, ale w odrębnym lokalu, jeżeli nie było możliwe do dnia 30 listopada 2022 r. nadanie nowego adresu dla lokalu zajmowanego przez to gospodarstwo domowe, przyznanie dodatku węglowego „z urzędu” gospodarstwom domowym, o których organ powziął informacje o spełnianiu warunków do przyznania dodatku węglowego, a nie złożyły wniosku, a także przyznanie dodatku węglowego w sytuacji gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego nie zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r., a w wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego ustalono, że źródłem ogrzewania tego gospodarstwa jest to źródło, wskazane jako główne we wniosku.

Ostatnia nowelizacja ustawy spowodowała, że pod koniec listopada ubiegłego roku napłynęło dużo wniosków, oraz że dodatkowo znacznie zwiększyły się nakłady na rozpatrzenie wielu wniosków (konieczność przeprowadzania wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych), co spowodowało, że nie wszystkie wnioski były rozpatrzone w 2022 r.

Nakłady na realizację dodatku węglowego w 2023 r. wyniosły **142 944 zł**, w tym koszt wypłaconych świadczeń 141 000 zł i koszty obsługi w kwocie 1 944 zł (wykazane w części opracowania poświęconej utrzymaniu ośrodka). W 2023 r. wypłacono dodatek węglowy 47 gospodarstwom domowym (114 osób).

6.2. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła

Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła jest kolejnym świadczeniem tarczy antykryzysowej realizowanym przez prawie wszystkich pracowników ośrodka, na podstawie ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw. Wnioski o ten dodatek można było składać od 21 września 2022 r. do 30 listopada 2022 r.

Zgodnie z ww. ustawą dodatek ten przysługiwał osobie w gospodarstwie domowym, w przypadku gdy głównym źródłem ciepła gospodarstwa domowego był:

- kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy,
- kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG,
- kocioł olejowy.

Dodatek dla gospodarstwa domowego wynosił:

- **3000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe zasilany peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;

- **1000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
- **500 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;
- **2000 zł** – w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

Dodatek przysługiwał niezależnie od dochodu. Obowiązywała zasada, że gospodarstwo domowe może otrzymać dodatek z tytułu wykorzystania wyłącznie jednego źródła ciepła i nie przysługiwał gospodarstwom domowym objętym pozytywnie rozpatrzonym wnioskiem o wypłatę dodatku węglowego.

Do tut. GOPS wpłynęły 1 302 wnioski o to świadczenie, do 31 grudnia 2022 r. nie zostały wszystkie zakończone ostatecznym rozstrzygnięciem.

Ustawa o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, podobnie jak ustawa o dodatku węglowym, również była nowelizowana. Wprowadzane zmiany w zakresie dodatku dla gospodarstw domowych były analogiczne do zmian w ustawie o dodatku węglowym.

Nakłady na realizację dodatku dla gospodarstw domowych wyniosły **17 838 zł**, w tym koszt wypłaconych świadczeń 17 500 zł i koszty obsługi w kwocie 338 zł (wykazane w części opracowania poświęconej utrzymaniu ośrodka). Dodatek został wypłacony 13 gospodarstwom domowym (45 osób).

6.3. Dodatek elektryczny

Dodatek elektryczny jest kolejnym świadczeniem tarczy antykrzysowej realizowanym przez prawie wszystkich pracowników ośrodka, na podstawie ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku. Wnioski można było składać od 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r.

Zgodnie z ww. ustawą dodatek elektryczny przysługiwał odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w przypadku, gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego było zasilane energią elektryczną, i źródło to zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków do dnia 11 sierpnia 2022 r., albo po tym dniu – w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.

W sytuacji gdy główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego, nie zostało zgłoszone lub wpisane do centralnej ewidencji emisyjności budynków, do dnia 11 sierpnia 2022 r., przyznanie dodatku było możliwe, jeżeli w wyniku przeprowadzenia wywiadu środowiskowego ustalono, że źródłem ogrzewania tego gospodarstwa jest źródło wskazane we wniosku o dodatek elektryczny, uprawniające do otrzymania tego dodatku.

Dodatek elektryczny dla gospodarstwa domowego, wynosił 1000 zł lub 1500 zł w przypadku, gdy zużycie energii elektrycznej w gospodarstwie domowym w tym samym miejscu zamieszkania w 2021 r. wyniosło więcej niż 5 MWh. Do wniosku należało w takiej sytuacji dołączyć dokument potwierdzający wielkość zużycia energii elektrycznej w 2021 r.

Dodatek elektryczny nie przysługiwał w przypadku gdy gospodarstwo domowe zamieszkiwało pod adresem zamieszkania, w którym była wykorzystywana energia elektryczna pochodząca z mikroinstalacji, w rozumieniu art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (instalacja fotowoltaiczna) rozliczana zgodnie z zasadami określonymi w art. 4 tej ustawy.

W okresie od 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r. do tut. GOPS wpłynęło 79 wniosków o to świadczenie, w 2022 r. nie wydano żadnego rozstrzygnięcia. W 2023 r. 50 wniosków rozpatrzono pozytywnie i wypłacono łącznie 60 000 zł. Koszt obsługi tego zadania wyniósł 1 200 zł (wykazany również w części opracowania poświęconej utrzymaniu ośrodka).

6.4. Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe

Jest to kolejne świadczenie tarczy antykrzysowej, wprowadzone ustawą z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu.

Świadczenie jest refundacją kwoty odpowiadającej podatkowi VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2024 r. do odbiorcy paliw gazowych, przyznawane odbiorcy paliw gazowych, jeżeli wykorzystuje jako główne źródło ogrzewania urządzenia grzewcze zasilane paliwami gazowymi (gaz ziemny) oraz spełnia kryterium dochodowe 1500 zł

miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie, 2100 zł w przypadku gospodarstwa domowego jednoosobowego.

W pierwotnej wersji ustawy świadczenie przysługiwało tylko za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r., ale 31 grudnia 2023 r. weszła w życie nowelizacja ustawy, na mocy której obowiązywanie świadczenia zostało przedłużone do 30 czerwca 2024 r.

W 2023 r. wpłynęło 68 wniosków, z których 51 rozpatrzono pozytywnie. Z refundacji podatku VAT skorzystały 22 gospodarstwa domowe (74 osoby), na łączną kwotę 11 752 zł. Świadczenie realizuje Dział świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych ośrodka. Koszty obsługi wyniosły 235 zł (wykazane również w Dziale VII niniejszego opracowania).

7. Pomoc obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa

Na realizację wsparcia dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa ośrodek wydatkował w 2023 r. kwotę **1 963 595 zł** (w 2022 r. - 3 413 793 zł), pochodzącą z Funduszu Pomocy. Pomoc dotyczyła głównie zabezpieczenia schronienia i żywienia, szczegółowe dane zostały zawarte poniżej.

7.1. Jednorazowe świadczenie 300 zł dla obywateli Ukrainy

To jednorazowe świadczenie pieniężne przysługuje obywatelom Ukrainy, których pobyt na terytorium RP uznawany jest- zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa- za legalny oraz zostali wpisani do rejestru PESEL.

Realizacją świadczenia zajmuje się od 16 marca 2022 r. Dział pomocy społecznej GOPS.

W 2023 r. została wypłacona kwota **17 400 zł** dla 58 osób. Koszty obsługi zadania wyniosły 348 zł. Całkowity koszt – 17 748 zł (w 2022 r. - 209 400 zł dla 698 osób, koszty obsługi - 4 188 zł)

7.2. Świadczenia pomocy społecznej dla obywateli Ukrainy

Obywatele Ukrainy, których pobyt na terytorium RP został uznany za legalny ze świadczeń pomocy społecznej w 2023 r. korzystali tylko z posiłku.

Pomoc przyznawana jest doraźnie na okres nie dłuższy niż 2 miesiące. W 2023 roku zostało objętych pomocą w formie posiłku 3 dzieci, szkołach podstawowych. Łącznie na ten cel wydatkowano kwotę **313 zł** (w 2022 r. – 63 dzieci, wydatkowano 3 492 zł).

7.3. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy

W 2023 r. Dział świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych realizował zadanie, określone w ustawie z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, mianowicie świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy.

Świadczenia rodzinne przysługują obywatelom Ukrainy, którzy wjechali legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od 24 lutego 2022 r. i deklarują zamiar pozostania na terytorium RP. Pobyt ww. obywateli Ukrainy uważa się za legalny do 04 marca 2024 r. i w tym czasie ww. obywatelom Ukrainy przysługują świadczenia rodzinne, na zasadach i w trybie określonym w przepisach o świadczeniach rodzinnych, z wyłączeniem warunku posiadania karty pobytu z adnotacją „dostęp do rynku pracy”.

Na wsparcie w tym obszarze w 2023 r. wydatkowano kwotę **72 827 zł** dla **13 rodzin** (w 2022 r. – 18 rodzin na łączną kwotę 35 229 zł).

Obywatele Ukrainy skorzystali w 2023 r. z zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego, ze świadczenia rodzicielskiego oraz świadczenia pielęgnacyjnego i zasiłku pielęgnacyjnego.

Koszty obsługi świadczeń rodzinnych wyniosły 1 733 zł. Całkowity koszt – **74 560 zł**.

7.3.1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego dla obywateli Ukrainy

W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **28 769 zł** (w 2022 r. – 24 796 zł), z czego najwięcej środków wydatkowano na zasiłki rodzinne – **20 654 zł**, tj. 71,79% dla **9 rodzin** (w 2022 r. –18 606 zł, tj. 75,04% dla 17 rodzin), a w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 6 460 zł, tj. 22,45% dla 2 rodzin (w 2022 r. - 4 180 zł, tj. 16,86% dla 4 rodzin),
- rozpoczęcia roku szkolnego – 800 zł, tj. 2,78% dla 4 rodzin (w 2022 r. - 831 zł, tj. 3,35% dla 6 rodzin),
- samotnego wychowywania dziecka – 579 zł, tj. 2,01% dla 1 rodziny (w 2022 r. – nie wypłacono tego rodzaju świadczenia),

- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 276 zł, tj. 0,97% dla 1 rodziny (w 2022 r. - 179 zł, tj. 0,72% dla 1 rodziny).

7.3.2. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka dla obywateli Ukrainy

Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana jest jednorazowo, w wysokości 1 000 zł. Wsparcie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł.

W 2023 r. nie przyznano tego rodzaju świadczenia (w 2022 r. przyznano świadczenie w kwocie 1000 zł dla 1 rodziny).

7.3.3. Świadczenie rodzicielskie dla obywateli Ukrainy

Świadczenie przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1000 zł miesięcznie przez okres 1 roku (52 tygodni), licząc od dnia urodzenia dziecka, a w przypadku wieloraczków okres ten ulega wydłużeniu nawet do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci.

W 2023 r. świadczenie rodzicielskie wypłacono 3 rodzinom na łączną kwotę **17 115 zł** (w 2022 r. – 2 rodzinom na łączną kwotę **9 433 zł**).

7.3.4. Świadczenia opiekuńcze dla obywateli Ukrainy.

Ta grupa świadczeń (w tym: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna i zasiłek pielęgnacyjny), skierowana jest wyłącznie do osób niepełnosprawnych i/lub ich opiekunów.

Na ten cel w 2023 r. wydatkowano **łącznie 20 660 zł** (w 2022 r. – nie wypłacono tego rodzaju świadczenia), w tym przeznaczono na **świadczenia pielęgnacyjne** kwotę **17 206 zł**, tj. 83,28% dla 1 rodziny, natomiast na **zasiłki pielęgnacyjne** – **3 454 zł**, tj. 16,72% dla 3 osób.

Od ww. świadczenia pielęgnacyjnego została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe kwota łączna 4 735 zł oraz z tytułu opłacania składek na zdrowotne kwota łączna 1 549 zł.

7.4. Pomoc materialna dla uczniów - obywateli Ukrainy

W 2023 r. na stypendia szkolne dla obywateli Ukrainy przeznaczono **9 366 zł**, (w 2022 r. - 9 297 zł) w tym:

- 6 646 zł w okresie styczeń – czerwiec, dla 6 uczniów
- 2 720 zł w okresie wrzesień – grudzień dla 6 uczniów.

Zasady przyznawania stypendium szkolnego zostały przedstawione w rozdziale IV Pomoc materialna w zakresie systemu oświaty.

Kwoty przyznanego stypendium w poszczególnych grupach dochodowych wynosiły:

- w pierwszej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 0 zł do 300 zł (tj. do 50% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 222,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty w okresie od stycznia do czerwca wsparcie otrzymał 1 uczeń natomiast w okresie od września do grudnia wsparcie otrzymał 1 uczeń;
 - 245,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca otrzymało 2 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 2 uczniów;
- w drugiej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 300,01 zł do 450,00 zł (tj. do 75% obowiązującego kryterium), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 198,18 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty w okresie od stycznia do czerwca wsparcia nie przyznano żadnemu z uczniów, w okresie od września do grudnia również nie przyznano wsparcia żadnemu z uczniów;
 - 218,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcia w okresie od stycznia do czerwca 3 uczniów, natomiast w okresie od września do grudnia 3 uczniów;

- w trzeciej grupie, w której dochód na osobę w rodzinie zawierał się w przedziale od 450,01 zł do 600,00 zł (tj. do 100% kwoty obowiązującego kryterium dochodowego), kwota przyznanego stypendium na jednego ucznia/słuchacza wynosiła:
 - 172,73 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie nie występowała żadna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do czerwca oraz w okresie od września do grudnia nie przyznano żadnemu z uczniów;
 - 190,00 zł miesięcznie, jeżeli w rodzinie występowała co najmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 90d ustawy o systemie oświaty, wsparcie w okresie od stycznia do nie przyznano żadnemu z uczniów natomiast w okresie od września do grudnia 4 uczniom.

Łącznie stypendia szkolne otrzymało 10 uczniów z 6 rodzin.

7.5. Zwrot wydatków za zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy

7.5.1. Świadczenie pieniężne z tytułu zapewnienia zakwaterowania i wyżywienia obywatelom Ukrainy (40 zł za dobę)

Każdemu podmiotowi, w szczególności osobie fizycznej prowadzącej gospodarstwo domowe, który zapewni, na własny koszt, zakwaterowanie i wyżywienie obywatelom Ukrainy, może być przyznane na jego wniosek świadczenie pieniężne z tego tytułu nie dłużej niż na okres 120 dni od dnia przybycia obywatela Ukrainy na terytorium RP. Zgodnie z obecnie obowiązującymi zapisami - okres wypłaty może być wydłużony ponad 120 dni jednak tylko w szczególnych, wymienionych w Rozporządzeniu Rady Ministrów, przypadkach, np. gdy obywatel Ukrainy jest osobą niepełnosprawną, seniorem lub sprawuje opiekę nad co najmniej trojgiem dzieci. Wysokość świadczenia wynosi 40 zł za osobę dziennie.

W 2023 r. zarejestrowano 79 wniosków (w 2022 r. 267 wniosków), złożonych przez 10 podmiotów (w 2022 r. 68 podmiotów) na rzecz 53 obywateli Ukrainy i zrefundowano 8 014 osobodób, na łączną kwotę 320 560 zł (w 2022 r. 439 obywateli, 37 031 osobodób na kwotę 1 481 240 zł). Koszty obsługi tego zadania wyniosły 1 600 zł (w 2022 r. 2 700 zł). Całkowity koszt – **322 160 zł** (w 2022 r. 1 483 940 zł).

7.5.2. Zwrot wydatków za zbiorowe zakwaterowanie i wyżywienie obywateli Ukrainy podmiotom gospodarczym (70 zł za dobę)

Obywatele Ukrainy, którzy przyjechali do Polski w związku z trwającymi na terytorium Ukrainy działaniami wojennymi mogą skorzystać z pomocy polegającej na zakwaterowaniu i całodziennym wyżywieniu w miejscach zapewniających pobyt zbiorowy. W gminie Chojnice tego rodzaju wsparcie w 2023 r., podobnie jak w 2022 r. oferowało 5 podmiotów: Internat przy Szkole Podstawowej w Swornegaciach, Restauracja „Małe Swory”, PT „Pomorze”, LKS Charzykowy oraz „Natura” Bachorze. W 2023 r. za pośrednictwem GOPS-u wypłacono świadczenia za zapewnienie uchoźcom wojennym zakwaterowania i wyżywienia zbiorowego, w kwocie 70 zł + Vat, czterem z powyższych podmiotów na łączną kwotę **1 543 129 zł** (w 2022 r. **1 667 490 zł**). Internat w Swornegaciach rozliczany był przez Gminny Zespół Oświaty w Chojnicach zarówno w 2022 jak i 2023 r.

8. Spółdzielnia socjalna „Razem można więcej”

Spółdzielnia socjalna rozpoczęła swoją działalność 1 maja 2022 r. utworzyły ją wspólnie gmina Chojnice i gmina Czersk.

Celem Spółdzielni jest przywrócenie na rynek pracy (społeczna zawodowa reintegracja), poprzez prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób których kwalifikacje zawodowe mogą być niewystarczające dla samodzielnego poruszania się po rynku pracy oraz umożliwienie osobom bezrobotnym aktywizację zawodową.

Spółdzielnia prowadzi działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków oraz środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), w zakresie:

- 1) działalności na rzecz osób niepełnosprawnych;
- 2) promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy;
- 3) działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym;
- 4) działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych;

- 5) promocji i organizacji wolontariatu;
- 6) przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym;
- 7) rewitalizacji.

Działalność Spółdzielni na rzecz mieszkańców gminy Chojnice polega na świadczeniu na zlecenie GOPS-u w Chojnicach (w trybie zamówień publicznych „in-house”) usług opiekuńczych dla osób z niepełnosprawnościami i starszych. Spółdzielnia prowadzi ponadto wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, świadczy usługi sprzątające, zatrudnia konserwatora (tzw. „złotą rączkę”- pracownika, który wykonuje, głównie na rzecz osób samotnych, pracę w formie drobnych napraw).

VI. WSPARCIE REALIZOWANE W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH, WYCHOWAWCZYCH I ALIMENTACYJNYCH

W 2023 r. 1 223 rodzinom⁷ udzielono wsparcia na łączną kwotę **11 122 045 zł** (w 2022 r. 3 058 rodzinom na kwotę 20 572 656 zł). Źródłem finansowania wszystkich wydatków był – w 100% - budżet państwa.

Zdecydowana większość środków, bo 10 085 530 zł, tj. 90,68% trafiła – w formie pieniężnej – bezpośrednio do rąk mieszkańców gminy (w 2022 r. 19 689 235 zł, tj. 95,71%), pozostała ich część, w wysokości łącznej 1 036 515 zł, tj. 9,32% została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno-rentowe oraz zdrowotne uprawnionym świadczeniobiorcom (w 2022 r. – 883 421 zł, tj. 4,29%).⁸

Z kwoty, która bezpośrednio zasilila budżety domowe mieszkańców, najwięcej środków wydatkowano na **świadczenia rodzinne** 9 583 295 zł, tj. 95,02 (w 2022 r. – 8 785 640 zł), z tego:

- świadczenia opiekuńcze (wraz z zasiłkami dla opiekunów) 7 622 324 zł (w 2022 r. – 6 464 476 zł);
- zasiłki rodzinne wraz z dodatkami 1 452 916 zł (w 2022 r. – 1 692 728 zł);
- świadczenia rodzicielskie 407 055 zł (w 2022 r. – 516 436 zł);
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka 101 000 zł (w 2022 r. – 112 000 zł);

a w dalszej kolejności na:

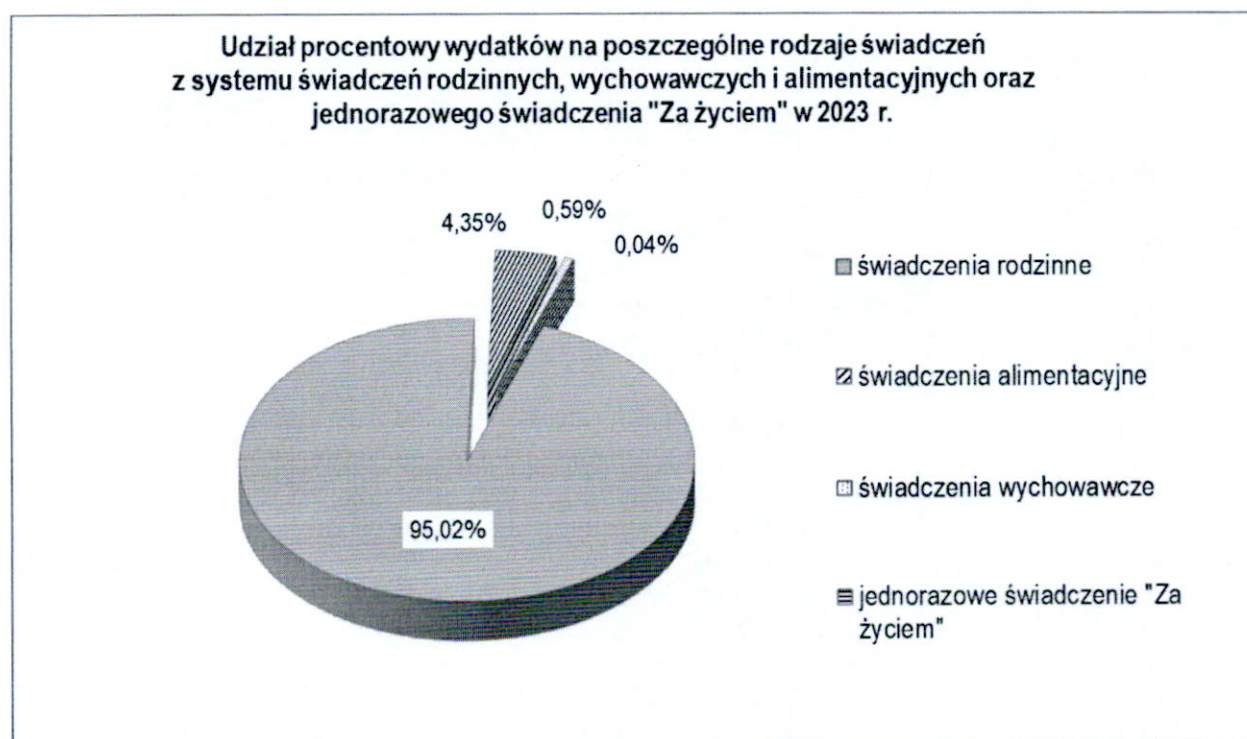
- świadczenia alimentacyjne **438 817 zł**, tj. 4,35% (w 2022 r. – 405 360 zł);
- świadczenia wychowawcze – 59 418 zł, tj. 0,59% (w 2022 r. – 10 498 235 zł);
- jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu 4000 zł, tj. 0,04% (w 2022 r. – 0 zł);

Powyższe ilustruje wykres 9:

⁷Patrz przypis 2 niniejszego opracowania.

⁸Składki odprowadzane są za niektóre osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna, w 2023 r.:

- za 135 osób zostały odprowadzone składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe (w 2022 r. – 131 osób), w wys. 897 349 zł (ZUS – 128 osób, kwota 887 146 zł; KRUS – 7 osób, kwota 10 203 zł);
- za 61 osób składki na ubezpieczenie zdrowotne do ZUS (w 2022 r. – 65 osób), w wysokości 139 166 zł.

1. Świadczenia wychowawcze

Ww. świadczenia zostały wdrożone ustawą z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Świadczenie przysługuje na dzieci do 18 roku życia – w kwocie do 31 grudnia 2023 r. - po 500 zł miesięcznie, od 2024 r. – po 800 zł miesięcznie.

W 2022 r. nastąpiła zmiana instytucji wypłacającej świadczenie. Gminy wypłacały świadczenia przyznane przez organ właściwy (tj. wójta/burmistrza/prezydenta miasta) do maja 2022 r. Od czerwca 2022 r. świadczenie wychowawcze wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zadania, jakie pozostały do realizacji gminom (ośrodkom pomocy społecznej), to:

- realizacja niezakończonych spraw z wniosków złożonych w gminie, dotyczących okresu 1.04.2016-31.05.2022 (sprawy związane z koordynacją systemów zabezpieczenia społecznego, o której poniżej), w tym wypłata świadczeń przyznanych przez wojewodę lub wójta/burmistrza/prezydenta miasta za okres 1.04.2016-31.05.2022;
- przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w sytuacji wystąpienia wątpliwości dotyczących sprawowania opieki nad dzieckiem, wydatkowania świadczenia wychowawczego niezgodnie z celem lub marnotrawienia świadczenia wychowawczego.

Koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego

Zadaniem gminy jest wypłata świadczeń wychowawczych przyznanych przez organ właściwy za okres do maja 2022 r., którym jest wójt/burmistrz/prezydent miasta, a także przyznanych przez wojewodę za okres do maja 2022 r., który pełni funkcję instytucji właściwej w związku z udziałem Rzeczypospolitej Polskiej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w przypadku przemieszczania się osób w granicach Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Konfederacji Szwajcarskiej.

Wojewoda ustala prawo do świadczenia wychowawczego w sytuacji, gdy w sprawie mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Natomiast ustalenia, czy w sprawie mają zastosowanie ww. przepisy wojewoda dokonuje, jeżeli otrzyma:

- przesłany przez organ właściwy wniosek o świadczenie wychowawcze, w którym wnioskodawca wskazał, że on lub członek jego rodziny przebywa poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej w państwie, w którym mają zastosowanie przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, lub

- wniosek organu właściwego o ustalenie, czy w sprawie osoby otrzymującej świadczenie wychowawcze mają zastosowanie przepisy o kordynacji systemów zabezpieczenia społecznego w związku ze zgłoszeniem przez nią zmiany sytuacji – wyjazdu członka rodziny do państwa, w którym mają zastosowanie ww. przepisy.

Przepisy o kordynacji systemów zabezpieczenia społecznego nie dotyczą wyjazdu lub pobytu turystycznego, leczniczego, lub związanego z podjęciem przez dziecko kształcenia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Wojewoda, oprócz rozstrzygnięcia, czy w sprawie mają zastosowanie ww. przepisy o kordynacji rozstrzyga także kwestię, który kraj ma pierwszeństwo do wypłaty świadczeń – Polska czy państwo, w którym aktualnie pracuje członek rodziny/drugi z rodziców dziecka. Kluczowa podczas ustalania pierwszeństwa jest aktywność zawodowa obojga rodziców.

Są tu możliwe następujące sytuacje:

1. Wojewoda odmawia przyznania świadczenia lub przyznaje świadczenie i przekazuje rozstrzygnięcie do organu właściwego, którym jest w gminie Chojnice Wójt Gminy Chojnice, który – za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej – wypłaca świadczenie.
2. Wojewoda ustali, że Polska nie jest krajem pierwszeństwa wypłaty świadczenia i wniosek o ustalenie prawa do tego świadczenia zostanie przekazany do właściwej instytucji zagranicznej, która ma obowiązek rozpatrzyć przesłany wniosek. Tamtejsza instytucja zagraniczna przyzna oraz wypłaci świadczenie. W sytuacji, kiedy wysokość przysługujących za granicą świadczeń jest niższa od świadczeń, które przysługiwałyby na dzieci w Polsce, Wojewoda może przyznać prawo do dodatku dyferencyjnego. Jest to świadczenie w wysokości różnicy pomiędzy wysokością świadczeń przysługujących w Polsce i za granicą.
3. Wojewoda uznaje, że nie zachodzi przypadek kordynacji systemu zabezpieczenia społecznego i przekazuje sprawę do Wójta Gminy Chojnice, który przyznaje lub odmawia przyznania świadczenia.

W 2023 r. wypłacono 146 świadczeń 13 rodzinom na 19 dzieci, na łączną kwotę **59 418 zł**. Wszystkie wypłacone świadczenia wychowawcze były przyznane przez Wojewodę Pomorskiego.

Wydano 21 rozstrzygnięć, w tym: 17 decyzji uchylających prawo do świadczenia wychowawczego po ustaleniu przez Wojewodę Pomorskiego okresu kordynacji, 1 informacja o przyznaniu świadczenia wychowawczego, które zostało już wcześniej wypłacone na podstawie decyzji Wojewody, 1 decyzja w sprawie uchylenia decyzji w sprawie uchylenia prawa do świadczenia wychowawczego, 1 decyzja w sprawie odmowy prawa do świadczenia wychowawczego po rozstrzygnięciu przez Wojewodę, że w sprawie nie mają zastosowania przepisy o kordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, 1 postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania.

2. Świadczenia rodzinne

Na wsparcie w tym obszarze w 2023 r. wydatkowano kwotę **9 583 295 zł** dla 1 194 rodzin (w 2022 r. – **8 785 640 zł** dla 1 280 rodzin). Szczegółowe informacje dotyczące rodzajów i rozmiaru udzielonego wsparcia zawarte są poniżej.

Świadczenia rodzinne, z wyjątkiem jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tak jak świadczenia wychowawcze, podlegają kordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jednak z uwagi na to, że odsetek wydatków poniesionych na podstawie decyzji Wojewody jest bardzo mały, nie będą one analizowane pod tym względem.

2.1. Świadczenia opiekuńcze (w tym zasiłki dla opiekunów)

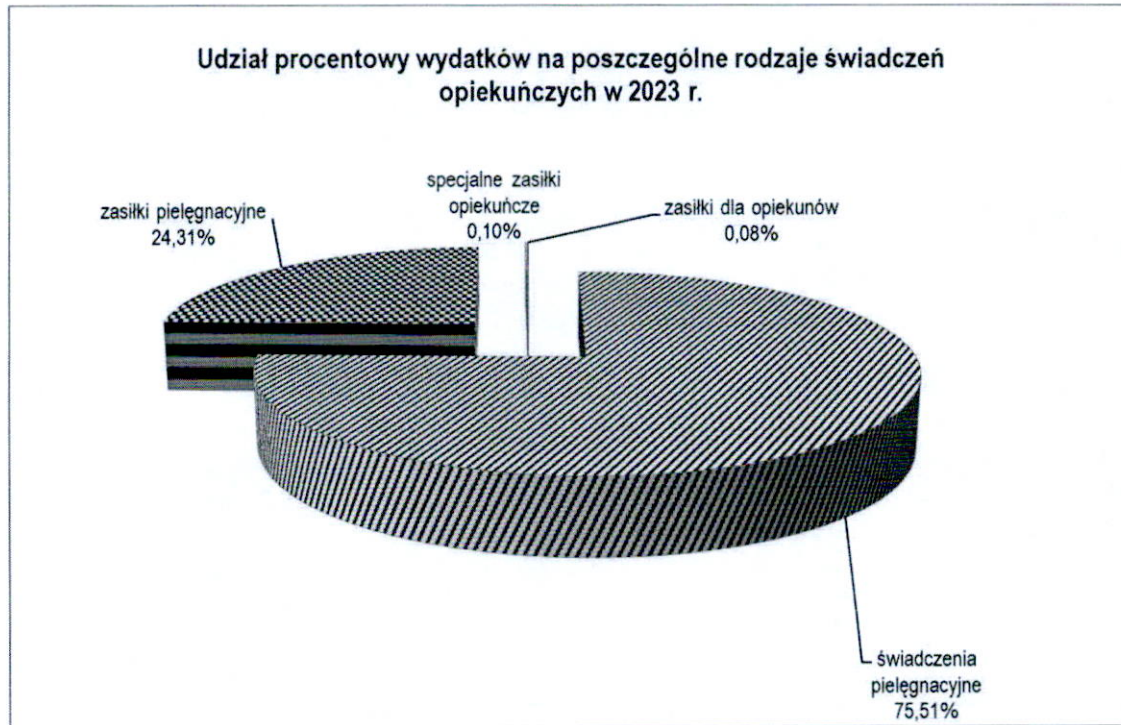
Ta grupa świadczeń (w tym: świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, zasiłek dla opiekuna i zasiłek pielęgnacyjny), skierowana jest wyłącznie do osób niepełnosprawnych i/lub ich opiekunów, które przyznawane są w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów.

Na ten cel w 2023 r. wydatkowano łącznie **7 622 324 zł** (w 2022 r. – **6 464 476 zł**), w tym najwięcej środków przeznaczono na **świadczenia pielęgnacyjne – 5 755 729 zł**, tj. 75,51% dla 213 rodzin (w 2022 r. – **4 620 572 zł**, tj. 71,48% dla 205 rodzin), a w dalszej kolejności na:

- zasiłki pielęgnacyjne – **1 852 955 zł**, tj. 24,31% dla 767 osób (w 2022 r. – 774 osób na kwotę **1 824 064 zł**),
- specjalne zasiłki opiekuńcze – **7 440 zł**, tj. 0,10% dla 1 rodziny (w 2022 r. – 2 rodziny na kwotę **12 400 zł**),
- zasiłki dla opiekunów – **6 200 zł**, tj. 0,08% dla 1 rodziny (w 2022 r. – 1 rodzina na kwotę **7 440 zł**).

Powyższe ilustruje wykres 10.

Wykres 10: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2023 r.

Analizując świadczenia opiekuńcze na przestrzeni ostatnich lat zwraca uwagę bardzo wyraźny wzrost liczby rodzin korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego i wzrost wydatków na tę formę świadczenia.

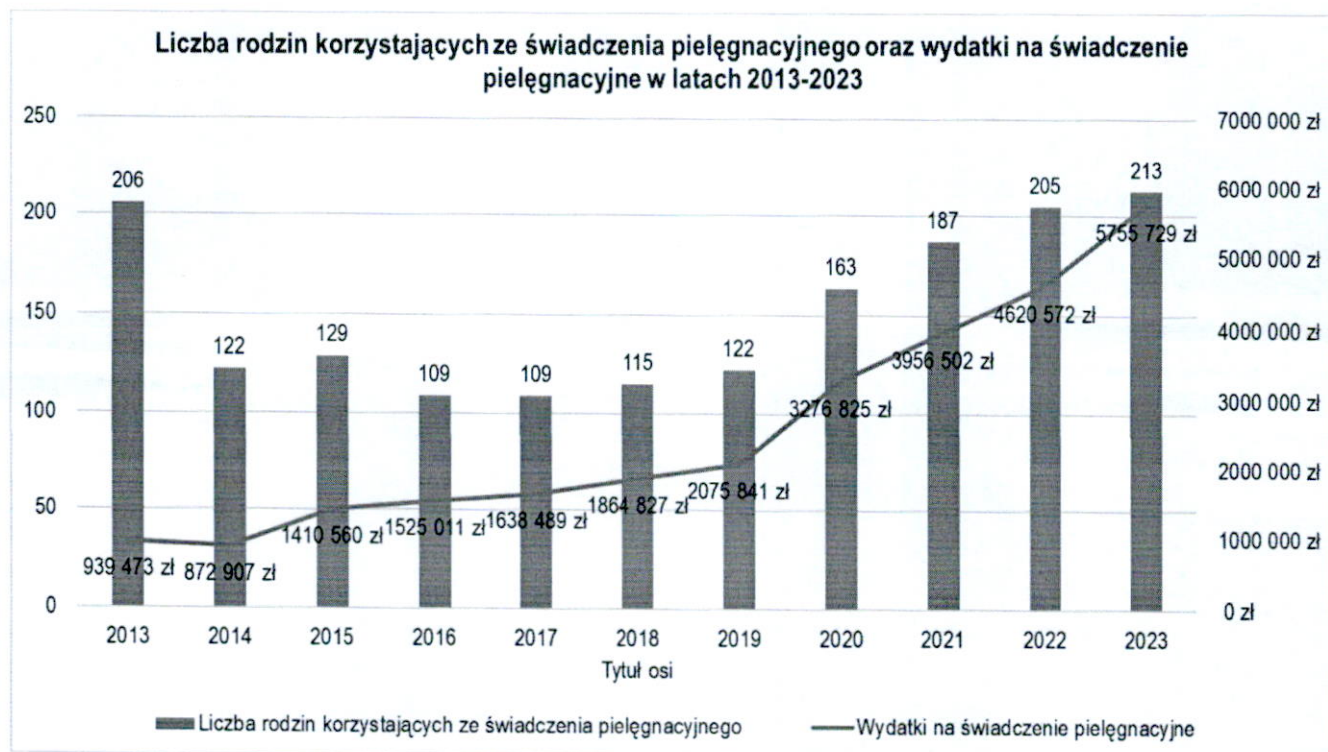
Wzrost liczby rodzin jest związany z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1443), na mocy którego z dniem 23.10.2014 r. art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą z niepełnosprawnością ze względu na moment powstania niepełnosprawności, został uznany za niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji. Ustawa o świadczeniach rodzinnych nie została zmieniona w tym zakresie, ale Samorządowe Kolegia Odwoławcze przyznawały świadczenia pielęgnacyjne również na osoby wymagające opieki, których niepełnosprawność powstała później niż do ukończenia 18 czy 25 r.ż. oraz które pozostawały w związkach małżeńskich.

Zwiększenie wydatków jest skutkiem wzrostu liczby osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne oraz corocznej waloryzacji tego świadczenia (dla przykładu w 2018 r. jego wysokość wynosiła 1 477 zł, natomiast w 2023 r. – 2 458 zł miesięcznie).

W związku z wejściem w życie z dniem 1 stycznia 2024 r. ustawy o świadczeniu wspierającym, rok 2023 był ostatnim rokiem, w którym nastąpił tak duży wzrost liczby osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego na osoby z niepełnosprawnościami, których niepełnosprawność powstała w wieku powyżej 18 czy 25 r.ż., ponieważ ustawa ta zmienia ustawę o świadczeniach rodzinnych w ten sposób, że świadczenie pielęgnacyjne przysługuje tylko na osoby z niepełnosprawnością, legitymujące się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności, w wieku do ukończenia 18 r.ż.

Niżej zamieszczony wykres ilustruje opisane wyżej tendencje. Dla przypomnienia – wynikający z wykresu spadek liczby osób korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego w 2014 r. – również był wynikiem zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wykres 11: Liczba rodzin korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego oraz wydatki na świadczenie pielęgnacyjne w latach 2013-2023.

2.2. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

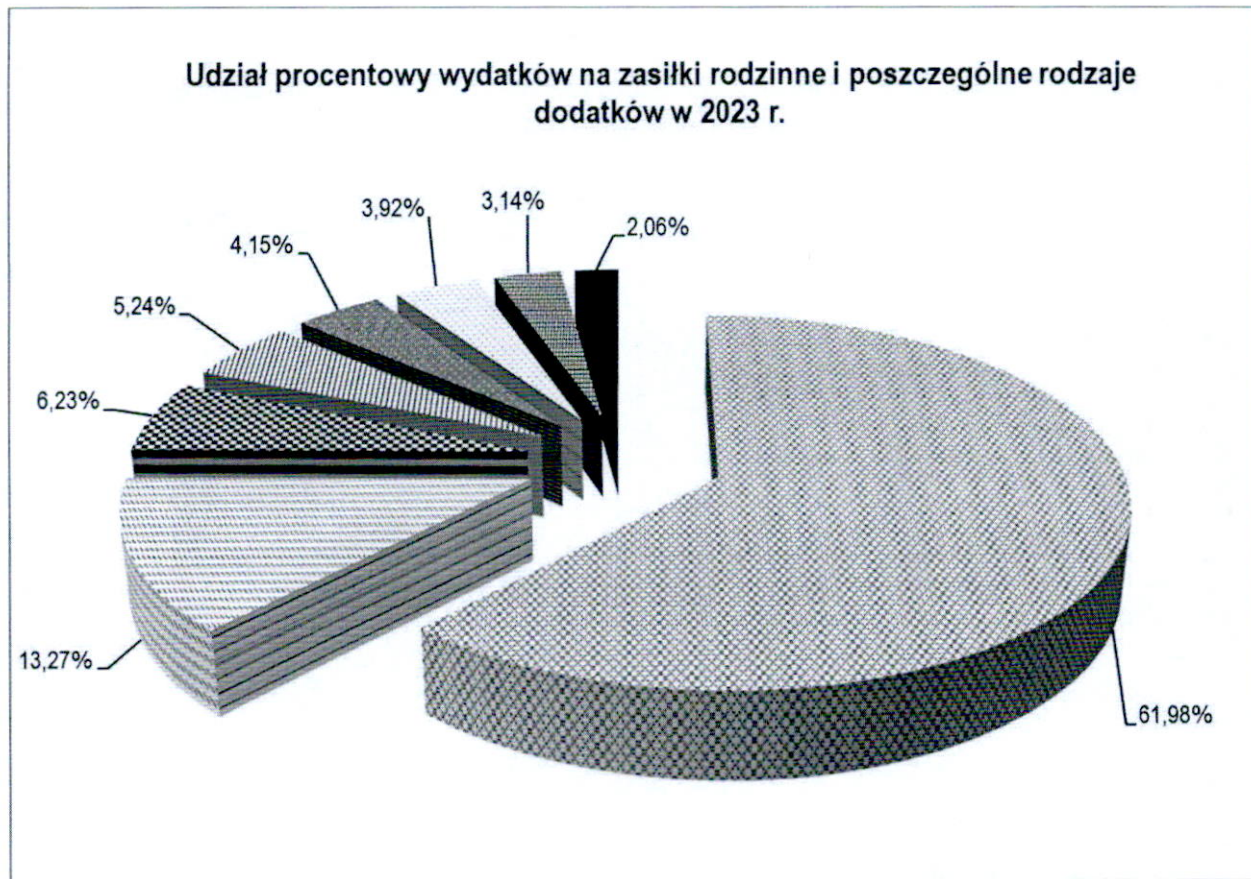
W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **1 452 916 zł**, z czego najwięcej środków w roku 2023, podobnie jak w roku 2022, wydatkowano na zasiłki rodzinne – **900 479 zł**, tj. 61,98% dla 323 rodzin (w 2022 r. – **1 064 938 zł**, tj. 62,91% dla 388 rodzin), a w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 192 749 zł, tj. 13,27% dla 142 rodzin (w 2022 r. – 213 883 zł, tj. 12,64% dla 158 rodzin),
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 90 566 zł, tj. 6,23% dla 139 rodzin (w 2022 r. – 103 272 zł, tj. 6,10% dla 167 rodzin).
- kształcenia rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 76 195 zł, tj. 5,24% dla 64 rodzin (w 2022 r. – 80 469 zł, tj. 4,75% dla 67 rodzin).

Z kolei najmniej środków wydatkowano na dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 30 000 zł, tj. 2,06% dla 30 rodzin (w 2022 r. – 17 000 zł, tj. 1,01% dla 17 rodzin) oraz z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – 45 582 zł, tj. 3,14% dla 249 rodzin (w 2022 r. – 53 598 zł, tj. 3,17% dla 297 rodzin).

Szczegółową strukturę wydatków zawiera [wykres 12](#).

Wykres 12: Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2023 r..

Legenda

	→ Zasiłki rodzinne - 61,98%
/900 479 zł - 323 rodziny /		→ Dodatki z tytułu samotnego wychowywania dziecka – 4,15%
/60 323 zł – 24 rodziny/
	→ Dodatki z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 13,27%
/192 749 zł - 142 rodziny/		→ Dodatki z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 3,93%
/57 022 zł - 21 rodziny/
	→ Dodatki z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – 6,23%
/90 566 zł - 139 rodzin/		→ Dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - 3,14%
/45 582 zł - 249 rodzin/
	→ Dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 5,24%
/76 469 zł - 64 rodziny/		→ Dodatki z tytułu urodzenia dziecka – 2,06%
/30 000 zł - 30 rodzin/

Od początku 2016 r. – obowiązuje tzw. zasada „złotówka za złotówkę”.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń rodzinnych (674 zł na osobę w rodzinie lub 764 zł dla rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem) nie oznacza automatycznie utraty prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie lub dochód osoby uczącej się przekracza kwotę uprawniającą daną rodzinę lub osobę uczącą się do zasiłku rodzinnego pomnożoną przez liczbę członków danej rodziny o kwotę nie wyższą niż łączna kwota zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami przysługujących danej rodzinie w okresie zasiłkowym, na który jest ustalane prawo do tych świadczeń, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje w wysokości różnicy między łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny. Poniżej przedstawiony jest przykład rodziny, która złożyła w styczniu 2023 r. wniosek o zasiłek rodzinny na dwoje dzieci w wieku 4 i 10 lat oraz dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego:

- miesięczny dochód rodziny wynosi **2 715,20 zł** (tj. 678,80 zł x 4 osoby);
- kryterium dochodowe dla rodziny wynosi **2 696,00 zł** (tj. 674,00 zł x 4 osoby);
- kwota przekroczenia kryterium dochodowego dla całej rodziny wynosi **19,20 zł** (tj. 2 715,20 zł – 2 696,00 zł);
- łączna kwota zasiłków rodzinnych, która przysługiwałaby do wypłaty w okresie od 01/2023 do 10/2023 wynosi miesięcznie: **227,33 zł**, tj.: 1x zasiłek rodzinny na dziecko w wieku 5 - 18 lat - **124,00 zł** - 1x(124,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x zasiłek rodzinny na dziecko do 5 lat - **95,00 zł** - 1x(95,00 zł x 10 m-cy/10 m-cy) + 1x dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego 2023/2024 - **8,33 zł** - 1x(100,00 zł : 12).

Świadczenie w przypadku rodziny, o której mowa w ww. przykładzie, przysługuje w wysokości **208,13 zł** miesięcznie w okresie od stycznia 2023 r. do października 2023 r. (227,33 zł - 19,20 zł = 208,13 zł).

W 2023 r. w ramach ww. mechanizmu „złotówka za złotówkę” została wydatkowana kwota **89 336 zł** dla **49** rodzin (w 2022 r. – **78 726 zł** dla **49** rodzin).

2.3. Świadczenia rodzicielskie

Ten rodzaj świadczenia realizowany jest od stycznia 2016 r. Przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Uprawnione do pobierania tego świadczenia są więc między innymi osoby bezrobotne (niezależnie czy zarejestrowane, czy nie w urzędzie pracy), studenci, a także osoby wykonujące prace na podstawie umów cywilnoprawnych.

Świadczenie przysługuje niezależnie od dochodu rodziny, w wysokości 1000 zł miesięcznie przez okres 1 roku (52 tygodni), licząc od dnia urodzenia dziecka, a w przypadku wieloraczków okres ten ulega wydłużeniu nawet do 71 tygodni w zależności od liczby dzieci.

Ojcowie są uprawnieni do świadczenia tylko w określonych warunkach, tj.:

- skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres urlopu macierzyńskiego lub rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią ww. świadczenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka;
- śmierci matki dziecka;
- porzucenia dziecka przez matkę.

W 2023 r. świadczenie rodzicielskie wypłacono 66 rodzinom na łączną kwotę **407 055 zł** (w 2022 r. - 87 rodzinom na łączną kwotę **516 436 zł**).

2.4. Jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, tzw. „becikowe”

Zapomoga z tytułu urodzenia dziecka wypłacana jest jednorazowo, w wysokości 1 000 zł. Wsparcie przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1 922 zł.

W 2023 r. świadczenie to przyznano dla 101 dzieci (w 2022 r. – 112 dzieci), na łączną kwotę **101 000 zł** (w 2022 r. – 112 000 zł).

Zgodnie z informacją uzyskaną z Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba urodzonych w 2023 r. dzieci w gminie Chojnice wynosiła 169 (w 2022 r. – 199), co oznacza, że zapomogę wypłacono dla 59,76% ogółu urodzonych dzieci (w 2022 r. – 56,28%).

3. Jednorazowe świadczenie z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Jednorazowe świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu jest świadczeniem wprowadzonym ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli:

- dziecko urodziło się żywe i legitymuje się odpowiednim zaświadczeniem lekarskim,
- matka dziecka posiada odpowiednie zaświadczenie o pozostawaniu pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu,
- wniosek został złożony w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka.

Świadczenie – w wysokości 4000 zł – przysługuje bez względu na dochód.

W 2023 r. wypłacono ww. świadczenie w kwocie 4000 zł dla 1 rodziny (w 2022 r. – nie wypłacono świadczenia z tego tytułu).

4. Świadczenia alimentacyjne

4.1. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń alimentacyjnych

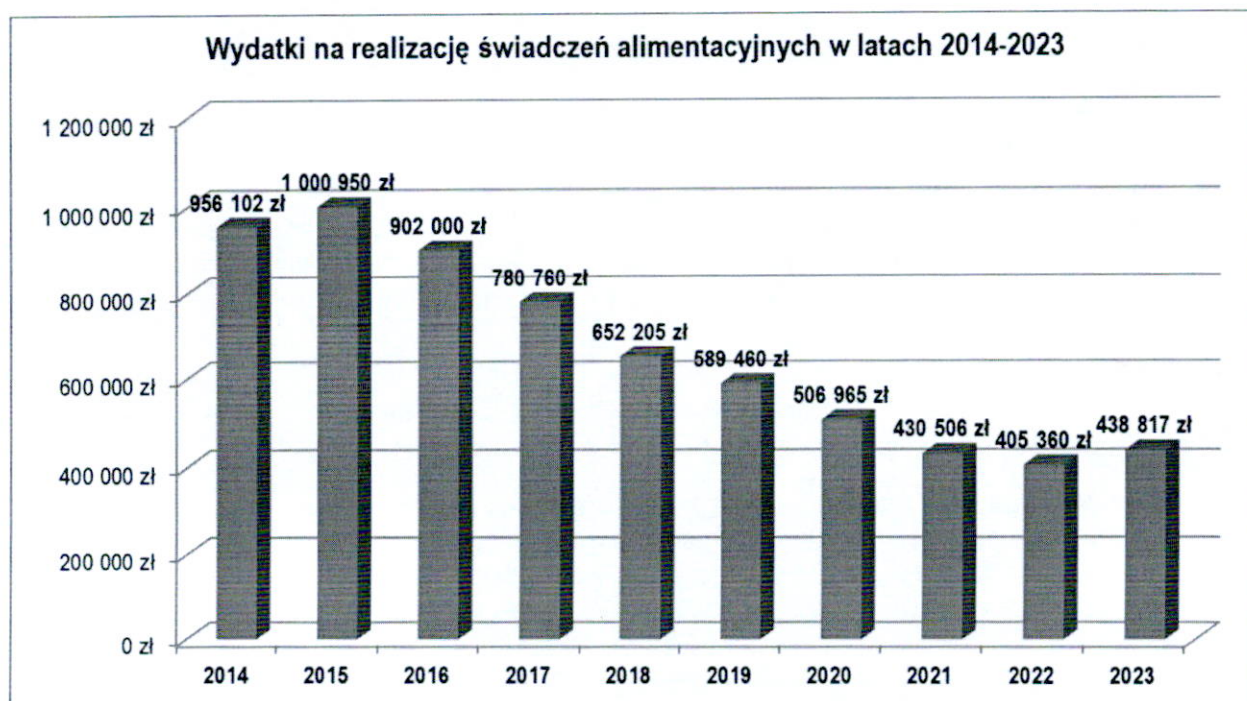
Świadczenia z funduszu alimentacyjnego to rodzaj finansowego wsparcia dla rodzin, w których dzieci pomimo uprawnień do alimentów od rodzica na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej są ich pozbawione, z powodu bezskuteczności egzekucji sądowej. Świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nieprzekraczającej 500 zł miesięcznie na dziecko, w przypadku kiedy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kryterium dochodowego, którego wysokość od 1 października 2023 r. wynosi 1 209 zł.

Do świadczeń z funduszu alimentacyjnego nie mają zastosowania przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W 2023 r., świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacono **63** rodzinom, na łączną kwotę **438 817 zł** (w 2022 r. – 48 rodzinom na łączną kwotę 405 360 zł).

Wysokość wydatków z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2023 przedstawia wykres 13.

Wykres 13: Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2023

Od października 2020 r. – podobnie jak w świadczeniach rodzinnych – obowiązuje w odniesieniu do świadczeń z funduszu alimentacyjnego tzw. zasada „złotówka za złotówkę”.

Przekroczenie kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, tj. kwoty 1 209 zł na osobę w rodzinie obowiązującej od 1.10.2023 r. (do 30.09.2023 r. - 900 zł), nie oznacza automatycznie utraty prawa do tych świadczeń.

W przypadku gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie przekracza kwotę kryterium dochodowego na osobę w rodzinie o kwotę nie wyższą niż kwota świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej w okresie świadczeniowym, na który jest ustalane prawo do tego świadczenia, świadczenie z funduszu alimentacyjnego przysługuje w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie.

W przypadku gdy wysokość świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego danej osobie uprawnionej, ustalona zgodnie z zasadą opisaną wyżej, jest niższa niż 100 zł, świadczenie to nie przysługuje.

Na przykład, jeżeli został złożony wniosek o świadczenie z funduszu alimentacyjnego dla dziecka, na które zostały zasądzone alimenty w kwocie 400 zł miesięcznie, i jednocześnie:

- miesięczny dochód na osobę w rodzinie wynosi **1280,50 zł**,
- kryterium dochodowe wynosi **1209,00 zł**,
- kwota przekroczenia kryterium dochodowego wynosi **71,50 zł**,
to wówczas świadczenie z funduszu alimentacyjnego zostanie przyznane w wysokości **328,50 zł miesięcznie**, tj. 400,00 zł minus 71,50 zł.

W 2023 r. w ramach ww. mechanizmu „złotówka za złotówkę” została wydatkowana kwota **36 959,76 zł** dla **10** rodzin (w 2022 r. – kwota 27 151,98 zł dla 9 rodzin).

4.2. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Dłużnikiem alimentacyjnym – zgodnie z definicją ustawową – jest osoba zobowiązana do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, przeciwko której egzekucja okazała się bezskuteczna.

Wśród dłużników alimentacyjnych, wobec których ustawa regulująca zasady i kryteria przyznawania świadczeń z funduszu alimentacyjnego nakazuje podejmować określone działania – w odniesieniu do terenu działania tut. ośrodka – wyróżnia się dwie grupy:

- pierwszą, do której należą mieszkańcy gminy Chojnice, dla których Wójt Gminy Chojnice jest tzw. organem właściwym dłużnika, posiadający zadłużenie z tytułu alimentów i wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych;
- drugą, do której należą zarówno mieszkańcy gminy Chojnice, jak i miejscowości położonych poza jej obszarem, posiadający zadłużenie z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice osobom uprawnionym świadczeń alimentacyjnych, w tym zaliczek alimentacyjnych (świadczenie realizowane od 1.09.2005 r. do 30.09.2008 r., zastąpione od 1.10.2008 r. świadczeniem z funduszu alimentacyjnego).

Wobec ww. grup dłużników, w celu zmobilizowania ich do uregulowania należności, pracownicy ośrodka zobligowani są – na podstawie upoważnienia Wójta Gminy Chojnice – podejmować działania, którymi w 2023 r. w szczególności, były:

- a/ przeprowadzenie **35** wywiadów alimentacyjnych (w 2022 r. 22) i odebranie **35** oświadczeń majątkowych (w 2022 r. 22);
- b/ zobowiązanie **9** dłużników (w 2022 r. 6) do zarejestrowania się w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy;
- c/ skierowanie do Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach **7** informacji o potrzebie aktywizacji zawodowej dłużnika (w 2022 r. 7);
- d/ wszczęcie **8** postępowań w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2022 r. 7);
- e/ wydanie 3 decyzji dotyczących umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2021 r. 1);
- f/ wydanie 7 decyzji uznających dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2022 r. 4);
- g/ skierowanie do Starosty 2 wniosków o zatrzymanie prawa jazdy (w 2022 r. 0);

- h/ złożenie **8** wniosków o ściganie dłużnika alimentacyjnego za przestępstwo określone w art. 209 § 1 K.k., tj. uchylanie się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, na podstawie art. 5 ust. 3b pkt 1 ww. ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, tj. po wydaniu decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych (w 2022 r. 4);
- i/ przekazanie Policji **67** zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa nie alimentacji z art. 209 § 1 K.k. - na podstawie art. 304 § 2 K.p.k., po przyznaniu świadczeń rodzinnych albo świadczeń pieniężnych wypłacanych w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów (w 2022 r. 10);
- j/ przekazanie komornikowi sądowemu **63** informacji, pochodzących z wywiadów alimentacyjnych oraz oświadczeń majątkowych (w 2022 r. 28);
- k/ przekazanie do biur informacji gospodarczej (BIG) danych **9** dłużników (nie zgłaszanych wcześniej do żadnego z BIG-ów), w przypadku których zaległości z tytułu wypłaconych osobom uprawnionym świadczeń z funduszu alimentacyjnego (także należności z tytułu wypłaconych osobie uprawnionej zaliczek alimentacyjnych) przekraczają okres 6 m-cy, (w 2022 r. 6).

W 2022 r., tak jak w roku 2021, należności przypadające od dłużników alimentacyjnych z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegały ściąganiu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej. W związku z tym, gmina każdorazowo w przypadku przyznania osobie uprawnionej świadczeń z funduszu alimentacyjnego kierowała do komornika sądowego wnioski o przyłączenie do egzekucji sądowej. W 2023 r. wystosowano **58** takich wniosków (w 2022 r. 38).

Zadłużenie dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych przez gminę Chojnice świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zaliczek alimentacyjnych wynosiło na dzień 31.12.2023 r. – łącznie z odsetkami – **12 789 153 zł** (w 2022 r. – 12 392 382 zł).

W wyniku przeprowadzonego postępowania od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **376 319 zł** (w 2022 r. – 278 666 zł), w tym kwota **70 354 zł** (w 2022 r. – 32 779 zł) stanowiła dochód gminy Chojnice, która przekazała ośrodkowi kwotę **62 000 zł** (w 2022 r. – 42 000 zł) na wydatki związane z podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych oraz na obsługę wypłat świadczeń z funduszu (m.in. koszty postępowania egzekucyjnego, wynajem pomieszczeń, zakup znaczków pocztowych i materiałów biurowych, rozmowy telefoniczne). Z otrzymanej kwoty **62 000 zł** ośrodek wydatkował **49 123 zł**.

5. Zmiany w świadczeniach rodzinnych i alimentacyjnych wprowadzone w związku z COVID-19

Ze zmian wprowadzonych do realizacji świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych w 2023 r. obowiązywało tylko przedłużanie prawa do świadczeń uzależnionych od posiadania orzeczenia o niepełnosprawności, ponieważ druga zmiana, tj. wprowadzenie nowej przesłanki utraty dochodu, którą było obniżenie wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub obniżenie dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej z powodu przeciwdziałania COVID-19 obowiązywała tylko do października 2022 r., a w przypadku świadczeń alimentacyjnych od 1 października 2019 do 30 września 2022 r.

Przedłużanie prawa do świadczeń uzależnionych od posiadania orzeczenia o niepełnosprawności

Zgodnie z zapisami tzw. ustawy covidowej, z przyczyn związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, wydane na czas określony, którego ważność upłynęła w terminie do 90 dni przed dniem wejścia w życie tej ustawy lub upływa od dnia wejścia w życie tej ustawy, zachowuje ważność do upływu 60. dnia od dnia odwołania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii, jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności (art. 15h), a w przypadku orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS i KRUS, których ważność upływa w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu zachowuje ważność przez okres kolejnych 3 miesięcy od dnia upływu terminu ważności orzeczenia, pod warunkiem złożenia nowego wniosku (art. 15zc).

Stan zagrożenia epidemicznego został odwołany z dniem 1 lipca 2023 r. (rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 14 czerwca 2023 r. – Dz. U. poz. 1118).

Odwołanie stanu zagrożenia epidemicznego spowodowało zakończenie przedłużania orzeczeń lekarzy orzeczników ZUS i KRUS, natomiast orzeczenia o niepełnosprawności i orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydane przez powiatowe i wojewódzkie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności do dnia 5 sierpnia 2023 r. zostały przedłużone na podstawie ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 852), która to ustawa uchyla jednocześnie (w art. 10) art. 15h ww. „ustawy covidowej”, a orzeczenia przedłuża – zgodnie z art. 23 w brzmieniu:

„Orzeczenie o niepełnosprawności albo orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, o którym mowa w art. 15h ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu dotychczasowym, którego okres ważności:

- 1) upłynąłby do dnia 31 grudnia 2020 r. – zachowuje ważność do dnia 31 grudnia 2023 r.,
- 2) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2021 r. – zachowuje ważność do dnia 31 marca 2024 r.,
- 3) upłynąłby w okresie od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia poprzedzającego dzień wejścia w życie niniejszego przepisu (tj. 5 sierpnia 2023 r.) – zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r. – jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Z kolei wyżej cytowany art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 852) został uchylony przez art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (Dz.U. poz. 2768). Zmiana weszła w życie 30 grudnia 2023 r.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2023 r. o szczególnych rozwiązaniach służących zachowaniu ważności niektórych orzeczeń o niepełnosprawności oraz orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności wydane na czas określony, które zachowało ważność na podstawie wyżej cytowanego art. 23 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw, albo którego okres ważności upłynął po dniu 5 sierpnia 2023 r. zachowuje ważność do dnia 30 września 2024 r., jednak nie dłużej niż do dnia, w którym nowe orzeczenie o niepełnosprawności/ stopniu niepełnosprawności, stanie się ostateczne.

Zmian decyzji za okres od 6 sierpnia do 31 grudnia 2023 r. w sprawie świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności w zakresie okresu przysługiwania świadczenia dokonano już 2024 r.

Postępowania w sprawie przedłużenia prawa do świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności są wszczynane z urzędu, nie jest wymagany wniosek strony.

W 2023 roku zostało wydanych 19 decyzji przedłużających prawo do świadczeń pielęgnacyjnych, 85 decyzji przedłużających prawo do zasiłków pielęgnacyjnych, 15 decyzji przedłużających prawo do dodatków do zasiłków rodzinnych z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego (w 2022 r. – odpowiednio 21, 103, 22).

Każda decyzja przedłużająca prawo do świadczenia wymaga comiesięcznego monitorowania pod kątem wydania nowego orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności (w drodze pisemnej wymiany informacji z Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chojnicach oraz weryfikacji w elektronicznej bazie EKSMOON). Jeżeli orzeczenie zostało wydane i nie zostało złożone odwołanie od orzeczenia zostaje wydana decyzja o wygaśnięciu decyzji przyznającej prawo do świadczenia (w 2023 r. zostało wydanych 111 decyzji wygaszających prawo do świadczenia, w 2022 r. - 110), a jeżeli strona uzyskała orzeczenie uprawniające do świadczenia, to składa wniosek i zostaje wydana nowa decyzja przyznająca świadczenie.

VII. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA

Na utrzymanie ośrodka wydatkowano **2 635 293 zł**, tj. 14,3% z ogółu poniesionych w 2023 r. kosztów (w 2022 r. 2 489 834 zł, 6,16%).

Wśród nich środki własne gminy stanowiły 77,21%, tj. 2 034 826 zł (w 2022 r. – 65,62%, tj. 1 633 945 zł), dotacje z budżetu państwa – 22,03%, tj. 580 550 zł (w 2022 r. – 25,85%, tj. 643 512 zł), środki z Funduszu Solidarnościowego – 0,24%, tj. 6 294 zł (w 2022 r. – 0,18%, tj. 4 511 zł), środki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej – 0,24%, tj. 6 225 zł (w 2022 r. – 0,13%, tj. 3 300 zł), środki z Funduszu

Pomocy – 0,14%, tj. 3 682 zł, (w 2022 r. – 0,31%, tj. 7 645 zł), środki z Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 – 0,14%, tj. 3 717 zł (w 2022 r. – 7,91%, tj. 196 921 zł).

Zdecydowaną większość – 80,01% – stanowiły środki finansowe przeznaczone na wynagrodzenia dla pracowników⁹ oraz osób świadczących pracę w ramach umowy zlecenia (z wyłączeniem osób realizujących specjalistyczne usługi opiekuńcze, usługi opieki wytchnieniowej oraz asystenta osoby niepełnosprawnej¹⁰) wraz z narzutami i należnymi nagrodami jubileuszowymi, a w dalszej kolejności na:

- zakup materiałów – 8,89%,
- zakup usług – 5,41%,
- odpis na ZFŚS – 1,68%,
- zakupy inwestycyjne (serwer) – 1,63%,
- delegacje i ryczałty – 1,57%,
- szkolenia – 0,28%,
- Ogólnopolska KDR – 0,17%,
- Spotkanie Wigilijne – 0,17%,
- Magazyn żywności – 0,11%,

Pozostałe wydatki, na kwotę 411 zł, dotyczyły obsługi Zespołu Interdyscyplinarnego.

W porównaniu z 2022 r., największy wzrost wydatków w 2023 r. nastąpił na zakup materiałów – o 267,8%, następnie na zakupy inwestycyjne – o 100%, delegacje i ryczałty – o 38,5% oraz zakup usług – o 30%, odpis na ZFŚS – o 3,1% oraz na wynajem magazynu żywności – o 1,9%.

Zmniejszenie wydatków w 2023 r., w kontekście 2022 r., odnotowano w 5 pozycjach: obsłudze Zespołu Interdyscyplinarnego – o 82,9%, ogólnopolskiej KDR – o 12,2%, szkoleniach – o 5,1%, wynagrodzeniach z narzutami – o 5%, kosztach Spotkania wigilijnego/paczek świątecznych dla osób samotnych – o 2,9%.

Zwiększone wydatki na zakup materiałów, usług, a także wydatek na zakup serwera (zakupy inwestycyjne) są związane ze zmianą siedziby Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach i potrzebą wyposażenia wyremontowanego budynku przy ul. Drzymały 20A.

Powyższe relacje przedstawia tabela 8.

Tabela 8: Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2022 i 2023 r.

Rodzaj wydatku	Rok budżetowy		Tendencja	
	2022	2023	(+) wzrost / (-) spadek	
			zł	%
Wynagrodzenia z narzutami	2 220 912 zł	2 110 031 zł	-110 881 zł	-5,0%
Zakup usług	109 646 zł	142 507 zł	32 861 zł	30,0%
Zakup materiałów	63 720 zł	234 357 zł	170 637 zł	267,8%
Delegacje i ryczałty	29 939 zł	41 475 zł	11 536 zł	38,5%
Odpis na ZFŚS	42 999 zł	44 331 zł	1 332 zł	3,1%
Szkolenia	7 645 zł	7 254 zł	-391 zł	-5,1%
Zakupy inwestycyjne	0 zł	43 050 zł	43 050 zł	100,0%
Magazyn żywności	2 961 zł	3 018 zł	57 zł	1,9%
Ogólnopolska KDR	5 135 zł	4 510 zł	-625 zł	-12,2%
Spotkanie Wigilijne/paczki świąteczne dla osób samotnych	4 477 zł	4 349 zł	-128 zł	-2,9%
Obsługa Zespołu Interdyscyplinarnego	2 400 zł	411 zł	-1 989 zł	-82,9%
RAZEM	2 489 834 zł	2 635 293 zł	145 459 zł	X

⁹ W tym rozdziale nie uwzględniono wynagrodzenia asystenta rodziny oraz kosztów związanych ze stanowiskiem pracy asystenta rodziny (np. ryczałt na użytkowanie samochodu do celów służbowych), koszty te zostały uwzględnione w rozdziale II;

¹⁰ Koszty tych usług zostały wykazane w rozdziałach I i II.

Na przestrzeni całego 2023 r., w ośrodku – w formie umów o pracę, umów zlecenia, umów o wykonanie usług z osobami fizycznymi prowadzącymi działalność gospodarczą, które osobiście świadczyły usługi i umów na organizację stażu absolwenckiego – prace, w różnych okresach czasowych, wykonywało łącznie 68 osób (w 2022 r. 79), w tym:

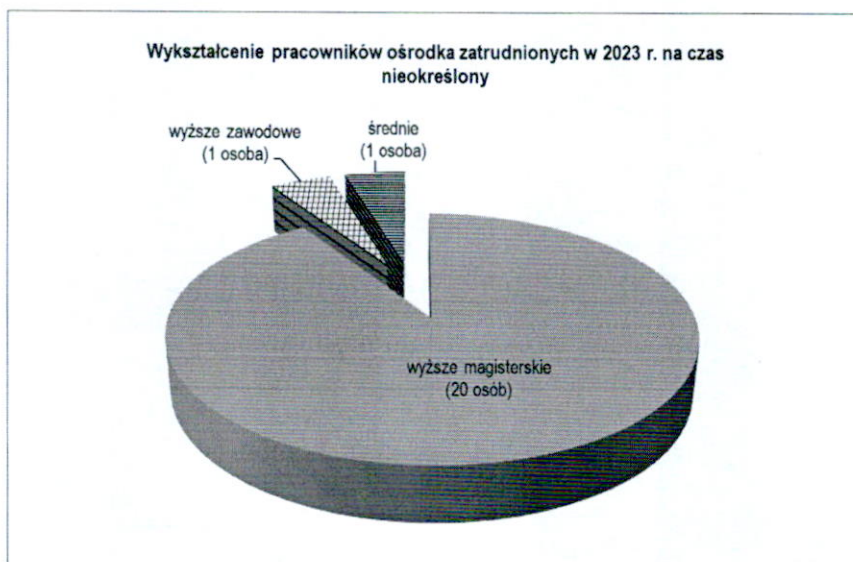
- a/ stałą kadrę ośrodka (umowy na czas nieokreślony), stanowiły 22 osoby - 22 etaty (w 2022 r. - 23 osoby, 23 etaty), z których zdecydowana większość posiadała wykształcenie wyższe magisterskie – 90,9% (20 osób), w tym pedagogiczne, ekonomiczne, prawnicze, administracyjne i rolnicze, w dalszej kolejności:
- wyższe zawodowe – 4,55% (1 osoba),
 - średnie – 4,55% (1 osoba)

Poza tym, 5 osób legitymowało się specjalizacją zawodową, w tym:

- I stopnia z zakresu pracy socjalnej – 2 pracowników,
- II stopnia – 2 pracowników (z zakresu pracy socjalnej z osobami będącymi ofiarami przemocy),
- z organizacji pomocy społecznej – 2 osoby.

Strukturę wykształcenia ww. pracowników ośrodka przedstawia wykres 14.

Wykres 14: Wykształcenie pracowników ośrodka zatrudnionych w 2023 r. na czas nieokreślony

Spośród 22 osób zatrudnionych na czas nieokreślony:

- 21 osoby wykonywały pracę w ramach normalnego systemu czasu pracy,
 - 1 osoba pracowała w ramach zadaniowego systemu czasu pracy;
- b/ pracownicy zatrudnieni na czas określony: 5 osób w pełnym wymiarze czasu pracy (w 2022 r. – 4);
- c/ osoby świadczące pracę w ramach umowy zlecenia (nieprowadzące działalności gospodarczej) – 38, w tym: 34 opiekunów osób starszych/ niepełnosprawnych (w tym w ramach programu „Opieka wychnieniowa” 14 osób, 26 asystentów osoby niepełnosprawnej, z których 6 wykonywało również usługi opieki wychnieniowej), 1 osoba wykonująca specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, 1 kasjerka prowadząca kasę zapomogowo-pożyczkową, zamówienia publiczne 1 osoba, ochrona danych 1 osoba (w 2022 r. – 29 osób);
- d/ osoby świadczące usługi (prowadzące działalność gospodarczą, osobiście wykonujące zleczone usługi) - 3 w tym 2 wykonujące specjalistyczne usługi opiekuńcze (psychiatryczne, logopedyczne), 1 usługi informatyczne;
- e/ osoby odbywające staż absolwencki – 2 (wykazane również w pracownikach zatrudnionych na czas określony, ponieważ po stażu zostały zatrudnione na czas określony), na stanowisku pracownik kancelaryjny (w 2022 r.– 3).

Podobnie jak w poprzednich latach, także w 2023 r., pracownicy ustawicznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu formach pozaszkolnego doskonalenia zawodowego, w tym, w: seminariach, konferencjach, warsztatach, spotkaniach członków Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej – ogółem w 21 szkoleniach (w 2022 r. w 25 szkoleniach). Na ten cel w 2023 r. wydatkowano kwotę 7 974 zł (w 2022 r. 8 241 zł). Dodatkowo 2 pracowników uczestniczyło w szkoleniach finansowanych z Krajowego Funduszu Szkoleniowego.

W 2023 r. w strukturze organizacyjnej ośrodka funkcjonowały następujące samodzielne stanowiska pracy oraz komórki organizacyjne, podporządkowane bezpośrednio:

a) Dyrektorowi ośrodka:

- zastępca dyrektora,
- główny księgowy,
- Inspektor Ochrony Danych – radca prawny,
- kierownik Działu pomocy społecznej;

b) Zastępcy dyrektora Ośrodka:

- kierownik Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych,
- pracownicy Sekcji ds. administracyjnych i oświatowych;

c) Głównemu księgowemu ośrodka:

- zastępca głównego księgowego
- pracownicy Sekcji finansowej;

d) Kierownikowi Działu pomocy społecznej:

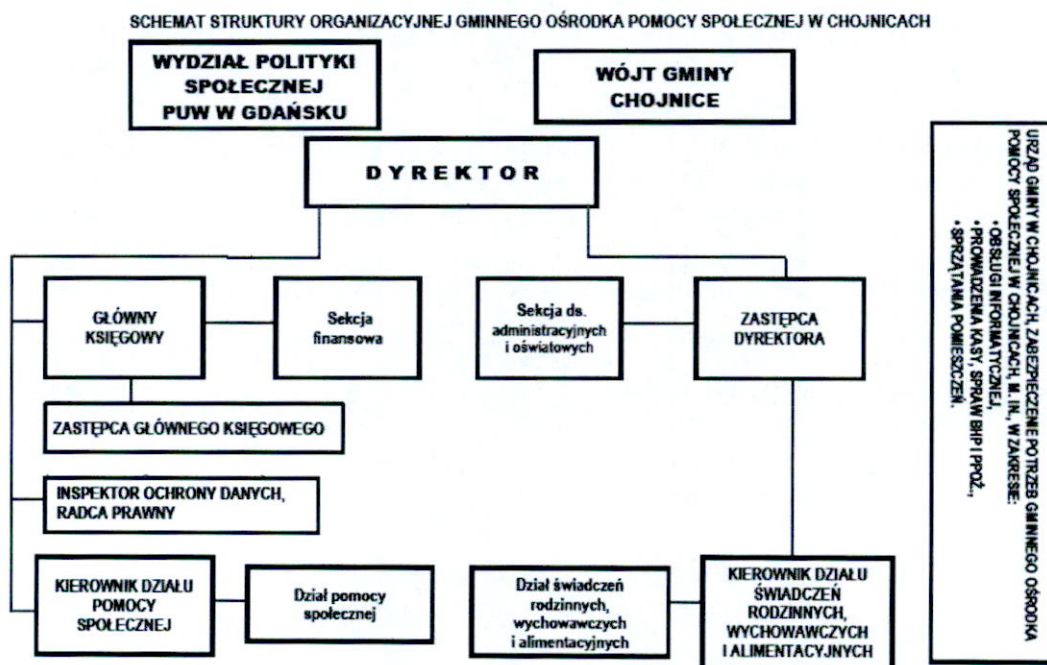
- terenowi pracownicy socjalni wykonujący zadania, w przydzielonych rejonach opiekuńczych, wynikające, w szczególności, z ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wraz z aktami wykonawczymi,
- asystent rodziny, który działa bez wyznaczonych rejonów świadcząc pomoc mieszkańcom gminy Chojnice w środowisku ich zamieszkania lub w innym miejscu – wskazanym przez rodzinę,

e) Kierownikowi Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych

- pracownicy Działu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych.

Graficzną strukturę organizacyjną ośrodka w 2023 r., przedstawia schemat nr 1.

Schemat nr 1: Struktura organizacyjna ośrodka

PODSUMOWANIE I KIERUNKI DZIAŁANIA W 2023R.

Z niniejszego sprawozdania wynika, że ujmując kompleksowo wydatki ośrodka w 2023 r., to:

- na realizację zadań wydatkowano o 54,5% (tj. o 22 028 116 zł) środków finansowych mniej, aniżeli w 2022 r.;
- nadal zdecydowaną większość – prawie 82,1% – budżetu ośrodka stanowiły środki otrzymane z budżetu państwa, w tym funduszy celowych, na realizację zadań zleconych i dotacje celowe na realizację zadań własnych gminy;
- wciąż zdecydowana większość – 71,7% – środków, łącznie ze wszystkich obszarów wsparcia zasilają budżety domowe mieszkańców (w formie świadczeń pieniężnych i/lub pomocy rzeczowej), jednak w porównaniu z rokiem 2022 wartość ta istotnie spadła, o 13,9 punktu procentowego. Jest to spowodowane realizowaniem w 2023 r. w bardzo ograniczonym stopniu świadczeń tarczy antykryzysowej;
- spośród wszystkich obszarów wsparcia mieszkańców gminy obsługiwanych przez ośrodek, największy odsetek środków (67,7%) wydatkowano na świadczenia rodzinne i wychowawcze, z kolei najmniejszy (0,3%) na pomoc materialną dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne).

Biorąc pod uwagę poszczególne obszary działania ośrodka w roku 2023, w porównaniu z rokiem 2022, odnotowano, w szczególności:

1. W systemie pomocy społecznej:

- a/ spadek liczby środowisk – liczba rodzin/osób korzystających w rejonie opiekuńczym pracownika socjalnego w 2022 r. wynosiła średnio 30 środowisk, natomiast w 2023 r. spadła do 28 środowisk;
- b/ spadek wydatków poniesionych w związku z koniecznością zapewnienia usług opiekuńczych osobom niesamodzielnym w ich miejscu zamieszkania (w 2023 r. udzielono 4217 świadczeń na kwotę 152 875 zł, natomiast w 2022 r. 7 334 świadczeń na kwotę 206 093 zł);
- c/ spadek wydatków na zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi z uwagi na brak specjalistów chętnych do realizacji tego zadania. W 2023 r. skorzystało 12 osób na kwotę 13 900 zł, natomiast w 2022 r. 10 osób na kwotę 51 960 zł;
- d/ spadek wydatków na zasiłki okresowe, ponieważ mniejsza liczba osób zgłaszała się o przyznanie pomocy, spowodowane było to wzrostem wynagrodzeń w tym najniższej krajowej.
- e/ spadek wskaźników dotyczących rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, tj. średniej wartości pomocy w formie zasiłku celowego na zakup żywności przyznawanego w ramach programu oraz okresu, na jaki była udzielana pomoc. Przeciętnie pomocy udzielano na okres 6 miesięcy (w 2022 r. – 7 miesięcy), średnia kwota zasiłku dla rodzin (lub osób prowadzących samodzielne gospodarstwa domowe) była jednak wyższa o 10 zł od ubiegłorocznej i wynosiła 319 zł w skali miesiąca (w 2022 r. po 309 zł);
- f/ wzrost wydatków poniesionych w związku z obowiązkiem współfinansowania pobytu mieszkańców gminy w domu pomocy społecznej. W 2023 r. nie umieszczono w DPS nowych osób, ale też 1 osoba zmarła, jedna osoba tylko do maja ponosiła odpłatność w DPS w pełnej wysokości. Koszty utrzymania pensjonariuszy wzrosły tak, jak każdego roku z uwagi na zmieniający się co roku koszt utrzymania mieszkańca;
- g/ zmniejszył się odsetek środowisk korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa – w 2022 r. wynosił niecałe 54%, w 2023 r. natomiast niecałe 53% wszystkich świadczeniobiorców (jednak liczba środowisk w 2023 r. zwiększyła się o 3 w stosunku do roku 2022);
- h/ o 20 osób wzrosła liczba zarejestrowanych w PUP mieszkańców gminy Chojnice, Stopa bezrobocia w powiecie chojnickim na koniec roku 2023 wynosiła 8,6%, i wzrosła nieznacznie od tej która była ustalona na dzień 31.12.2021 r. – 8,5%. Na tle województwa pomorskiego, czy kraju bezrobocie w powiecie chojnickim wciąż osiąga wartość stosunkowo wysoką. Stopa bezrobocia w województwie pomorskim i w Polsce wynosiła odpowiednio 4,6% i 5,1%. Problem bezrobocia, w statystykach ośrodka, w 2023 r., podobnie jak w roku poprzednim, zajął trzecią, po ubóstwie i niepełnosprawności pozycję pod względem częstotliwości występowania wśród przesłanek uzasadniających przyznanie pomocy;

2. W systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej:

- a/ utrzymująca się na zbliżonym poziomie liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny (w roku 2022 z tej formy wsparcia skorzystało 19 rodzin, w 2023 r. – 18);
- b/ utrzymujący się na zbliżonym poziomie przeciętny wymiar czasu pracy asystenta z jedną rodziną, który wynosił średnio 27 miesięcy (w 2022 r. – 28 miesięcy);

c/ poprawę funkcjonowania kolejnych rodzin korzystających z usług asystenta w obszarach, co do których, do chwili objęcia wsparciem, pojawiały się zastrzeżenia, w tym, w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, sprawowania opieki nad dziećmi, rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem;

3. W obszarze świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych:

a/ spadek wydatków na świadczenia wychowawcze o 99,43%, tj. o 10 438 817 zł, co związane jest ze zmianą ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, w szczególności przekazaniem realizacji świadczenia Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych;

b/ wzrost wydatków na świadczenia pielęgnacyjne o 24,57%, tj. o 1 135 157 zł, co związane jest z przede wszystkim z waloryzacją świadczeń (wzrost kwoty świadczenia pielęgnacyjnego z 2119 zł w 2022 r. do 2 458 zł w 2023 r.) oraz zwiększeniem liczby osób z nich korzystających (w 2022 r. ze świadczenia pielęgnacyjnego korzystało 205 osób, a w 2023 r. - 213 osób);

c/ spadek wydatków na specjalne zasiłki opiekuńcze oraz zasiłki dla opiekunów:

- specjalne zasiłki opiekuńcze o 40,00%, tj. o 4 960 zł,
- zasiłki dla opiekunów o 16,67%, tj. o 1240 zł.

Zmniejszenia tych wydatków wynikają z ubiegania się osób korzystających z tych świadczeń o świadczenie korzystniejsze, którym jest świadczenie pielęgnacyjne. Na dzień 31.12.2023 r. w tut. ośrodku nie było ani jednej osoby pobierającej specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna;

d/ spadek wydatków na świadczenia rodzicielskie o 21,18%, tj. o 109 381 zł;

a/ spadek wydatków na zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych:

- ogółem wydatki zmniejszyły się o 14,17%, tj. o 239 812 zł,
- wydatki na zasiłki rodzinne zmniejszyły się – o 15,44%, tj. o 164 459 zł, natomiast spośród dodatków do zasiłków rodzinnych najbardziej zmniejszyły się wydatki na dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego – o 14,96%, tj. o 8016 zł, samotnego wychowywania dziecka – o 13,81%, tj. o 9664 zł, dodatki z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania – o 12,30%, tj. o 12 706 zł, wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – o 9,88%, tj. o 21 134 zł, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 5,31%, tj. o 4274 zł, wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – o 4,30%, tj. o 2559 zł. Wyjątek stanowi dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu urodzenia dziecka, gdzie zanotowano wzrost o 76,47%, tj. o 13000 zł w stosunku do roku 2022. Spadek wydatków na zasiłki rodzinne z dodatkami (dodatki do zasiłków rodzinnych nie są samoistnymi świadczeniami, mogą być wypłacane tylko z zasiłkiem rodzinnym) jest konsekwencją pozostawania na niezmiennym poziomie od 2015 r. kryterium dochodowego, wynoszącego 674 zł na osobę w rodzinie, a w przypadku rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym 764 zł;

b/ spadek wydatków na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka – o 9,82%, tj. o 11 000 zł. Spadek ten można tłumaczyć zmniejszeniem liczby urodzonych dzieci, ponieważ według danych Wydziału Organizacyjnego i Spraw Obywatelskich liczba dzieci urodzonych w 2023 r. (169) była mniejsza niż w 2022 r. (199) oraz poprawą sytuacji finansowej rodzin przy jednoczesnym utrzymaniu kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymania jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka.

c/ wzrost wydatków na świadczenia alimentacyjne o 8,25%, tj. o 33 457 zł, co związane jest ze zmianą kryterium dochodowego: do 30 września 2023 r. obowiązywało kryterium dochodowe w wysokości 900 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie, a od 1 października 2023 r. – 1 209 zł;

d/ wzrost kwoty wyegzekwowanej od dłużników alimentacyjnych – o 35,04%, tj. 97 653 zł, co może być związane z poprawą sytuacji materialnej dłużników, a także brakiem gotowości z ich strony do ponoszenia konsekwencji w postaci wszczęcia postępowania w sprawie o przestępstwo z art. 209 K.k., tj. niealimentacji, czy utraty prawa jazdy, zgłoszenia do biur informacji gospodarczej.

e/ wzrost kwoty zobowiązań alimentacyjnych – o 3,20%, tj. o 396 771 zł. Podstawową przyczyną niepłacenia alimentów jest uchylanie się dłużników alimentacyjnych od podjęcia legalnego zatrudnienia, w celu uniknięcia potrąceń komorniczych z wynagrodzenia na rzecz zasądzonych alimentów. W wielu przypadkach niewypełnianie obowiązku alimentacyjnego przez rodziców dziecka związane jest także z uzależnieniem od alkoholu. Wzrost ww. kwoty jest również spowodowany narastaniem odsetek od zadłużenia;

4. W zakresie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny (KDR):

- wzrost liczby rodzin posiadających kartę o 209 rodzin. Na dzień 31.12.2023 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę w gminie Chojnice wynosiła 1523 (różnica z liczbą faktycznie złożonych wniosków związana jest z faktem, iż Karty unieważnia się ze względu na zmianę gminy miejsca

zamieszkania). Kartę przyznano 5047 mieszkańcom gminy Chojnice, 2756 Kart dla rodziców/małżonków oraz 2291 Kart dla dzieci i młodzieży. Natomiast na dzień 31.12.2022 r. liczba rodzin posiadających przynajmniej jedną zamówioną Kartę wynosiła 1314 (Kartę przyznano 4519 osobom);

5. W ramach systemu oświaty:

- spadek wydatków na pomoc materialną dla uczniów o 33,36%, tj. o 14 824,70 zł przy liczbie 39 uczniów korzystających z tego wsparcia (69 uczniów w 2022 r.), spowodowany poprawą sytuacji dochodowej rodzin i zaprzestaniem korzystania z tej formy pomocy;

6. W ramach działań Zespołu Interdyscyplinarnego:

- obciążenie związane z realizacją zadań z zakresu przemocy domowej zwiększyło się, w tym w szczególności w zakresie obsługi nowo zakładanych Niebieskich Kart, w tym zakładanie teczek dla nowych procedur, przygotowywanie powołań do grup diagnostyczno - pomocowych, nadawanie upoważnień do przetwarzania danych osobowych, prowadzenie rejestrów osób upoważnionych, przygotowywanie oświadczeń o zachowaniu poufności. Na nieco wyższym poziomie kształtowały się liczby: prowadzonych rocznie procedur Niebieskie Karty (w 2023 r. – 44, 2022 r. – 37) oraz wszczętych procedur Niebieskie Karty (w 2023 r. – 31, w 2022 r. – 21). Znaczny wzrost nastąpił w ilości dokumentacji dotyczącej procedur „Niebieskie Karty” udostępnianej uprawnionym podmiotom w związku z prowadzonymi postępowaniami (w 2023 r. - 35, 2022 r. – 13).

Funkcjonowanie ośrodka w 2024 r., w zdecydowanej większości, polegać będzie na kontynuowaniu realizowanych – w 2023 r. i w latach wcześniejszych – zadań wynikających z przepisów obowiązującego prawa oraz na podejmowaniu przedsięwzięć wynikających z wprowadzonych w życie nowych rozwiązań prawnych, a także na inicjowaniu działań służących lepszemu zaspokojeniu potrzeb osób, rodzin i grup społecznych.

W szczególności, za priorytetowe kierunki działań przyjęto:

- udział w pracach zmierzających do opracowania projektu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Chojnice;
- realizację pracy socjalnej w oparciu o kontrakty i projekty socjalne;
- rozszerzanie wymiaru i zakresu indywidualnej, zintensyfikowanej pracy socjalno-wychowawczej oraz pomocy pedagogiczno-psychologicznej, opartej na koncepcji pracy asystenta rodziny, dla rodzin wieloprotblemowych z deficytami w sferze opiekuńczo-wychowawczej;
- udział w rozwijaniu oferty działań na rzecz osób doznających przemocy, rozszerzaniu jej zakresu, upowszechnianiu i doskonaleniu metody pracy interdyscyplinarnej;
- realizację Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024, rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”, osłonowych: w zakresie dożywiania na lata 2024-2028 „Posiłek dla dzieci i młodzieży”, „Koperta życia”, Programu dla rodzin wielodzietnych „Karta Dużej Rodziny Gminy Chojnice”;
- rozwijanie oferty adresowanej do mieszkańców gminy, zwłaszcza osób starszych i z niepełnosprawnościami, poprzez pozyskiwanie środków na nowe formy wsparcia, np. opieka wytchnieniowa, opiekun osobisty osoby z niepełnosprawnością, „Lokalna karta seniora”, teleopieka – w ramach programu rządowego „Korpus Wsparcia Seniorów” na rok 2024;
- podnoszenie poziomu i skuteczności funkcjonowania ośrodka, m. in. poprzez stałe podnoszenie kwalifikacji i kompetencji zatrudnionej kadry oraz rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu lepszego zaspokajania potrzeb mieszkańców gminy;
- współpracę ze służbami zatrudnienia oraz innymi podmiotami prowadzącą do aktywizacji zawodowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, m. in. poprzez wspieranie ich w nabywaniu nowych i rozwijaniu już posiadanych umiejętności zawodowych i społecznych w ramach projektów, współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Potrzeby na realizację zadań ośrodka – ich finansowy wymiar – zostały przedstawione w uchwale przyjmującej budżet gminy Chojnice na 2024 rok (uchwała nr L/837/2023 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2023 r.).

Spis wykresów

Wykres 1: Liczba rodzin korzystających w latach 2021-2023 z poszczególnych obszarów wsparcia obsługiwanych przez ośrodek pomocy społecznej.....	7
Wykres 2: Wydatki GOPS w 2022 i 2023 r. z podziałem na źródła finansowania	8
Wykres 3: Źródła finansowania zrealizowanych w 2022 i 2023 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej	11
Wykres 4: Mieszkańcy gminy przebywający w domach pomocy społecznej według typu domu	13
Wykres 5: Środowiska a rodziny z dziećmi korzystające z pomocy społecznej w latach 2017-2023	22
Wykres 6: Czas pracy asystenta z rodziną w 2023 r.	23
Wykres 7: Uczniowie korzystający ze świadczeń pomocy materialnej w ramach systemu oświaty w latach 2015-2023.....	25
Wykres 8: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2014-2023	30
Wykres 9: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń z systemu świadczeń rodzinnych, wychowawczych i alimentacyjnych w 2023 r.	38
Wykres 10: Udział procentowy wydatków na poszczególne rodzaje świadczeń opiekuńczych w 2023 r.	40
Wykres 11: Liczba rodzin korzystających ze świadczenia pielęgnacyjnego oraz wydatki na świadczenie pielęgnacyjne w latach 2013-2023.	41
Wykres 12: Udział procentowy wydatków na zasiłki rodzinne i poszczególne rodzaje dodatków w 2023 r.	42
Wykres 13: Wydatki na realizację świadczeń alimentacyjnych w latach 2014-2023	44
Wykres 14: Wykształcenie pracowników ośrodka zatrudnionych w 2023 r. na czas nieokreślony	49

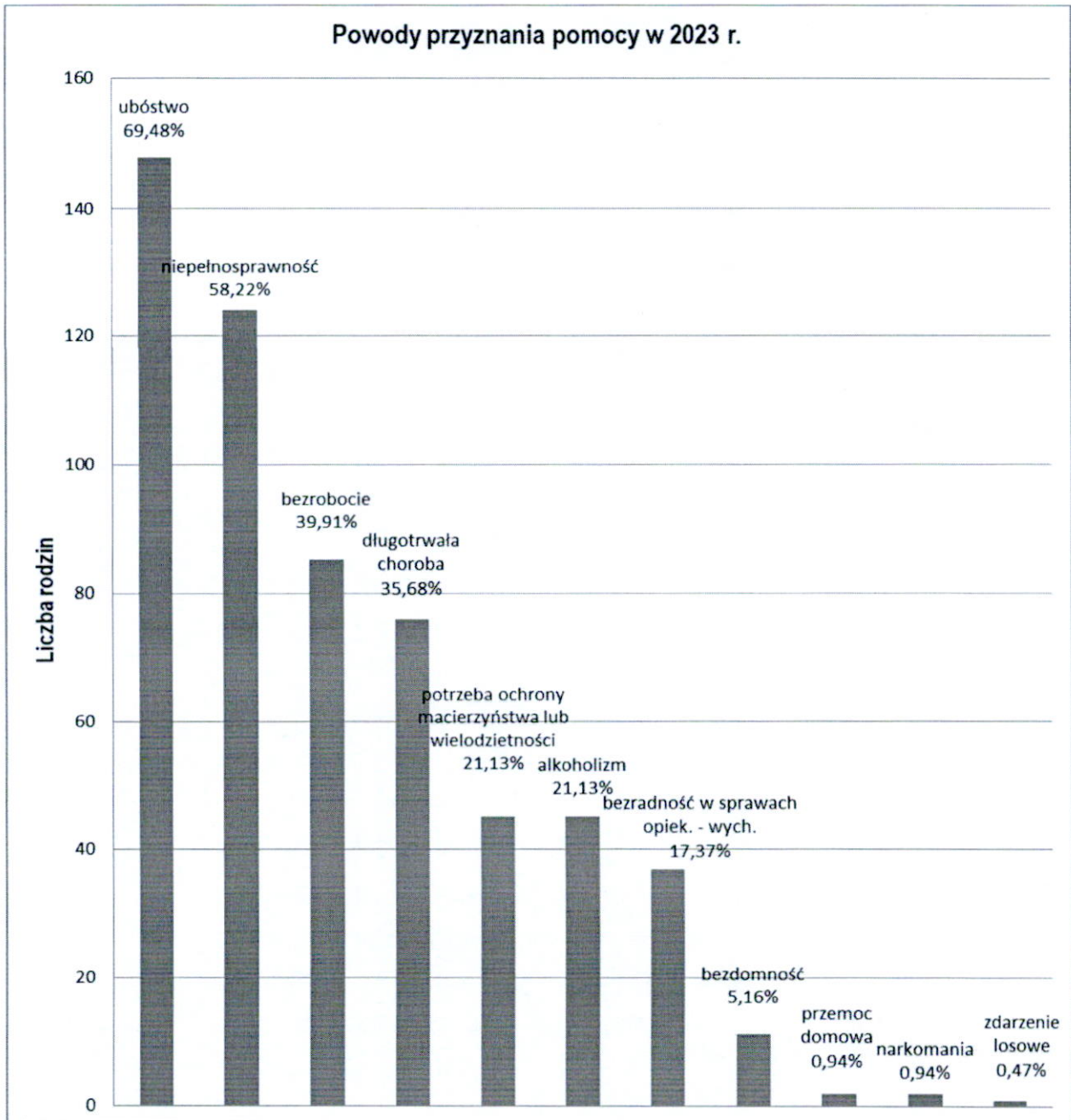
Spis tabel

Tabela 1: Wydatki w latach 2021-2023 na realizację zadań w poszczególnych obszarach działania	9
Tabela 2: Przeznaczenie wydatków ośrodka w latach 2021 – 2023	10
Tabela 3: Liczba mieszkańców gminy przebywających w domach pomocy społecznej w latach 2014-2023.....	13
Tabela 4: Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	22
Tabela 5: Koszt pobytu dzieci w pieczy zastępczej	24
Tabela 6: Przyczyny przyznawania zasiłków szkolnych w latach 2020-2023	26
Tabela 7: Liczba Niebieskich Kart A, które wpłynęły do ZI w latach 2014-2023, z wyszczególnieniem instytucji, które wszczęły procedurę w danej rodzinie	30
Tabela 8: Wydatki na utrzymanie ośrodka w 2022 i 2023 r.	48
Schemat nr 1: Struktura organizacyjna ośrodka	50

Załączniki:

Załącznik nr 1: Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej	
Załącznik nr 2: Powody przyznania pomocy w 2023 r.	
Załącznik nr 3: Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice	
Załącznik nr 4: Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2022-2023	
Załącznik nr 5: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2023-2023 wg grup wiekowych	
Załącznik nr 6: Bezrobotni PUP i GOPS w latach 2022-2023 wg wykształcenia	
Załącznik nr 7: Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. <i>Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2021-2024</i>	
Załącznik nr 8: Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice	
Załącznik nr 9: Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny	

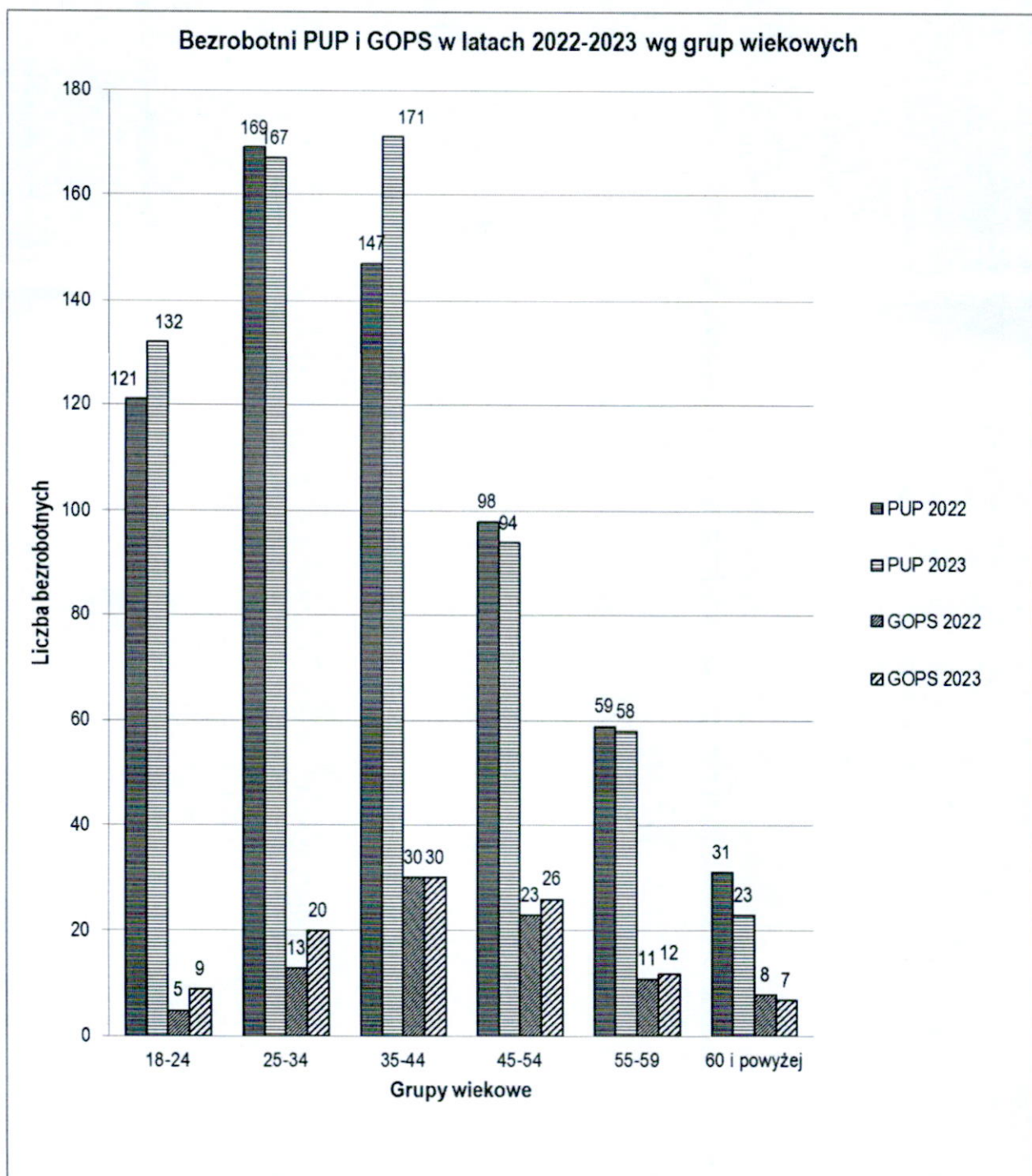

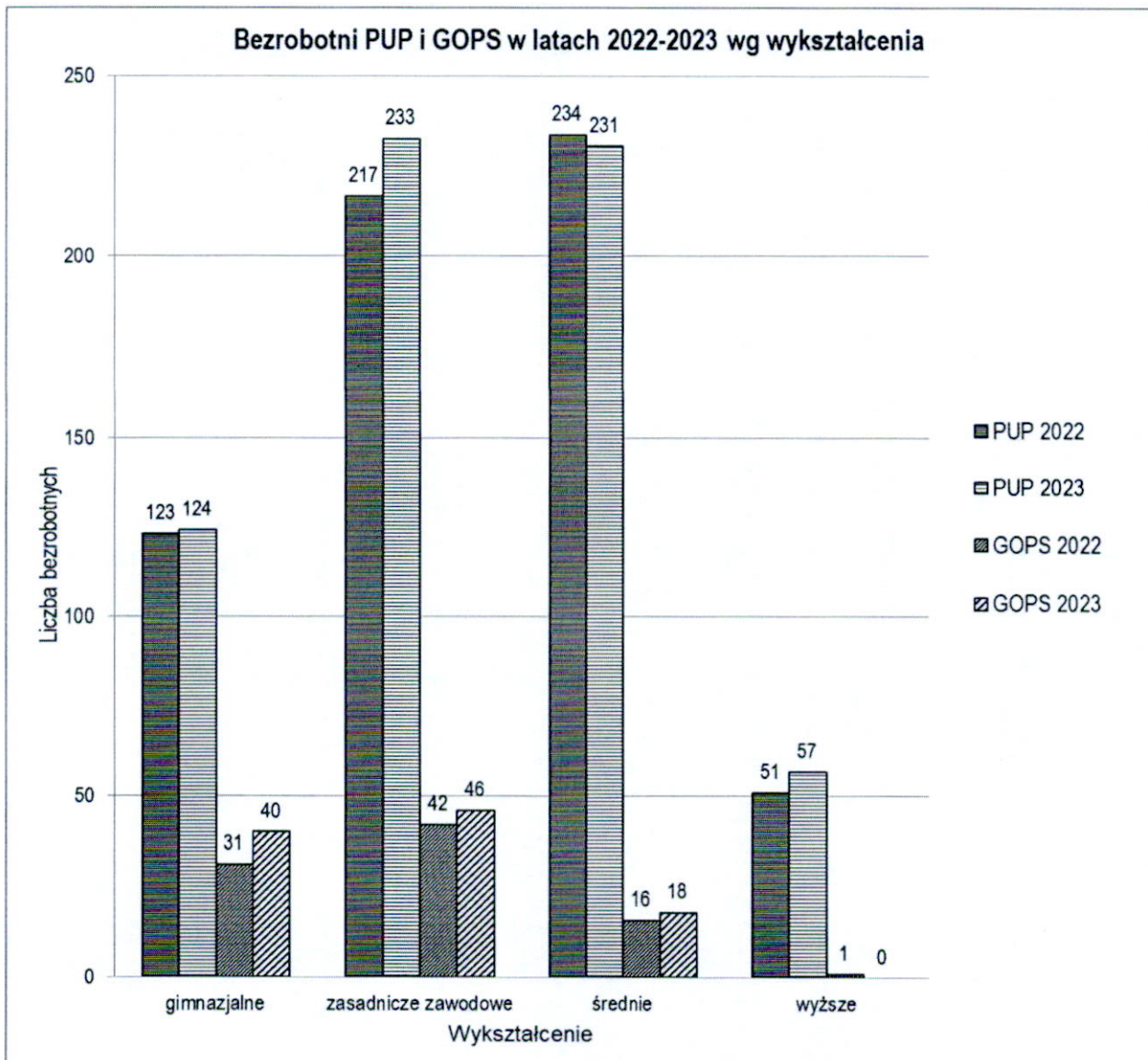
Poziom ubóstwa w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Rodziny do 100% kryterium dochodowego		% osób spełniających ustawowe kryterium dochodowe
			Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
1.	Angowice	277	2	2	0,72
2.	Charzykowy	2091	7	7	0,33
3.	Chojnaty	211	2	2	0,95
4.	Chojniczki	1468	6	10	0,68
5.	Ciechocin	458	12	26	5,68
6.	Czarłomie-Jarcewo	326	3	3	0,92
7.	Doręgowice	330	4	7	2,12
8.	Funka	172	5	10	5,81
9.	Gockowice - Objezierze	287	4	18	6,27
10.	Granowo	211	2	4	1,90
11.	Klawkowo	526	1	1	0,19
12.	Kłosnowo	151	1	1	0,66
13.	Kłodawa	322	1	2	0,62
14.	Kopernica	56	0	0	0,00
15.	Krojanty	599	2	8	1,34
16.	Kruszka	329	3	7	2,13
17.	Lichnowy	1325	10	23	1,74
18.	Lotyń	367	2	2	0,54
19.	Moszczenica	196	1	1	0,51
20.	Nieżychowice	730	9	15	2,05
21.	Nowa Cerkiew	979	6	12	1,23
22.	Nowe Ostrowite	249	0	0	0,00
23.	Nowy Dwór - Cołdanki	328	5	9	2,74
24.	Ogorzeliny	1141	14	23	2,02
25.	Ostrowite	470	6	14	2,98
26.	Pawłowo	1002	8	17	1,70
27.	Pawłowo-Lipienice	637	2	2	0,31
28.	Powałki	521	2	2	0,38
29.	Raclawki	253	2	2	0,79
30.	Silno	997	11	35	3,51
31.	Sławęcín	550	0	0	0,00
32.	Swornegacie	1139	13	47	4,13
33.	Topole	312	1	1	0,32
34.	Zbeniny	250	1	1	0,40
		19260	148	314	1,63

Liczba świadczeniobiorców korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice w latach 2022-2023

Nazwa sołectwa	Liczba mieszkańców	Świadczeniobiorcy		% osób objętych pomocą OPS w 2023 r.	% osób objętych pomocą OPS w 2022 r.	Bilans 2022-2023		
		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie			Różnica w punktach procentowych	Dynamika 2021=100%	Wzrost/spadek %
Angowice	277	5	7	2,53	4,38	-1,85	57,70	-42,30
Charzykowy	2091	14	45	2,15	0,62	1,53	347,11	247,11
Chojnaty	211	1	5	2,37	1,90	0,47	124,72	24,72
Chojniczki	1468	12	27	1,84	1,19	0,65	154,56	54,56
Ciechocin	458	22	62	13,54	10,04	3,50	134,83	34,83
Czarłomie - Jarcewo	326	8	14	4,29	2,11	2,18	203,53	103,53
Doręgowice	330	8	22	6,67	7,59	-0,92	87,83	-12,17
Funka	172	6	15	8,72	8,00	0,72	109,01	9,01
Gockowice - Objezierze	287	6	20	6,97	6,90	0,07	100,99	0,99
Granowo	211	5	14	6,64	7,62	-0,98	87,07	-12,93
Klawkowo	526	2	5	0,95	0,99	-0,04	96,02	-3,98
Kłosnowo	151	1	6	3,97	3,31	0,66	120,05	20,05
Kłodawa	322	4	5	1,55	3,95	-2,40	39,31	-60,69
Kopernica	56	1	2	3,57	3,51	0,06	101,75	1,75
Krojanty	599	6	19	3,17	4,75	-1,58	66,78	-33,22
Kruszka	329	4	11	3,34	2,43	0,91	137,59	37,59
Lichnowy	1325	16	38	2,87	4,12	-1,25	69,61	-30,39
Lotyń	367	4	10	2,72	3,20	-0,48	85,15	-14,85
Moszczenica	196	3	5	2,55	3,19	-0,64	79,97	-20,03
Nieżychowice	730	11	14	1,92	2,95	-1,03	65,01	-34,99
Nowa Cerkiew	979	10	19	1,94	2,37	-0,43	81,89	-18,11
Nowe Ostrowite	249	6	11	4,42	1,96	2,46	225,39	125,39
Nowy Dwór - Cołdanki	328	8	17	5,18	2,78	2,40	186,44	86,44
Ogorzeliń	1141	19	36	3,16	2,42	0,74	130,38	30,38
Ostrowite	470	12	26	5,53	5,43	0,10	101,88	1,88
Pawłowo	1002	22	68	6,79	7,90	-1,11	85,90	-14,10
Pawłówko	637	6	6	0,94	1,10	-0,16	85,63	-14,37
Powałki	521	5	9	1,73	3,62	-1,89	47,72	-52,28
Raławki	253	5	10	3,95	6,97	-3,02	56,71	-43,29
Silno	997	19	54	5,42	4,66	0,76	116,23	16,23
Sławęcín	550	8	20	3,64	2,57	1,07	141,49	41,49
Swornegacie	1139	22	74	6,50	5,77	0,73	112,60	12,60
Topole	312	2	4	1,28	0,67	0,61	191,35	91,35
Zbeniny	250	1	1	0,40	0,41	-0,01	97,56	-2,44
suma:	19260	284	701	3,64	x	x	x	x

**Sprawozdanie z realizacji w 2023 r.
„Programu wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2021-2024”**

„Program wspierania rodziny w gminie Chojnice na lata 2022-2024 został przyjęty do realizacji Uchwałą Nr XXX/533/2021 Rady Gminy w Chojnicach z dnia 29 grudnia 2021 r.

Poniżej zamieszczono dane zebrane w związku z prowadzonym monitoringiem działań zaplanowanych w ww. programie:

Zadanie 1: Zapewnienie rodzinie dostępu do poradnictwa specjalistycznego, w szczególności prawnego, psychologicznego, rodzinnego

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób objętych wsparciem specjalistycznym

- poradnictwo prawne – wartość wskaźnika – **17**
- poradnictwo psychologiczne – wartość wskaźnika – **14**
- poradnictwo rodzinne – wartość wskaźnika – **8**

Zadanie 2: Motywowanie rodziców do udziału w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba rodziców uczestniczących w warsztatach – wartość wskaźnika – **7**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 3: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z zajęć grupowych rozwijających umiejętności społeczne

Wskaźnik realizacji zadania:

- a) Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach grupowych – wartość wskaźnika – **1**
- b) Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 4: Motywowanie rodziców do korzystania przez dzieci z oferty domów kultury i świetlic wiejskich

Wskaźnik realizacji zadania: Stosunek liczby dzieci korzystających z oferty domów kultury i świetlic wiejskich do ogólnej liczby dzieci (dotyczy dzieci pozostających w bazie danych GOPS - Dział pomocy społecznej) – wartość wskaźnika – **17/253**

Zadanie 5: Zapewnienie rodzinie usług asystenta rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny – wartość wskaźnika – **18**

Zadanie 6: Zapewnienie rodzinie wsparcia w formie usług opiekuńczych dla rodzin z dziećmi

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin korzystających z usług dla rodzin z dziećmi – wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 7: Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba osób, w tym dzieci, objętych usługami – wartość wskaźnika – **4**

Zadanie 8: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin, w których zamknięto procedurę „Niebieskie Karty” – **27**

Zadanie 9: Podejmowanie działań zmierzających do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione od alkoholu, w tym uzyskanie postanowienia Sądu o zobowiązaniu do leczenia uzależnienia

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin z problemem uzależnienia zmotywowanych przez pracownika socjalnego do zgłoszenia problemu uzależnienia w GKRPA - wartość wskaźnika – **4**

Zadanie 10: Pomoc rodzicom w uzyskaniu wsparcia finansowego/rzeczowego na cele edukacyjne w formie stypendiów szkolnych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba uczniów korzystających ze stypendiów szkolnych – wartość wskaźnika – **30** uczniów skorzystało ze stypendiów, **9** uczniów otrzymało zasilek szkolny.

Zadanie 11: Organizowanie cyklicznych spotkań z pracownikami socjalnymi, na których omawiane będą problemy związane z diagnozowaniem sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: liczba spotkań – wartość wskaźnika – **6**

Zadanie 12: Diagnozowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem możliwości pozyskania pomocy rodziny wspierającej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba sporządzonych diagnoz – wartość wskaźnika – **9**

Zadanie 13: Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych monitoringiem - wartość wskaźnika – **27**

Zadanie 14: Organizowanie i finansowanie szkoleń dla asystentów rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba szkoleń, w których uczestniczył asystent rodziny - wartość wskaźnika – **0**

Zadanie 15: Motywowanie członków rodzin wielodzietnych do ubiegania się o przyznanie Karty Dużej Rodziny

Wskaźnik realizacji zadania: Ilość wniosków złożonych przez osoby, które były motywowane przez pracowników GOPS – **27**

Zadanie 16: Koordynowanie poradnictwa w zakresie: przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba rodzin objętych wsparciem – **18**

Zadanie 17: Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej, interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym

Wskaźnik realizacji zadania: Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wysokość nakładów finansowych ponoszonych przez gminę w związku z pobytem dzieci w pieczy zastępczej

W 2023 r. regulowano należność w ustawowo określonej wysokości za **11** dzieci – koszt **152 303 zł**

Zadanie 18: Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej zakładającego w szczególności:

1. utrzymywanie przez rodziców osobistych kontaktów z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów
2. udzielanie wsparcia finansowego rodzinom na dojazd do miejsca pobytu dziecka przebywającego w pieczy zastępczej oraz w związku z kosztami ponoszonymi w okresie urlopowania dzieci,
3. usługi asystenta rodziny,
4. podjęcie/utrzymanie pracy zarobkowej przez rodzica/ów,
5. udział w warsztatach kształtujących umiejętności wychowawcze/społeczne.

Wskaźnik realizacji zadania:

6. Stosunek liczby opracowanych planów do liczby rodzin, których dzieci są umieszczone w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika **9/16**
7. Liczba zawartych kontraktów socjalnych – wartość wskaźnika – **0**
8. Liczba rodzin utrzymujących osobiste kontakty z dziećmi umieszczonymi w pieczy – wartość wskaźnika – **5**
9. Liczba zasiłków celowych na pokrycie kosztów dojazdu do miejsca pobytu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej – wartość wskaźnika – **0**
10. Liczba pobyków dziecka przebywającego w pieczy zastępczej w rodzinie biologicznej – osobiste kontakty utrzymuje 5 dzieci: 1- urlopowania co 2 tygodnie, 1 spotyka się w PCPR raz kilka razy w roku, 1- raz w tygodniu w rodzinie zastępczej, 5 - nieregularnie,
11. Liczba osób, które podjęły / kontynuują pracę zarobkową - wartość wskaźnika – **0**
12. Liczba rodziców uczęszczających na warsztaty – wartość wskaźnika – **0**

Liczba rodzin posiadających Kartę Dużej Rodziny w poszczególnych sołectwach gminy Chojnice

L.p.	Nazwa sołectwa	Liczba rodzin										
		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Łącznie
1.	Angowice	2	4	1	0	0	4	1	1	3	2	18
2.	Charzykowy	10	8	4	7	3	33	8	6	36	21	136
3.	Chojnaty	1	1	0	1	0	4	1	3	2	3	16
4.	Chojniczki	6	17	3	3	2	29	2	6	15	12	95
5.	Ciechocin	1	3	1	3	2	10	1	2	12	8	43
6.	Czarłomie - Jarcewo	2	5	0	0	1	7	2	0	3	5	25
7.	Doręgowice	1	2	1	2	2	6	0	0	3	3	20
8.	Funka	0	0	0	0	0	5	2	0	3	5	15
9.	Gockowice - Objezierze	1	3	3	0	3	10	2	2	8	3	35
10.	Granowo	0	2	0	1	1	3	0	0	1	1	9
11.	Klawkowo	1	4	1	1	1	12	3	2	4	4	33
12.	Kłosnowo	0	1	0	0	0	8	2	0	3	5	19
13.	Kłodawa	3	1	2	0	1	8	0	2	3	5	25
14.	Kopernica	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	3
15.	Krojanty	2	8	5	1	0	15	1	2	15	15	64
16.	Kruszka	3	8	2	2	4	9	0	4	9	2	43
17.	Lichnowy	10	13	4	10	1	24	9	3	23	17	114
18.	Lotyń	3	4	2	1	4	6	1	5	4	4	34
19.	Moszczenica	0	2	0	0	0	7	0	6	3	3	21
20.	Niezychowice	7	5	1	1	1	12	1	4	11	9	52
21.	Nowa Cerkiew	2	13	4	2	2	21	10	7	10	11	82
22.	Nowe Ostrowite	0	1	0	0	0	15	2	2	3	2	25
23.	Nowy Dwór - Coidanki	2	1	1	1	1	3	1	0	3	2	15
24.	Ogorzeliny	2	8	3	0	1	23	4	5	16	17	79
25.	Ostrowite	0	3	2	0	3	15	2	5	4	4	38
26.	Pawłowo	7	10	5	4	3	38	8	5	12	8	100
27.	Pawłówko - Lipienice	4	4	3	3	3	19	3	0	11	3	53
28.	Powałki	2	5	3	2	2	7	1	0	3	5	30
29.	Raławki	2	2	1	2	0	11	1	3	4	4	30
30.	Silno	0	5	4	2	0	30	10	4	18	10	83
31.	Sławęcín	0	7	6	1	2	9	1	4	12	6	48
32.	Swornegacie	2	12	3	8	3	22	2	5	12	5	74
33.	Topole	2	4	1	1	1	7	4	3	3	2	28
34.	Zbeniny	1	3	1	0	2	6	2	0	6	2	23
RAZEM		79	170	67	59	49	439	87	91	278	209	1528

Rodzaj i liczba zrealizowanych wniosków w zakresie Karty Dużej Rodziny

Raport z realizacji programu liczba zrealizowanych wniosków o:	16.06.2014 31.12.2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	16.06.2014 31.12.2023
dodanie nowej rodziny	79	170	67	59	49	65	40	42	55	50	676
uzupełnienie rodziny	1	1	2	0	0	1	1	0	3	13	22
przyznanie KDR dla nowego członka rodziny	2	4	18	11	10	12	3	14	8	9	91
przyznanie nowej KDR dla członka rodziny wielodzietnej, który był już wcześniej jej posiadaczem	2	9	27	33	36	26	13	25	17	22	210
duplikat	0	0	5	3	9	9	6	8	13	23	76
o przyznanie dodatkowej formy karty (gdy członek rodziny wielodzietnej posiada już ważną KDR w formie tradycyjnej albo elektronicznej), od 2018 r.	-	-	-	-	32	49	1	0	0	0	82
przyznanie KDR dla rodziców, którzy kiedykolwiek wychowali troje lub więcej dzieci, od 2019 r.	-	-	-	-	-	374	47	49	223	159	852
łącznie liczba wniosków	84	184	119	106	136	536	111	138	319	276	2009

Sprawozdanie z realizacji w 2023 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025 (dalej jako Program), który został przyjęty Uchwałą Nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r.

Punkt IX. - SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU*

1. Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy Chojnice przez realizację i doskonalenie działań realizowanych w ramach procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: liczba rodzin, w których zamknięto procedurę Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: 76 (w okresie sprawozdawczym daną rodzinę wskazuje się tylko raz, bez względu na to ile razy zamknięto w niej procedurę, dlatego suma wszystkich zakończonych procedur jest większa);

W 2023 r. podjęto decyzję o zakończeniu realizacji procedury „Niebieskie Karty” w 27 rodzinach, w tym w 21 ze względu na ustanie przemocy w rodzinie i uzyskanie uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy (w 2022 r. procedura została zakończona w 24 rodzinach, w tym w 23 ze względu na ustanie przemocy, w 2021 r. procedura została zakończona w 28 rodzinach, w tym w 25 ze względu na ustanie przemocy).

wskaźnik: liczba rodzin, w których procedura została ponownie wszczęta

wartość wskaźnika: 5;

W 2023 r. w 5 rodzinach procedura została wszczęta ponownie. W 2021 r. oraz 2022 r. żadna procedura nie została wszczęta ponownie w tej samej rodzinie.

2. Zwiększenie liczby osób na terenie gminy Chojnice, które posiadają wiedzę o zjawisku przemocy w rodzinie i skutecznych sposobach zapobiegania temu zjawisku

wskaźnik: liczba osób uczestniczących w szkoleniach

wartość wskaźnika: 7;

W 2023 r. w szkoleniach uczestniczyło 7 osób, w 2022 r. w szkoleniach uczestniczyły 3 osoby. W 2021 r. nie uczestniczono w szkoleniach z tego zakresu.

* Punkt IX. Programu - SPODZIEWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU, w sprawozdaniu z realizacji Programu (składanym corocznie Radzie Gminy), jest przedstawiany kumulacyjnie od początku realizacji Programu, tj. od 2021 r. Natomiast druga część sprawozdania - Zadania, działania, wskaźniki z realizacji działania oraz wartość wskaźników, odnoszą się tylko do jednego roku.

Zadania, działania, wskaźniki realizacji działania oraz wartość wskaźników za 2023 r. – wydatkowana kwota 411,00 zł

Cel szczegółowy:

1. Integrowanie i koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie

Działanie: Gromadzenie dokumentacji z realizacji procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba prowadzonych procedur

wartość wskaźnika: 44;

Działanie: Analiza danych dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie dokumentacji procedury Niebieskie Karty oraz informacji gromadzonych przez Zespół Interdyscyplinarny

wskaźnik: Liczba raportów na temat zjawiska przemocy w rodzinie przedstawianych na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Liczba sporządzanych sprawozdań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

wartość wskaźnika: 8 (*sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za okres I.-XII.2022 r., sprawozdanie jednorazowe – karta monitoringu zjawiska przemocy w rodzinie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r., jednostki aktualnie funkcjonujące na terenie gmin, miast i powiatów, obejmujące swym działaniem pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, jednostki poradnictwa specjalistycznego na terenie województwa pomorskiego w 2023 r., sprawozdanie z realizacji w 2022 r. Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025 sporządzane dla Rady Gminy w Chojnicach, kwartalne sprawozdania dotyczące osób doświadczających przemocy na podstawie informacji zawartych w procedurze „Niebieskie Karty” za okres: I-III 2023 r, IV-VI 2023 r. oraz VII-IX 2023 r.).*

Zadanie 2: Podejmowanie działań profilaktycznych w środowisku lokalnym

Działanie: Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności

wskaźnik: Liczba mieszkańców, którym przekazano materiały edukacyjne
wartość wskaźnika: 540;

W 2023 r. rozpowszechniano ulotki dotyczące zjawiska przemocy wśród lokalnej społeczności poprzez sołtysów i pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Chojnicach. Ponadto przekazano ulotki do Gminnego Zespołu Oświaty Samodzielnej Publicznej Przychodni Wiejskiej Gminy Chojnice wraz z filiami: Ośrodkami Zdrowia i Punktami Lekarskimi.

Działanie: Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach skorzystania z pomocy w środowisku lokalnym

wskaźnik: Strona internetowa z aktualną informacją zamieszczaną w części B formularza Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Umieszczanie w BIP aktualnych informacji dotyczących Zespołu Interdyscyplinarnego

wartość wskaźnika: 1 (w Biuletynie Informacji Publicznej gminy Chojnice zostały zamieszczone: uchwała Rady Gminy w Chojnicach w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, uchwała w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2013-2015, uchwała w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020, uchwała w sprawie wprowadzenia zmian do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2016-2020, uchwała w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025, uchwały w sprawie przyjęcia sprawozdań z realizacji ww. Programów za lata 2013-2022, uchwała w sprawie likwidacji Schroniska dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice, a także zarządzenia Wójta Gminy Chojnice dotyczące powołania i składu Zespołu). W związku ze zmianą ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (obecnie ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej) umieszczono

nową uchwałę Rady Gminy w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice oraz zarządzenie Wójta Gminy Chojnice w sprawie powołania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gminy Chojnice.

Działanie: Propagowanie pozytywnych zachowań wśród dzieci oraz postaw rodzicielskich, promujących przeciwstawianie się przemocy w rodzinie i odpowiednich wzorców życia rodzinnego, wyrażanie dezaprobaty wobec przemocy w rodzinie

wskaźnik: Zorganizowanie konkursu plastycznego z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla dzieci i młodzieży ze szkół z terenu gminy Chojnice i/lub dzieci biorących udział w zajęciach w gminnych świetlicach

wartość wskaźnika: 0

W 2023 r. konkurs plastyczny nie był organizowany. W programie przyjęto, że zostanie zorganizowany dwukrotnie w ciągu realizacji programu.

Cel szczegółowy:

2. Przeciwdziałanie występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie

Zadanie 1: Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku

Działanie: Wspieranie działań realizowanych przez grupy robocze w ramach procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba wniosków kierowanych do Policji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa), sądu (prośba o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą w rodzinie), których autorem był Zespół Interdyscyplinarny w ramach realizacji procedury Niebieskie Karty

wartość wskaźnika: zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa – 4, prośba o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą w rodzinie – 5;

wskaźnik: Liczba spotkań grup roboczych oraz diagnostyczno - pomocowych z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie lub co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie

wartość wskaźnika: ogółem spotkań grup roboczych oraz diagnostyczno pomocowych było 131, z czego 83, na które zaproszona była osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że doświadcza przemocy w rodzinie (w 21 przypadkach nie skorzystała z zaproszenia i nie była obecna na spotkaniu), 28 na które zaproszona była osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc (w 12 przypadkach osoba ta nie

stawiała się na spotkanie), 18 spotkań na które nie zapraszano członków rodzin oraz 2 spotkania z inną osobą bliską.

wskaźnik: Liczba powołanych grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych.

wartość wskaźnika: 31.

Zadanie 2: Współpraca z instytucjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców gminy Chojnice

Działanie: Motywowanie przedstawicieli grup roboczych do kierowania osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc lub są ofiarami przemocy w rodzinie do korzystania z pomocy w instytucjach działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

wskaźnik: Liczba współpracujących instytucji, z których przedstawiciele zostali powołani do grup roboczych oraz grup diagnostyczno – pomocowych.

wartość wskaźnika: 12 (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Chojnice, Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach, Sąd Rejonowy w Chojnicach, Samodzielna Publiczna Przychodnia Wiejska Gminy Chojnice oraz szkoły - Szkoła Podstawowa w Charzykowach, Szkoła Podstawowa w Ostrowitem, Szkoła Podstawowa w Pawłowie, Zespół Szkół nr 2 w Chojnicach, Szkoła Mundurowa w Chojnicach, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Człuchowie, z których pedagodzy oraz psycholodzy zostali powołani do grup roboczych), Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach;

wskaźnik: Liczba instytucji, do skorzystania z pomocy których motywowano osoby uwikłane w przemoc

wartość wskaźnika: 23 (Samorządowy Ośrodek Edukacji w Zakresie Przeciwdziałania Uzależnieniom i Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice, Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej w Chojnicach, Gdańska Fundacja Pomocy Prawno Psychologicznej Lokalny Punkt Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem i Świadkom Przepęstw, Punkt Konsultacyjny KRPA gminy Chojnice, NZOZ Promedica Ośrodek Wsparcia Psychicznego, NZOZ OPUS, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Chojnicach, Samodzielna Publiczna Przychodnia Wiejska Gminy Chojnice wraz z filiami: Ośrodkami Zdrowia i Punktami Lekarskimi, punkt nieodpłatnej pomocy prawnej w Starostwie Powiatowym w Chojnicach, Powiatowy Urząd Pracy w Chojnicach, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Chojnicach, Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Chojnicach, Punkt Interwencji Kryzysowej przy PCPR w Chojnicach, Szkoła Podstawowa w Ostrowitem, Szkoła Podstawowa w Charzykowach, Szkoła Podstawowa nr 3 w Chojnicach, Technikum nr 1 w Chojnicach, Świetlica Wiejska w Doręgowicach, Świetlica Wiejska w Ciechocinie, Komenda Powiatowa Policji w Chojnicach, Przychodnia „NOVA” w Chojnicach, Przychodnia „GEMINI” w Chojnicach, Szpital Specjalistyczny w Chojnicach - Podstawowa Opieka Zdrowotna, Szpitalny Oddział Ratunkowy).

Zadanie 3: Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie

Działanie: Motywowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych i/lub innych rozwijających umiejętności społeczne

wskaźnik: Liczba osób, które motywowano do udziału w zajęciach

wartość wskaźnika: 19.

Cel szczegółowy:

3. Zapewnienie skutecznych działań interwencyjnych wobec osób uwikłanych w przemoc oraz ograniczających skutki przemocy w rodzinie

Zadanie: Zwiększanie wiedzy i umiejętności przedstawicieli służb zaangażowanych w procedurę Niebieskie Karty

Działanie: Organizowanie szkoleń w zakresie rozpoznawania, inicjowania i przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie dla przedstawicieli instytucji uprawnionych do wszczynania procedury Niebieskie Karty

wskaźnik: Liczba zorganizowanych szkoleń

wartość wskaźnika: 1;

wskaźnik: Liczba osób biorących udział w szkoleniach

wartość wskaźnika: 9

W Programie przyjęto, że szkolenie zostanie zorganizowane raz w ciągu realizacji Programu.

UZASADNIENIE

Stosownie do przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Program został przyjęty w gminie Chojnice, uchwałą nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r. w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Chojnice na lata 2021-2025. Na podstawie § 2 ww. uchwały nr XXI/359/2020 Rady Gminy w Chojnicach z 30 grudnia 2020 r., Wójt Gminy Chojnice został zobowiązany do składania Radzie Gminy w Chojnicach corocznej informacji z realizacji Programu. Ponadto dodać należy, że ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw dokonano nowelizacji ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zmianie uległa m.in. sama nazwa ustawy, która otrzymała brzmienie „o przeciwdziałaniu przemocy domowej”, a także grupy robocze, które zostały zastąpione grupami diagnostyczno-pomocowymi. Powyższa zmiana weszła w życie z dniem 22 czerwca 2023 r.

Wójt Gminy Chojnice

dr inż. Zbigniew Szczepański